

aktüel-politik
derleme

EKSEN
YAYINCILIK
Broşürüdür

21 Mayıs '96,
Fiyatı: 50 000 TL.

SOSYALİZM YOLUNDA

Kızıl Bayrak

15 Günlük Sosyalist Siyasal Gazete

GAZETESİ'ne

"Yayın Durdurma Terörü" devam ediyor!

Devlet Terörü, Saldırı Paketi, İt Dalaşı İşte Sermaye Bataklığı!

15 MAYIS 1996 ÇARŞAMBA

FIYATI 50 000 TL

Hükümet kaosu

Çiller: Hukukun
gereği yapılacak

DYP lideri Çiller, 1996'da anayasa değişikliği...
Yılmaz: Hükümet görevi başında

Anayasa Mahkemesi, güvenoylamasını iptal etti. Karar
siyasi çevrelerde şok etkisi yarattı. Ankara'da ağır basan
görüş: Hükümetin yeniden güvenoylamasına gitmesi...

Refah Partisi'nde
bayram yaşanıyor

Refah Partisi'nde bayram yaşanıyor...
Hükümet ne diyor?

Çiller: Yine yaparım

Erbakan: Nasıl zengin oldum

Demirel de
50 milyon
kaptırmış

Demirel de 50 milyon kaptırmış...
Makamında çıktı

2 yıl önce batmıştı
şimdi kâr şampiyonu

"Terör olmazsa
iskence de olmaz"

Devlet sırrı
açıklanamam

Siyaset toz duman

Parti liderleri birbirlerini suçlamayı sürdürüyor

Sermaye Sosyal Güvenlik
Haklarımıza Saldırıyor

SSK'nın
Tasfiyesine
Hayır!

● Sayfa 8

Çukobirlik
Direniş
Deneyimi

● Sayfa 10

Devrimci Proletarya'ya Yanıt-6

Taktik
Müdahalenin
Sorunları

● Orta Sayfa

Üniversiteli
Gençlik
Kurultayı'na
Giderken

● Sayfa 27

Şehitlerimizi Mücadele Alanlarında Sahiplendik

(...) Jandarma subayı kit-
leye "Hemen dağılın!" diye ba-
ğırıyor, çevrede toplanan ka-
dınlar subaya cevap ve-
riyorlardı. Subay, "Siz kimden
izin aldınız da burada toplanıp
yürüyüş yapacaksınız?" diye
bağırıyordu. Yaşlıca bir ana ce-
vap verdi: "Peki siz kimden izin
aldınız da bizim evlatlarımızı öl-
dürdünüz? Onlar bizim şehitle-
rimizdir, onları anmak için kim-
seden izin alacak değiliz."

(...) "Şehitler Onurumuz-
dur! Katil Devletten Hesap So-
racağız!" yazılı Kızıl Bayrak pankartı
arkasında toplanmış olan yaklaşık 50
işçi-emekçi ve komünist, daha önce
belirlenen sıra gereği yürüyüş kolunun
en sonundaki yerini aldı. Yürü-yüşe
geçtiği sırada jandarma vahşice bir
saldırıya geçti. Elllerinde özel ha-
zırlanmış kalaslar ve metal kalkanlar
bulunan katiller sürüsü arkadan ilk ola-
rak Kızıl Bayrak kortejiine saldırdı.

Gerçekleştirdikleri saldırı ile kitleyi
dağıtmayı ve anmayı engellemeyi plan-
layan jandarma albayı komünistlerin kor-
tejinden gördüğü direniş karşısında ama-
cını gerçekleştirmedi.

(...) Gözaltına alınan 12'si Kızıl Bayrak korteji-
nden yaklaşık 15 kişiydik. Etrafımızı jandarma çevir-
mişti. Bu sırada bir yoldaş birden yumruğu havada
ayağa fırladı "Baskılar bizi yıldıramaz!" diye slogan
atmaya başladı. Düzenin kolluk güçleri neye uğ-
radıklarını şaşırıldılar. Ve azgın köpekler gibi yoldaşın
üzerine saldırıya başladılar. Ona vurulan her dar-
be sloganlarına çarparak geri dönüyordu. Bu militan
ve kararlı sese hemen omuz verdik. Tek bir ağızdan
"İnsanlık onuru işkenceyi yenecek!" diye slogan at-
maya başladık. Sesimize diğer devrimciler de ka-
tılmışlardı. Sopası, savunmasız bir avuç komünist,
elleri kalaslı bir "sürü" jandarmayı dize getir-mişti.

Jandarma çemberi içindeki çatışma ve direni-
şimiz sürerken diğer devrimciler de iki ayrı sokaktan
taşlarla jandarma ile çatışmaya girdiler. Bu arada kit-
lenin geri kalan kısmı, gözaltına alınamayan yol-
daşlarımız ve diğer devrimciler tekrar toplanmış, "Ar-
kadaşlarımız serbest bırakılsın!" diye slogan atarak
jandarmaya yüklenmeye başlamışlardı. Düzenin kol-
luk güçleri artık nereye müdahale edeceklerini bi-
lemez hale gelmişti. Tüm bu direniş tavrı ve gös-
terilen devrimci kararlılık karşısında jandarma kuv-
vetleri geri adım atmak zorunda kaldı. Bir süre son-
ra, bizleri bıraktılar. Sloganlarımızla diğer devrimciler
ve arkadaşlarımızla kucaklaştık.

(...) Orada, katillerle diş ve tırnağımızla çatışa-
rak, anmamızı şehitlere yaraşır bir tavırla gerçekle-
ştirdik.

Anmaya katılan bir komünistin anlatısından...

Yüreklerimizde İnanç, Dillerimizde Slogan... Şehitlerimizi Mücadelemizde Yaşatıyoruz!

Hasan, Dursun ve Yalçın...

1 Mayıs'ı kanlarıyla kıvıllaştıranlar,
komünistlerin ve devrimcilerin
direniş tavrı ile alanlarda
yaşatılıyorlar. Sermaye devletinin
polisi tarafından 1 Mayıs alanında
katledilen işçi sınıfının üç yiğit
neferi Tuzla Aydın Köyü'nde
devrimci güçler tarafından anıldılar.
Devrimci güçler, jandarmanın
terörüne ve engelleme çabalarına
rağmen kararlılıkla direnerek düzen
güçlerine gereken cevabı verdiler.

Kan ve sömürü üzerine kurulu
olan bu düzen çürümüştür. Bir avuç
asalak, işçi ve emekçilerin sırtından
kazandıkları ile iktidarlarını
sürdürmektedir. En büyük silahları
ise terör ve korkudur.

Onlar bu silahları yıllardır
kullanıyorlar. Toplumsal
muhafeletin en ufak bir
kıpırdanışında en vahşi terör
yöntemlerini uyguluyorlar. Ancak
artık bu silahları kâr etmiyor. Kitle
mücadelesi yükseliyor. '96 1
Mayıs'ında olduğu gibi artık kitleler
alanlarda bedel ödemekten

çekinmeden alanlara çıkıyor
öfkelerini kusuyorlar.

Tuzla Aydın Köyü'nde yapılan 1
Mayıs şehitlerinin anması da bu
öfkenin somutlandığı, düzen
güçlerine yöneldiği bir gün oldu.

'96 1 Mayıs'ından sonra
düzenin kitle mücadelesine
karşı politikası tüm çıplaklığı
ile gözler önüne serildi. Son
bir kaç yıldır
demokratikleşme masalları,
insan hakları söylevleri ile
gizlemeye çalıştıkları vahşi
yüzlerini 1 Mayıs'tan
itibaren en açık biçimiyle
ortaya koydular. İşçi ve
emekçilerin yıllardır biriken öfke ve
kinleri, yükselen mücadele istekleri
ve kararlılığı karşısında geleneksel
terör politikaları ile yanıt veriyorlar.
Toplumsal muhafeletin şekillendiği
her alana yoğun bir saldırı başlatmış
durumdalar. 1 Mayıs süreci ile
başlayan açık terör uygulamaları ile
bu muhafeleti ezmeyi, yok etmeyi
amaçlıyorlar.

Devrimci sosyalist basına,
devrimci örgütlere, cezaevlerindeki
tutsaklara, işçi ve emekçilerin
eylemlerine, öğrenci gençlik
hareketine dizginsiz bir vahşilikle
saldırıyorlar. Bir dönem kamuoyu
baskısını azaltmak için yaptıkları
şovları da bir kenara bırakarak
saldırıyorlar.

Yükselen devrimci hareketin
yarattığı meşru mücadele
kanallarına, işçi ve emekçilerle
yakaladığı buluşma noktalarına
yöneliyorlar. Fiziki terörün yanı sıra
bir ideolojik bombardıman da
yürütüyorlar. Gazeteleri,
televizyonları, meclisi, sendikaları
kısacası tüm kurumlarıyla devrimci
harekete yönelik demagojik bir

karalama kampanyası
sürdürüyorlar.

Cam çerçeve hesabıyla,
"eşkiya, terörist" masallarıyla, baskı
ve zor sopasını göstererek
devrimcileri yalıtıma, yalnız
bırakmaya çalışıyorlar.

Ancak başaramayacaklar.
Çürümüş düzenlerini bu da
kurtarmayacak. Öfke yolunu
arıyor ve bulduğu her gedikten
düzene yöneliyor. Düzenin baskı
ve zoru, değil kitleleri sindirmeye,
tam tersine öfkelerinin büyümesine,
kararlılıklarının artmasına yol
açıyor.

12 Eylül faşizminin karanlık
yıllarını yaşamış, sömürgeci bir
savaşın acılarını yıllardır yaşayan ve
sessiz kalmanın çözüm olmadığını
yaşayarak öğrenen işçi ve
emekçiler, kent yoksulları artık
hareketleniyor, seslerini yükseltiyor.

Tuzla Aydın Köyü'nde yapılan
anma bu noktada anlamlıdır.
Kitlesellik ve organizasyon
açısından istenilen düzeyi
yakalayamamasına rağmen orada
bulunan işçi ve emekçilerin düzen
karşıtı, militan tavrı şehitlerin gerçek
sahiplenmesini sağlamıştır. Anmaya
komünistlerle katılmış olan öncü
işçilerin çatışmada ve direniş
tavrının örülmesinde oynadıkları rol
öğreticidir. Düzene karşı devrim,
kapitalizme karşı sosyalizm
mücadelemizin garantisi de işçi
sınıfının bağımsız politik kimliği ile
göstereceği bu öncü rol olacaktır.

Önümüzdeki dönem,
1 Mayıs'ın açtığı yoldan
mücadelenin her alanında devrimci
yükselişi körüklemek, ileri atılmak,
bedeller ödeyerek ilerlemek bir
görevdir. Mücadelemizin, 1 Mayıs
'96'nın şehitlerine de ancak böyle
sahip çıkabiliriz.

Aktüel-Politik Derleme

Broşür • Fiyatı: 50 000 TL. (KDV. dahil)
EKSEN Basım Yayın Ltd.Şti. • Derleyen: R. AKTAN

Yönetim Yeri:
Laleli Cd. Çim Apt. No: 52, Kat: 5,
Aksaray/İSTANBUL
Tel-Fax: 0 (212) 638 28 83

Basım Yeri:
BASMAT
İSTANBUL

Hacı Halil Mah. 1219. Sok. Göçeoğlu İşhanı Kat:4 No:33
Gebze/KOCAELİ Tel: 0 (262) 642 41 90

853. Sok. Bilen İşhanı No:27/604, Konak/İZMİR
Tel-Fax:0 (232) 445 21 50

İlkiz Sk. Ekmen İşhanı 22/14 Kat: 5 Sıhhiye/ANKARA
Tel: 0 (312) 229 40 19

Cemal Gürsel Cd. Shell Karşısı, Vakıf İşhanı Kat:3 No:306
ADANA, Tel-Fax: 0 (322) 351 36 84

Kızıl Bayrak çalışanları yoğun işkence altında!

Kızıl Bayrak, S.Y. Kızıl Bayrak ve Ekim
Gençliği'nden sonra Yeni Ekimler için de
yayın durdurma kapsamına alındı. Ancak biz
bu saldırıyı da boşa çıkararak, yeni bir sayıyıla
okurumuzla buluşmanın coşkusunu
yaşıyoruz.

Son iki hafta, yoğun bir baskı ve polis
terörü ile yüzyüze kaldık. Ankara büromuz
çalışanı Mustafa Uğur Akkaya, Sultan
Demir, Necip Ercan ve bir dizi okurumuz 12
Mayıs gecesi evleri basılarak ve zor yoluyla,
hiç bir meşru gerekçeyle dayandırılmadan
gözaltına alındılar. 24 Mayıs'a kadar
savcılıktan gözaltı süresi alınan
arkadaşlarımız yoğun bir işkence altındadır.

1 Mayıs sonrasında kör bir kinle devrimci
güçlere saldıran sermaye devleti, gözaltı,
işkence, kaybetme ve katliamlarla yükselen
kitle mücadelesini durdurabileceğini,
devrimcileri yıldırayabileceğini sanmakla çok
ağır bir yanlışlığı içersindedir.

1 Mayıs'ın da çok açık bir tarzda gösterdiği
gibi rüzgar eken fırtına biçecektir! Kaldı ki,
sermaye medyasının "ihtilal provası" olarak
verdiği '96 1 Mayıs'ı daha başlangıç! Asıl
sarsıntı işçi sınıfı kendi bağımsız çıkarları
uğruna devrimci mücadele alanlarına
çıktığında, tüm diğer emekçi katmanların
mücadelesine önderlik ederek öfkeleri gerçek
hedefe düzenin kalbine yönelttiğinde
yaşanacaktır!

Onlar bunun önüne geçemeyecekler. İşçi
sınıfının devrimci öncüsüyle buluşmasını
engellemeyecekler. Saldırganlıkları
yalnızca sınıf bilincimizi biliyor, devrimci
kinimizi artırıyor. Mücadeleye daha büyük bir
hırsla asılmamızı, düşmanın çelmelerini
bertaraf etmekte ustalaşmamıza yarıyor. Biz
komünistler bu mücadeleye baş koyduk ve
davamızı sonuçlandırınca, sosyalizmin kızıl
bayrağını kapitalizmin burçlarına dikene kadar
bu uğurda bedel ödemekten çekinmeyeceğiz!

Devlet Terörü, Saldırı Paketi, İt Dalaşı İşte Sermaye Bataklığı!

Son dönemde çeşitli siyasi çıkar çevreleri arasında alevlenen “dosyalar savaşı” sermaye düzeninin ne denli derin bir çamura saplanmış olduğunun göstergelerinden biri oldu. Devletin tüm kurum ve kademelerini sarmış olan rüşvet, hırsızlık ve yolsuzluk olaylarının ayyuka çıkması, Çiller’in başkanlığının son günlerinde örtülü ödenekten çektiği 500 trilyon lirayı nereye harcadığını “devlet sırrı” olarak saklamasıyla birlikte tam bir rezilliğe dönüştü.

Bir devlet düşünün, “örtülü ödenekler” oluştursun. Bu ödeneklerin ne için kullanıldığının gizlenmesini devletin güvenliği adına yasallaştırsın. Buraya trilyonlarca lira para aktarsın. Sonra da “*Bu kaynakların nereye harcadığını bilmiyorum!*” desin.

Karanlık paralara her zaman karanlık işler için gereksinim duyulur. Bugün bizzat kontr-gerilla şefleri tarafından yönetilen, MGK’nın bilgisi ve emri dahilinde olmadan kuş uçurtmayan faşist sermaye rejimi kirli işlerini bu kaynaklarla görüyor. Söz konusu paralar sömürgeci kirli savaşı, sivil faşist çetelerin palazlandırılmasını, özel tim ve diğer kontracı çetelerin yargısız infazlarını, kaçırma-kaybetme, işkence vb. gibi faaliyetlerini finanse ediyor. MIT’e, kontrgerilla örgütlenmesine ve onun bir uzantısı olan MHP’ye, devletin içerisinde yuvalanmış olan mafyaya aktarılıyor. Kuşkusuz bu arada “örtülü ödenek”in bir kısmı, “gizli harcamalarda” yetki sahibi olan devlet adamlarının kasalarında kayboluyor. Devletin karanlık işleri için ayırdığı gizli ödenekten kendi gizli hesabına para aktaran Çiller, istisna değildir. O bu iğrenç çarkta parmağı olan herkes gibi sadece payına düşeni alıyor.

Örtülü ödenekten sermaye devletinin karanlık odaklarına kaynak aktarımı bugüne dek bir elin diğerini yıkadığı bir sistem olarak işletildi. Bugün “örtülü ödenek” üzerinden kopartılan fırtına da esasta kuru gürültüden ibarettir. Herşeyden önce gündem saptırılmak isteniyor.

1 Mayıs’ın toplumdaki sarsıcı etkisini sürdürdüğü, sermaye devletinin 1 Mayıs’ta bir kez daha sergilediği katliamcı-provokatör yüzünü tüm cam-çerçeve-çiçek edebiyatına rağmen örtemediği şu günlerde bilinçli bir tarzda alevlendirildi “örtülü ödenek” tartışması. 1 Mayıs’ı önce “Eşkiya şehre indi!”, “Teröristler yakıp yıktı!” kirli propagandasıyla karalamaya çalışan sermaye devleti, şimdi de sessizlikte boğma taktiğini uyguluyor. 1 Mayıs’ın devrimci görkemi karşısında korkuyla ürperenler, toplumun dikkatini başka alanlara çekmeye çalışıyor.

1 Mayıs’ın hemen ardından 6 Mayıs saldırı paketi yürürlüğe kondu. Hükümet krizine varan yolsuzluk ve “örtülü ödenek” tartışmalarının gürültüsü arasında, daha işçi ve emekçiler ne ile

karşı karşıya olduklarını anlamadan yeni ve kapsamlı bir saldırı başlatıldı. Bunun ilk adımı olarak, 200 trilyon lirayı bulan gümrük vergisinin yükünü çalışan yığınların sırtına bindirmeyi amaçlayan Özel Tüketim Vergisi hükümet tarafından onaylandı. SSK başta olmak üzere tüm sosyal güvenlik kurumlarını ve bir dizi başka işletmeyi hedef alan özelleştirme saldırısına hız verildi.

Kuşkusuz tüm bunların yanısıra, bugün hükümet krizinin arkasında herşeyden önce düzenin derin yapısal sorunları yatmaktadır. Kapitalist Türkiye onulmaz bir ekonomik ve siyasal kriz içerisindedir. Bir kaç gün önce düzenlenen Euromoney Konferansı’na katılan Standard & Poor’s Direktörü David Beers; “yeni bir mali kriz kapıda” uyarısını yaparken, Türkiye’nin kredi notunun yeniden düşürülmesini de gündeme getirdi. Siyasal istikrar sağlamadan yeniden ve yeniden IMF ile masaya oturmanın da çare olmadığını vurgulayan emperyalist odaklar, sermaye iktidarının ne denli ağır sorunlarla yüzyüze olduğunu da ortaya koymuş oldular. Sermaye güçleri bir yandan bu bataktan çıkmak için umutsuzca çırpınırken, diğer yandan kendi aralarındaki çıkar çatışmalarının bir sonucu olarak birbirine çamur atmaktan da geri durmuyorlar.

Koalisyon hükümetinin meclisten aldığı güvenoyunun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi sermayenin büyük umutlarla kurdurttuğu özel savaş hükümeti ANAYOL’un da ömrünü tüketmekte olduğunu göstergesi oldu. Görünen o ki, geline aşamada sermaye bırakalım krizi yönetmeye ve yükselen kitle hareketini denetim altında tutmaya muktedir ve güçlü bir hükümeti oluşturmak, kendi meşruiyetini bile bir-kaç ay koruyabilen bir hükümet kurmaktan acizdir.

Tüm düzen kurumlarının hızla yıprandığı, başta devlet olmak üzere parlamento, ordu, polis vb. gibi yapıların meşruiyetini işçi-emekçi kitleler nezdinde hızla kaybettiği içinde bulunduğumuz dönemde sermaye, iktidarını çıplak zor ile korumak zorundadır. Ekonomik krizin tüm yükünü işçi ve emekçilerin sırtına yıkacak olan azgın saldırı paketlerini uygulayabilmek için yükselen kitle hareketini boğmak, bunun için de devrimci öncü güçleri yığınlardan yalıtım için azgın bir terör uygulamaktan başka çaresi yoktur.

Herşey, başta işçi sınıfı olmak üzere, ezilen emekçi kesimlerin bu azgın saldırıya vereceği yanıtın gücüne bağlıdır. Gün saldırıya karşı saldırı günüdür. Gün sınıfa karşı sınıf olarak örgütlenme, düzenin karşısına devrim güçleri olarak çıkma, militan ve politik karşı saldırı çizgisiyle sosyalizm mücadelesini yükseltme günüdür!

Mücadele keskinleştikçe saflar netleşir!

Mücadele keskinleştikçe saflar da netleşir! ‘96 1 Mayıs’ın ardından reformistleri düzen güçleri ile aynı zeminde buluşturan bu gerçeğin kendisidir.

“Kırıp-döktüler, yakıp-yıktilar” karalama kampanyasıyla katliamcı yüzünü gizlemeye, devrimcileri hedef göstermeye ve düzen ile devrim güçleri arasında geçen esas çatışmayı gölgelemeye çalışan sermaye devleti, IP gibi sadık uşaklarının yanısıra utangaç dostlarını da yanında buldu.

IP bu kez de devlette hizmetinde kusur etmedi. Devrimci 1 Mayıs’ı mahkum eden, devrimcileri açıktan hedef gösteren bu karşı-devrimci güruh, sermayeyle tam bir elbirliği içerisinde, devlet katliamını gizleyen senaryolara güç verdi.

Devrimin partisi olduğunu iddia eden ÖDP ile emeğin partisi olduğunu iddia eden EP ise 1 Mayıs’ın ardından gerçek yüzlerini açığa vurdular. Onları 1 Mayıs’ın devrimci özünü yargılamaya ve düzenle aynı terminolojiyi kullanmaya iten, devrimden ve devrimci mücadeleden bucak bucak kaçan kendi gerçeklikleridir. Evrensel yazarının kendi sözleridir: “1 Mayıs’tan sonra çeşitli kesimler ‘değerlendirmeler’ yaptı. Doğal olarak herkes olaylara kendi bulunduğu yerden bakıyor. Her değerlendirme, değerlendirme yapanın geleceğe ilişkin planlarını da açığa çıkarıyor”.

Tam da bu doğru, EP’nin geldiği noktayı tartışmasız kılıyor. 3 emekçinin şehit düşmesine neden olan devlet katliamına hiç değinmeden: “cam kır-malar, araba yakmalar vb. işçilerin, emekçilerin ve semt yoksullarının öfke patlaması olarak ortaya çıkmamıştır. İşçi sınıfı ve emekçiler kendiliğinden yaptıkları eylemlerde bile böylesine halka zarar verici sonuçlara neden olacak kadar sınıf bilinci edinmiş durumdadır”, saptamasında bulunabilenler bırakalım devrimci olmayı, demokrat kimliğine dahi yabancılaşımlardır. Sınıf mücadelesini düzenin yasal çerçevesine hapsedenler, elbette ki, emekçi kesimlerin haklı öfkesini “vandalist” tutumlar olarak kınıyacaktırlar. Burjuva demokrasinin ötesini göremedikleri içindir ki, düzen ve devrim güçleri arasında yaşanan çatışmalar karşısında heyzeza kapılarak, “provokasyona gelinmiştir” diyeceklerdir. Düzen içerisinde yer edinmek öyle kolay iş değildir. Bu çabanın kendisidir ki, düzenin sömürüsü ve terörünü tartışmadan evvel ve onu karartacak tarzda, işçi ve emekçilerin öfke ve tepkilerini mahkum etmeyi gerektirir.

Mücadeleden kaçanların, sendika bürokratlarının icazetine sığınanların mücadeleyi tartışmaya, onun eksiklet ve zaafı üzerinde politika yapmaya hakları yoktur! İşçi ve emekçi kitlelerin patlayan öfke ve tepkilerini doğru hedeflere kanalizet etmek, bizzat düzene yöneltmek başta komünistler olmak üzere devrimci hareketin görevidir. Burada yaşanan yetersizlikleri tartışacak da onlardır!

Oysa reformistlerin eleştirmeye kalktıkları mücadelenin zaaf veya eksiklikleri değildir. Onlar bizzat mücadelenin kendisini mahkum etmeye çalışıyorlar. İşçi sınıfının militanlığıyla, sınıf sağduyusuyla ve iktidar perspektifiyle önderlik etmesi gereken düzen-devrim çatışmasında yerlerini alacaklarına, sınıfı bu mücadeleye yönelteceklerine, ona hazırlayacaklarına bizzat bunun önünde engel olmaya çalışıyorlar.

İşte bundandır IP, ÖDP ve EP gibiler, yanibaşlarında devletin terör güçleri kitleler üzerine ateş açarlarken, işçi-emekçiler katledilirken ve şanlı bir devrimci direniş yaratılırken bu dişe diş mücadelenin dışında kalmayı tercih ediyorlar. Alana taşıdıkları kitleyi dağıtıp evlerinin yolunu tutabiliyorlar. Ve sonra masa başında devrimcilere, devrimci değerlere ve işçi-emekçilerin tümüyle meşru öfkelerine saldırabiliyorlar. Onlar seçimlerini yapmışlardır. Yerleri devrimin yanında değil, düzenin yanındadır. Mücadelenin içinde değil, önünde engeldirler.

Kısacası ‘96 1 Mayıs’ı reformistlerin sınıf çıkarlarından tümüyle uzak, mücadele kaçkını, düzen yanlısı yüzlerini ortaya çıkarmıştır.

6 Mayıs Terör Genelgesine Karşı Mücadeleye!

Tabutluk Uygulamalarına ve Her Türlü Saldırı Karşısında Şimdi Daha Güçlüyüz! Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu Kuruldu

(...) 6 Mayıs Genelgesi'ne göre İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin yargı alanı içerisindeki il ve ilçelerde yeni tutuklanan devrimci ve yurtseverler Bayrampaşa Cezaevi'ne konulmayarak, Eskişehir ve diğer tabutluklara kapatılacaklardır.

Bu genelge faşizmin devrimci tutsaklara yönelik ciddi ve kapsamlı bir saldırısıdır. Devlet devrimci tutsakları birbirinden tecrit etmek, yalnızlaştırmak ve emekçi halklarımızla bağı koparabilmek için yüzlerce kilometre uzaklıktaki tabutluklardan İstanbul'a tutuklu getirip-götürmeyi programı içine almıştır. Kaldı ki tutuklu sevklerinin gerçekleşip-gerçekleşmemesi tamamen devletin keyfine bağlı olup, duruşmalar tutsakların bulunmadığı koşullarda oldu bittiye getirilerek tamamlanmak istenmektedir.

Diğer yandan devrimci, yurtsever tutsaklarla avukatlarının görüşmeyeceği koşullar yaratılarak savunma hakkı dolaysız bir biçimde gasp edilmektedir.

(...) 1995 Eylül-Kasım aylarında sayıları 1000'e varan tutsağın katıldığı Genel Direniş sonucunda devrimci tutsaklarla Adalet Bakanlığı ve Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü yetkilileri arasında varılan anlaşma 6 Mayıs Genelgesi'yle devlet tarafından bozulmuştur. Söz konusu anlaşmaya göre Ümraniye Cezaevi, koşulları düzeltilerek hükümlü ve tutuklu cezaevi biçiminde düzenlenecek ve yeni tutuklananlar Bayrampaşa Cezaevi'ne konulmaya devam edilecekti. Oysa yeni çıkarılan Genelge'ye göre Ümraniye Cezaevi'nde bulunan tutuklular, hüküm almaları halinde başka cezaevlerine sevk edilecekler ve Bayrampaşa Cezaevi'ne yeni tutuklu getirilmeyecek. Burda amaç, Bayrampaşa ve Ümraniye Cezaevlerini tasfiye etmek ve dağıtmaktır. Faşizm, Bayrampaşa başta olmak üzere cezaevlerini dağıtma programını yaşama geçirmeye çalışmaktadır. Bu süreç aynı zamanda cezaevlerinde yeni katliamların hazırlık sürecidir.

6 Mayıs Genelgesi'yle gündeme alınan 7 tabutluktan biri olan Eskişehir Özel Tip Cezaevi, hemen genelgenin yayınlandığı gün açıldı.

(...) Şu anda Eskişehir Özel Tip Cezaevi'nde bulunan devrimci tutsaklar ayrı birer kişilik hücrelerde tutulmaktadır. Tutsakların, bir yatak ve lavabonun dışında hiçbir şeyi bulunmayan hücrelerden 4 ve 6 kişilik hücrelere alınmaları bile idarenin keyfine bırakılmıştır. İdarenin tutsakları tek kişilik hücrelerden çıkarmak için öne sürdüğü şart teslimiyettir.

Mevcut yasalar dahi hiçe sayılarak avukatları ve ziyaretçileriyle görüşmeleri engellenen tutsaklar yalnızlaştırılmak istenmektedir.

Dışarıdan içeriye hiçbir yiyecek alınmamaktadır.

Faşist disiplin ve itaatin sağlanması için, tutsakların bütün ihtiyaçlarını ve taleplerini idareye dilekçeyle bildirmeleri bir yaptırım aracı olarak dayatılmaktadır. Bu faşist yaptırımın yanında hücrelere kağıt kalem verilmeyerek tutsakların iradesi kırılmaya çalışılmaktadır.

Eskişehir tabutluğundaki bu uygulamalar bireysel yaşamı teşvik etmesinin yanında faşist saldırıların kolaylaştırılmasını ve fiziki-psikolojik-ideolojik, her türlü baskının, işkencenin ve katliamın önündeki engellerin kaldırılmasını hedeflemektedir.

Devletin devrimci tutsaklara yönelik saldırıları, onları diri diri tabutluklara gömmeye çabasıyla sınırlı değildir. Türkiye ve Kürdistan'daki tüm cezaevlerinde saldırılar çeşitli biçimlerde yoğunlaşarak sürmektedir.

Sağlık durumları aciliyet arzeden ve ölüm-sakat kalma sınırında bulunanlar dahil devrimci tutsakların muayene ve tedavileri engellenmekte, cezaevleri Nazi kamplarından farksız hale gelmektedir.

Tutsaklar mahkemelere götürülmekte, mahkeme, hastane gidiş-gelişlerinde ve başka cezaevlerinde sevklerde işkenceye uğramaktadırlar.

Devrimci tutsakların ziyarete gelen yakınları cezaevleri kapılarında gözaltına alınmakta, işkence görmek ve cezaevine gitmemeleri doğrultusunda tehdit edilmektedir.

Birçok cezaevinde avukat görüşlerinin engellenmesinden içeriye yiyecek, giyecek ve yayın alınmamasına, itirazlılık dayatmalarından sürgünlere ve siyasi şubeleri aratmayacak işkencelere kadar pek çok hak gaspı ve saldırı tüm hızıyla sürdürülmektedir.

Faşizm bu saldırılarıyla ve en son yayınladığı tabutluk genelgesiyle rüzgar ekme devam etmektedir. Fırtına biçmeye hazır olmalıdır.

Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu'nun örgütleyeceği açık grevleri, fiili direnişler, mahkemelerde tavır alma, mahkemelere-hastanelere çıkmama vb. biçiminde çok çeşitli direniş ve tavır alışla, tutsak yakınlarının, emekçilerin protesto ve sahiplenme eylemleriyle, devrimci güçlerin içeride ve dışarıda ortak tavır alışları ve dayanışmalarıyla bütün saldırıları püskürteceğiz.

(...)

**Yaşasın Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu!..
Tabutluklar, Saldırı ve Katliamlar
Devrimci Tutsakları Teslim Alamaz!..
Eskişehir Tabutluğunu Yıkacağız!..**

Cezaevleri Merkezi Koordinasyonu:

(Tüm cezaevlerindeki MLKP, TKP (ML), TIKB, TKP/ML, TKEP-Leninist, HKG, Direniş Hareketi, EKİM ve DHKP-C tutsakları)

14 MAYIS 1996

Sermayenin saldırı hükümeti, son derece kısa görünen ömrüne azami suç çetelesini sığdırmaya çalışıyor. Sosyal hakların gaspı, özelleştirme, zam, zulüm, işkence ile özetlenebilecek bu saldırı programının hedefi, devrimci öncüler başta olmak üzere, işçi sınıfı ve emekçi katmanlardır.

Devrimci öncü güçlerin yok edilmesinin çeşitli kirli yöntemleri biliniyor. Ev ve sokak infazları, kaçırma, katletme, kaybetme günlük olaylar haline getirildi. Sermaye devleti, akıl almaz yöntemlerle gerçekleştirdiği bu imha politikasını bir karalama kampanyasıyla meşrulaştırmaya çalışırken pis bir riyakarlığı da elden bırakmıyor. Muhalefetin yükseldiği zamanlarda, sözde sorumlu arama oyununu sergilemeyi de ihmal etmiyor. Bu senaryonun figüranlığı her zamanki gibi sosyal-demokrasiyle reformizme düşüyor. Kimi soru önergesi veriyor. Kimi "Katili bulunsun!" kampanyası açarak, sanki ortada adı bir cinayet olayı varmış gibi, devleti hedeften çıkarıp bir piyonu, tetikçiyi tek suçlu gösteriyor. Bu riyakarlıkların en son ve çarpıcı örneği Göktepe cinayetini araştırma komisyonu komedisidir. Suçlu son derece açık olduğu için, herhangi bir araştırma yapma niyeti olmayan komisyon, en sonunda kendi kendini feshederek bu oyunu da böylece noktalamıştır.

Sermayenin devrimci güçleri imha yöntemlerinden biri de, cezaevlerindeki tutsaklara yöneltilen saldırılardır. Devletin ağır toplarından Ağar faşisti, görevinin erbabı olduğunu kanıtlamak için kolları sıvamış ve tutsaklara yönelik saldırı programını 6 Mayıs Genelgesi olarak yayınlamış bulunuyor. Genelge baştan sona kan kokuyor. Bu koku, sadece Ağar'ın ellerinden yükselmüyor. Ağar sadece, asalak bir sınıfın, burjuvazinin aşağılık bir uşağıdır. Kokunun asıl kaynağı kan isteyen bu çürümüş sınıftır. Kokuşmuş düzen varlığını, emekçilerin ilğini, devrimcilerin kanını sömürerek sürdürmektedir.

1 Mayıs'ın devrimci rüzgarını göğüsleyemeyen ve korkusunu "Devlet sokağa teslim olmayacaktır" sözleriyle dile getiren sermaye sözcüleri, 6 Mayıs Genelgesi'yle de, cezaevlerinde direnişle kazanılmış hakları hazmedemediklerini gösteriyorlar. Hem bu hakları gaspetmeyi, hem de devrimci tutsakları teslim alabilmeyi umuyorlar.

Hemen uygulamaya başlanan maddelerden biri, Eskişehir tabutluğunun yeniden kullanımıdır. Tutuklular bu tabutluktaki tek kişilik hücrelere konularak birbirinden ve dışarıdan yalıtılmakta; avukat görüşü, aile görüşü, basın-yayın izleme hakları gasp edilerek savunma hazırlamaları engellenmektedir. Asıl önemli, bu yolla, tutsakların birlikte

davranma, insanlıkdışı uygulamalara karşı birlikte direnme ortamı yok edilerek, teker teker teslim alma amacı güdülmektedir.

6 Mayıs Genelgesi'yle programlaştırılan bu saldırı kampanyası katliamları da içeren bir terör dalgasıyla uygulanmak istenecektir. Bu yeni saldırı programının yasaları da çiğneyen bir genelgeyle uygulamaya konması, kullanılacak araçlar konusunda da ipucu vermektedir. Devletin yasadışı güç ve yöntemleri, burada da büyük oranda devreye sokulabilecektir. Faşist devletin giderek daha fazla yasadışı davranması, bir yandan sistemin ne kadar çürüdüğünün ve "olağan" yöntemlerle yönetemez hale geldiğinin göstergesidir. Diğer yandan ise korkunun ifadesidir. Sermaye devletin tüm kurumlarının hızla yıprandığı bir aşamada, devlet halka karşı işlediği suçların üstünü örtmek, karanlık odaklarını giderek daha fazla devreye sokarak meşruluğunu korumak amacındadır.

Faşizmin cezaevlerine yönelik kanlı hesapları özette budur. Ne var ki, gözünü kan bürümüş bu uşakların görmekten aciz olduğu, görmek istemediği bir gerçeklik var. Bu kirli savaş yöntemleri Ağar'dan önce de vardı, sonra da olacak. Ancak devrimci siyasal mücadelenin kökünü kazımak, sınıf çelişkilerinin her geçen gün keskinleştiği bu ülkede mümkün olmamıştır. Devrimci tutsakları teslim almayı Ağar'dan önceki uşakların gücü yetmedi, Ağar'ınki de yetmeyecek. Ümraniye ve Buca'da dökülen kanlar daha kurumadı. Yanan canların öfkesi soğumadı. Direnişlerin ateşi sönmedi. Devrimci tutsaklar bugün, dünden daha hazır, daha kararlı yeni saldırı ve direnişlere. Ve daha örgütlüler. Bu kadar da değil. Dışarıda, tutsak yakınları ve emekçi sınıflar da bugün dünden daha bilinçli, daha duyarlı, daha örgütlü. 1 Mayıs'ın devrimci rüzgarının yere çaldığı, parçaladığı az şey yok. Bunlardan biri de kimi gözlerdeki perdelerdir. Devrim şehitlerinin resimleriyle geçen korteji seyreden yaşlıca bir hanımın "Ne kadar çok insan ölmüş!" sözlerinin gösterdiği gibi. Aynı 1 Mayıs'ta perdesi sıyrılan bu gözler, kuşkusuz sadece ne kadar çok insanın öldüğünü değil, aynı zamanda devrimcilerin "bir ölüp bin geldiğini" de gördü.

Faşist sermaye devletinin uşakları Ağar ve avanesinin bütün bu gelişmelerden çıkarması gereken dersi de hatırlatmakta yarar var: Dün sindiremediğiniz devrimci tutsakları teslim almak bugün daha imkansız. Dayandığınız sistem çürüdü, çökmek üzere. Ne servet, ne iktidar, ne ordular ve ne de bugün bunların hepsinden fazla güvendiğiniz karanlık güçleriniz bu çöküşü durduramayacak. Döktüğünüz kanlar bu ölüyü diriltemeyecek.

İrfan ve Hakan Katledildi, Talat Türkoğlu Kayıp; Failleri Devlettir!

DESEN: Kurtuluş

Hasan Albayrak, Dursun Adabaş, Yalçın Levent, Talat Türkoğlu, İrfan Ağdaş, Hakan Rençber... Sermaye devletinin son dönem saldırılarının hedefleri oldular.

Hasan, Dursun ve Yalçın '96 1 Mayıs'ında polis tarafından katledildiler.

Talat Türkoğlu direnişçi bir devrimci. Yıllardır düzene karşı mücadele veriyor. Nisan ayının başında polis tarafından kaçırıldı. Kaybedilmek isteniyor.

İrfan Ağdaş, 17 yaşında bir lise öğrencisi. Kurtuluş Gazetesi okuru devrimci bir genç. Alibeyköy Saya Yokuşu'nda Kurtuluş Gazetesi satışı yaparken polis tarafından sokakta katledildi.

Hakan Rençber, devrimci 1 Mayıs gösterilerinden sonra gözaltına alındı. İşkence merkezinde günlerce işkenceye tabi tutuldu. Gördüğü ağır işkenceler sonucu 21 Mayıs günü şehitler kervanına katıldı.

Toplumsal muhalefeti ezmek için elinde çıplak zor dışında hiçbir silah kalmayan devlet, devrimci öncüyü yok etmeye ve kitlelerden yalıtıma yönelik sistematik saldırılarını yoğunlaştırıyor.

Ancak bu da kâr etmeyecek. Hiçbir baskı ve zor yöntemi devrimci yükselişin önünü alamayacak. Sömürü ve zulüm düzeni bu yöntemlerle, işçi ve emekçilerin öfkelerini büyütmekten başka bir şey elde edemeyecek.

Uluslararası Gözaltında Kayıplar Kurultayı Toplandı

Türkiye'de Demokratik Mücadele Platformu (DMP), Avrupa'da Almanya Göçmen İşçiler Federasyonu (AGİF) tarafından hazırlık çalışmaları sürdürülen Uluslararası Gözaltında Kayıplar Kurultayı İstanbul'da gerçekleşti.

Kurultay, izin başvurusunun son günü İstanbul Valiliğince reddedilmesi, polisin geleneksel mum yakma eylemine saldırması sonucu birçok kurultay çalışanının ve yabancı delegenin gözaltına alınmasına rağmen birçok kuruluş ve kişinin katılımıyla yapıldı.

Tüm dünya egemenlerinin ezilen sınıfların yükselen mücadelesine karşı, öncüsüzleştirme saldırısının bir parçası olarak sistemleştirdikleri gözaltında kaybetme politikasına karşı mücadele sorununun uluslararası düzeyde ele

alınması, tartışılması kuşkusuz ki olumlu bir adımdır. Ne var ki, DMP'nin önderliğinde gerçekleşen Uluslararası Gözaltında Kayıplar Kurultayı'nın hazırlık çalışmaları konusunda diğer devrimci çevrelerin çok geç bilgilendirilmesi, hazırlık çalışmalarına dahil edilmemeleri, devlet terörüne karşı etkili bir mücadelenin esas gücü olan işçi sınıfı ve emekçi kitleleri içinde etkin bir önçalışmanın yürütülemediği olması Kurultay'ı daraltıcı bir işlev görmüştür. Bu dar kapsam ve genelde devlet terörüne, özelde kayıplara karşı mücadelenin esas olarak işçi hareketine taşınması gerektiği konusundaki perspektifsizlik kendisini Kurultay'ın bütün seyrinde olumsuz bir tarzda hissettirmiştir.

Oysa ki, kayıplara karşı mücadele tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de anaların ve onlarla dayanışma içerisinde olan devrimci güçlerin omuzlarında yükseldi, yükseliyor. Kayıplara karşı mücadeleyi tüm devrimci güçlerin ve başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi kitlelerin ortak sorunu olarak ele almamak, anaların ve kayıp yakınlarının mücadelesini belli bir siyasi çevrenin tekeline almaya çalışmak kimseye yarar getirmeyeceği gibi, bu mücadelenin en çok ihtiyaç duyduğu devrimci güç ve eylem birliğine de zarar verecektir!

Aşağıda Kızıl Bayrak çalışanları tarafından Kurultay'a sunulan tebliğin bir bölümünü yayınlıyoruz:

Kaybederek Tüketemezsiniz! BİR GİDER, BİN GELİRİZ!

"Güçlü toplumsal muhalefet hareketlerine sahne olan ülkelerin egemen sınıfları oldum olası devlet terörünün en pervasız, en iğrenç yöntemlerini kullanmaktan sakınmamışlardır. Temel amacı devrimci bir yükselişin önünü kesmek, devrim güçlerinin kitlelerle buluşmasını engellemek olan öncüsüzleştirme politikası bu akılalmaz baskı ve yoketme yöntemlerini sistemleştirmiştir. Şili, Arjantin, Uruguay, Kolombiya gibi Latin Amerika ülkelerinde binlerce, onbinlerce insanın imha edilmesine varan kaybetme yöntemi de bunlardan biridir.

Türk burjuvazisi ise kaybetme politikasını Kürt Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ne karşı on yılı aşkın bir süredir yürüttüğü kirli savaşın bir parçası olarak sistemleştirdi. Kürdistan'da devrimci bir önderlik altında yürüten mücadelenin aldığı büyük mesafenin de uyarıcı etkisiyle, Türkiye'de aynı rolü oynayabilecek bir devrimci önderliğin oluşması, kitlelerle buluşması ve Kürdistan'daki devrimci süreçle birleşmesini engellemek sömürgeci sermaye iktidarının temel kaygısı

olagelmıştır. Bu nedenle de böyle bir sürecin önünü açacak her devrimci öncü çabayı, bunun taşıyıcısı olan örgütlü güçleri, daha filiz halindeyken boğmak, düzen için şaşmaz bir politika olmuştur.

Ancak öncelikle örgütlü devrimci güçleri hedef alan kaybetme politikası, son yıllarda Türkiye'de yükselişe geçen yeni kitle hareketiyle birlikte tüm ilerici, muhalif güçleri içine alan bir kapsama ulaşabilmiştir. Yalnızca son birkaç yılda binlerce insan faşist sermaye iktidarı tarafından gözaltına alınarak veya kaçırılarak kaybedildi, katledildi. Toplumsal muhalefetin çeşitli alanlarında mücadele eden yurtseverler, devrimciler, aydınlar, sendikacılar, işçi ve kitle önderleri kaybettirme saldırısıyla yüzyüze geldiler.

(...) Arjantin'de Mayıs anaları hareketinin ulaştığı gücü tüm dünya ilerici ve devrimci kamuoyu bilir. Türkiye'de bugün benzer bir şekilde tutsak ve kayıp yakınları sesini yükseltmek ve duyurmak için mücadele alanlarına çıkmaktadır. Faşist sermaye rejimi tutsak ve kayıp yakınlarına karşı uyguladığı tüm baskı ve şiddet politikasına rağmen bu demokratik hareketin gelişmesinin ve devrimci

yapılarla işbirliğinin önüne geçememektedir. Özellikle de son dönemde Ayhan Uzala, İsmail Bahçeci, Hasan Ocak ve Düzgün Tekin etrafında sürdürülen devrimci kampanyalar geniş işçi ve emekçi yığınları içerisinde bir duyarlılık yaratmayı başarabilmiştir.

(...) Burada biz komünist ve devrimci güçlere ve uluslararası ilerici kamuoyuna düşen, başta işçi sınıfı olmak üzere ezilen emekçi kitlelere yönelik genelde devlet terörüne, özelde kayıplara karşı etkin bir teşhir faaliyeti yürütmektir. Özellikle de toplumsal mücadele dinamiklerinin hızla mayalandığı ve işçi-emekçi kitlelerin düzene karşı öfke ve tepkilerini eylemli ve radikalleşen bir tarzda dışa vurduğu içinde bulunduğumuz dönemde bu çok daha önemlidir. Devrimci ve komünist güçler bir yandan tutsak ve kayıp yakınları hareketine aktif bir tarzda destek verirken, diğer yandan devlet terörüne karşı eylem birliğini geliştirmeli ve güçlendirmelidir. Bugün sermayenin devlet terörü silahının namusunu sahibine çevirmenin yolu en geniş yığınları kirli savaşa, katliamlara, işkenceye, kayıplara ve cezaevlerine saldırılarına karşı seferber etmekten

geçiyor. Baskı ve terörün kendi yaşamı üzerindeki etkisini her geçen gün daha dolaysız hisseden işçi-emekçi ve tüm ezilen kesimlerin pasif duyarlılığı sermaye devletine karşı aktif bir mücadeleye dönüştürülmeli, devrimci bir kanala akıtılmalıdır.

Kısacası terörist sermaye devletinin sistemli bir tarzda başvurduğu "kaybetme-katletme" taktiklerini boşa çıkarmak tümüyle devrimci kamuoyunda, işçi-emekçi sınıflarda ve toplumun duyarlı kesimlerinde bilinçli ve birleşik bir tepkinin oluşturulmasına, tepkilerin kararlı-militan bir karşı saldırı çizgisinde örgütlenmesine bağlıdır.

Sermaye egemenliği sürdükçe, öncülere, sınıfa ve emekçi halka karşı terör sona ermez. Bu terör, işçi sınıfının militan mücadelesi sonucu, ücretli kölelik düzenini yıkması ve proletarya diktatörlüğünü inşa etmesi ile son bulacaktır. Tam da bu nedenle; gözaltında kaybetmelere, yargısız infazlara, faşist katliamlara, siyasi cinayetlere karşı yürütülecek mücadele, iktidar mücadelesinin bir parçası ve manivelası haline dönüştürülmelidir. (...)"

Kapitalist bataklık kurutulmadıkça yolsuzluklar sürecektir!

Burjuva Parlamentoda "Dosyalar Savaşı"

Örtülü Ödenek mi? Pislik düzeninin "yüksek menfaatleri" mi?

Sermaye düzeni, sadece Türkiye'de değil, dünyanın her yanında, devletin suçlarını gizlemek için türlü şallar dokumuştur. Bunların en klasiklerinden biri, milletvekillerine dokunulmazlık zırhıdır; bir başkası ise, son günlerin moda skandalı haline getirilen örtülü ödenek.

Şalların birbirine eklenmesiyle oluşmuş bir kocaman çadırın altında cirit atan bir suç şebekesidir devlet erkani. Örneğin, devlet memurluğu şemsiyesiyle, uyuşturucudan cinayete, işlemedik suç bırakmayan polis şefleri, milletvekilliğinin dokunulmazlık korumasına alınarak, örtülü ödenekten ödüllendirilebilir. Her türlü suçun üstü ustaca örtüldüğü için de, işçi sınıfının ve emekçilerin hesap sorma şansı ortadan kaldırılmış olur. Ancak bugünkü gibi bir kemik dalaşı sırasında, suçluların birbirini ele vermesi sonucu kısmen bilgilendirilmiş olur kamuoyu. Ne var ki, bu da, ancak örtünün ucunu aralayarak rakibini tehdit etme, köşeye sıkıştırma amacıyla yapıldığı için, suçların büyüklüğü hep gizli kalır.

Kirli çamaşır sergisinin açıldığı burjuva medyasının asli görevi emekçi kamuoyunu yanıltmak, sermayenin çıkarları doğrultusunda yönlendirmek olduğu için de, en kirli çamaşırlar bile, sahibini aklamaya malzemesine dönüştürülebilir.

Örtülü ödenek yaygarasının medyaca kullanılışına bir bakalım: Eğer Çiller, cumhurbaşkanına açıklama yapar ve o da "gereken yere kullanılmıştır" derse kamuoyunun vicdanı rahatlamış. Buna, şıracının şahidi bozacı derler. Bu durumda, Demirel ve avanesinin eski-yeni suçlarını aklamak da Çiller ve avanesine düşer artık. Çiller'in son günlerde bozuk plak gibi tekrarladığı ünlü deyişle "devletin yüksek menfaatleri" de bunu gerektirir zaten. Bu zat-ı muhterisler, yakın zamana dek, bu tabiri, "devletin ve milletin" şeklinde kullanırlardı. Artık "millet"i kullanmaya gerek duymuyorlar. Çünkü onlar da görüyor ki, dünya toplumu milletler olarak değil, sınıflar olarak bölündüğünün bilincine hergün biraz daha varmaktadır. Doğrusu bu bilincin gelişmesine en büyük katkıyı da uluslararası sermaye yapmıştır. IMF ve benzeri emperyalist kurumların, dünyanın her yanında istediği gibi cirit atması, dünya halklarının gözünü açmaya başlamalarında

önemli rol oynamıştır. Özellikle Türkiye söz konusu olduğunda, işçi sınıfı ve emekçi katmanlar, çoktandır, özelleştirmelerden zamlara, yaşamlarını temelden etkileyen türlü iktisadi-siyasi kararların IMF'ce alındığını biliyor. Sözde kendilerinin seçtiği parlamento ve hükümetlerin yetki alanının da bu IMF direktiflerini uygulamakla sınırlı kaldığını görüyor. Geçtiğimiz 3-5 yıl boyunca, düzenlenen hemen her işçi gösterisinde, "IMF'ye Hayır!", "Çiller Amerika'yalı" türünden sloganların öne çıkması bunun ifadesidir. Dolayısıyla, "devletin yüksek menfaatleri" yaftasıyla halktan gizlenen her konunun, halka karşı işlenmiş bir suçu anlattığı da artık daha açıktır. Ki, bunların başında, ABD ve tüm emperyalist devletlerle imzalanan "gizli" anlaşmalar gelmektedir. İşçi sınıfı ve emekçi katmanlara karşı işlenen devlet suçlarından söz edildiğinde, bu ikili anlaşmaların yanında örtülü ödenek altında yağmalanan milyarlar çocuk oynacağı kalır. Bugün IMF'nin programı çerçevesinde uygulamaya çalışılan SSK, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur gibi sosyal yardım kurumlarının tasfiyesiyle, sağlık ve eğitimin özelleştirilmesinin, milyonlarca işçi ve emekçinin sefalet içinde çöküşe mahkum edilmesinden başka hiç bir anlamı yoktur. Zaten, kamuoyunun, güvenoylamasının iptali, Parsadan'ın iddiaları, örtülü ödenek skandalı vb. ile oyalandığı aynı günlerde, sözde bozulması an meselesi olan koalisyon hükümeti işçi sınıfı ve emekçilere yönelik saldırı planlarını el çabukluğuyla karara bağlıyor. Milli Eğitim Şurası'ndan özelleştirme kararı, meclisten de zam ve zulüm kararları hızla çıkarılıyor. Gazetelerde birbirlerine küfür ve hakareti dillerinden düşürmeyen koalisyon ortaklarının, bu saldırı programlarının karara bağlanmasında böylesine canciğer kuzu sarması oluvmeleri de, kuşkusuz, "devletin yüksek menfaatleri gereği"dir.

İşçi sınıfı, "devletin yüksek menfaatleri"nin, eşittir sermayenin yüksek menfaatleri olduğunu, tüm ezilen-sömürülen emekçi kitlelere gösterebilmek için, bu "yüksek menfaatlere" ve onun sahibine karşı mücadeleyi yükseltmelidir. Bugün işçi sınıfı ve emekçilere karşı işlenen suçların örtüsünü kaldıracak olan da işçi sınıfının mücadelesidir.

Refah Partisi (RP) TEDAŞ ve TOFAŞ'a ilişkin hazırladığı yolsuzluk dosyalarını TBMM'nin gündemine getirdi. Yolsuzlukların faili eski Başbakan Tansu Çiller hemen karşı atağa geçti. Ellerinde RP hakkında 150 adet yolsuzluk dosyası olduğunu açıkladı. Bu gelişmeler karşısında Başbakan Mesut Yılmaz bir yandan "çamura oturmamın" diyerek iddiaları doğrularken, diğer yandan dolaylı olarak RP'nin manevralarına prim vermeyeceklerini açıkladı. "Dürüst Lider" imajıyla tanınan DSP lideri Ecevit de "RP'nin oyununa gelmeyeceğiz." diyerek yolsuzluk faillerine destek çıktı. Yeni dönemde "temiz siyaset" demagojisiyle kirli geçmişini aklamaya çalışan CHP ise, bizzat Ali Topuz'un ağzından "Eski bir başbakanın Yüce Divana gönderilmesi ciddi yaralar açar... Kesin kanıt ve deliller yok ise bu iş kapanır." diyerek eski ortağına cesaret aşıladı. Ancak yine de TOFAŞ ve TEDAŞ dosyalarının meclis araştırma komisyonlarının gündemine alınması ve bu yolla istenirse, Çiller'in Yüce Divan'a gönderilebilmesi sağlandı ki, gerektiğinde bir koz olarak kullanılabilirdi. Hemen ardından da Çiller'in giderayak örtülü ödenekten yaptığı 500 milyar TL için yaygara koparıldı. Şimdi bir yandan Çiller "devlet sırları" edebiyatı yapıyor, diğer yandan siyasi rakipleri onu hırsızlıkla itham ediyor. Ortalgı bir sis bulutu kapladı ki, bu dumanlı havada kim ne zaman ne kadar yolsuzluk yapmış tam olarak kestirebilmek mümkün değil. Ama akıllamaz boyutlarda olduğu bir kez daha ortaya çıktı. Bu "örtülü ödenek" tartışmasının en büyük yararı ise devletin parasına el koymanın adı dolandırıcıların bile basitçe yapabileceği kadar kolay bir iş olduğunun anlaşılması oldu.

Rakip sermaye grup ve politikacıları arası çatışmada kuraldır: Rakiplerini saf dışı etmek, köşeye sıkıştırmak ya da ödün koparmak için başvurulan yöntemlerin başında, kirli çamaşırlarından birini açığa çıkaracağız tehditi gelir. Yine kuraldır, "Tencere dibin kara, seninki benden kara" misali karşı atak hemen başlar. Böylelikle karşılıklı bir dosyalar tehditi sürer gider.

Yolsuzluk ve usulsüzlük iddiaları burjuva politikacılığının iki yüzü olduğu

elele yürür. Hiç bir zaman dosyaların içindekiler gerçek kapsamıyla kamuoyuna açıklanmaz. Açıklamaların ölçüsü kaçırılmışsa, kemik yalayıcı piyonlardan biri kurban edilir. Tıpkı 70'li yıllarda Tuncay Mataracı, ANAP döneminde İsmail Özdağlar olaylarında olduğu gibi. Sonra da konu uykuya yatırılır ve unutturulur.

Burjuva politikacılarının büyük yolsuzluk dosyalarından söz ediliyorsa, bilinmelidir ki olayın gerisinde mutlaka çıkar çatışmasına dayalı bir it dalaşı vardır. Amaç bellidir: Ya rakipler safdışı edilmek isteniyordur, ya arpalıklardan biri talep ediliyordur, ya bir ihale işidir ya da karşı grubun herhangi bir hamlesini bloke etmeye dönüktür. Bunların tümü de büyük bir ikiyüzlülükle "vatan ve milletin çıkarları", "temiz toplum, temiz siyaset" adına yapılır.

Hırsız Hırsızdan Hesap Sormaz

Özdeyiş vecizdir: "köpek, köpeğin etini yemez". 80'li yılların ANAP'lı hırsızlardan olan, H. Celal Güzel 14 Nisan '96 tarihli demecinde "ANAYOL iktidarı hırsızlar takımından kurulmuştur." diyerek şöyle devam eder: "Bunlar yakında otururlar, yolsuzluk dosyalarını karşılıklı olarak kapatırlar. Bu dosyalardan birşey çıkmaz. Çünkü hırsız hırsızdan hesap sormaz." H. Celal Güzel besbelli ki ezbere değil, bizzat ANAP dönemindeki özdeneyimine dayanarak konuşuyor.

'92 yılında zamanın Başbakanı Demirel; "ANAP hırsızlıkta birinci, hesap soracağız." deyince, Mesut Yılmaz "Sayın Demirel'in sözlerini aynen iade ediyorum." diyerek cevap vermişti. Sonraki dönemde Demirel bir daha bu konudan söz etmemişti. Bu iki hırsız bugün canciğer kuzu sarması, birlikte memleketi yönetiyorlar. Mesut Yılmaz, DYP'li Cavit Çağlar'ın yolsuzluk ve usulsüzlüklerinden söz edince "yavşak Mesut" azarlamasıyla yerine oturmuştu. Bu ikili bugün aynı koalisyon içindeler ve gelecek için ANAYOL Partisi hesaplarını birlikte yapıyorlar. "En büyük yolsuzluklar ANAP döneminde yapıldı." diyen Çiller ile Çiller'in tayfası için "soyuncular", "yalı

çetesi" gibi tabirler kullanan Mesut Yılmaz bugün koalisyon ortağı iki partinin genel başkanları olarak herşeye rağmen yanyanadırlar.

Tüm bunlardan çıkartılacak bir tek gerçek var: Burjuvaların ve burjuva politikacıların tümü de sahtekar, soyguncu ve sömürücüdürler. Onları çatıştıran bireysel çıkarları, birleştiren ise sınıfsal kaygılarıdır. Kişisel çıkarları söz konusu olduğunda acımasız düşmandırlar. İş burjuvazinin sınıfsal çıkarlarına geldiğinde ise işçi ve emekçilere karşı düşman, kendi aralarında müttefik ve ortaklırlar.

Burjuva Toplumun "Yükselen Değerler"i

Burjuva ideologları son bir kaç yıldır hep "yükselen değerler"den söz etmektedirler. Topluma enjekte edilmeye çalışılan "değerlerin" başında '80'li yıllarda "Türk-Islam Sentezi" ile pompalanan dinsel-ırkçı gericiilik gelmektedir. Bunun yanı sıra Kürt ulusal hareketi, işçi sınıfı, emekçi katmanlar, gençlik hareketi ve tüm bu toplumsal hareketlerin içinde gittikçe kök salan devrimci gelişme karşısında örgütlenen faşist parti MHP güçlendirilmeye çalışılmaktadır. Sömürgeci kirli savaş eşliğinde ırkçı faşist bir terör örgütlenmektedir. Mafyalaşmış devlet ile MHP'nin ülkücü mafyası içiçe geçirilmektedir.

Bir yandan da toplum köşe dönmeçilik, yolsuzluk, rüşvet, tokatçılık, fuhuş, uyuşturucu vb. ile yozlaştırılmakta, tüm bunlara ise "yükselen değerler" denebilmektedir. Her türlü yolsuzluk "uyanıklık ve girişimcilik" olarak selamlanmakta, uyuşturucu, fuhuş vb. ise "özgürlük, birey olmak, postmodern yaşam" gibi yaldızlı paketler içinde topluma sunulmaktadır. Kısaca; toplumsal yaşamı kirleten ne kadar melanet varsa tümü de burjuvazi için "yükselen değerler"dir.

Hırsızlar ve Çıkarıcılar Takımı İşbaşında

Tansu Çiller ismi artık büyük yolsuzluklar ve hırsızlıklarla özdeşleşmiştir. Aynı şey '80'li yıllarda Turgut Özal ve partisi için geçerliydi. Yeni dönemin başbakanı Mesut Yılmaz, yolsuzluğun moda haline getirildiği '80'li yılların ANAP döneminde bakanlık koltuğunda oturanlardan birisidir. Çiller'e göre daha profesyonel olacak ki, bu tip işlere kendi adının karışmamasına özel ihtimam göstermiş, başta kardeşi olmak üzere hep çevresindekiler üzerinden "iş bitirmiş"tir. Tüm ANAP kadroları '80'li yıllarda rüşvet yemede ustalaşmış, hepsi de köşeyi dönmüştür. Adı yolsuzluğa, rüşvete, talana karışmamış bir tek ANAP'lı göstermek imkansızdır.

Başbakanlığı süresince RP aleyhine faaliyet yürüten Çiller ve partisi hükümet oldukları dört yıl boyunca RP'nin yolsuzluk dosyalarını kapalı tuttular. RP'le ilgili 150 yolsuzluk dosyasının sözü ancak şimdi, Refah "Yüce Divan" tehditiyle yüklenince edilmeye başlandı.

Çiller, kendisine bu dosyaları böyle zamanlar için hazırlayan Ünal Erkan, Mehmet Ağar, Doğan Güreş, Necdet Menzir ve Hayri Kozakçıoğlu'dan oluşan katil çetesini milletvekili seçtirdi. Adına "A Takımı" koyduğu katillerden ikisini

Bakanlık koltuğuyla ayrıca ödüllendirdi. Adları çeşitli yolsuzluklara karışan, büyük tekelere hizmette kusur etmeyen ve caniler takımının Çiller'in yolsuzluklarını örtbas etme, dosyalardaki önemli bilgileri ayıklamalarının karşılığı dokunulmazlık zırhına büründürülmeleri oldu. Çiller'in büyük bir pişkinlikle "alınım açık" demesinin sırrı burada olsa gerek.

Çiller'in Mesut Yılmaz'a karşı koz olarak kullanmaya çalıştığı Civan dosyasında durum daha da karışık. Başbakanlığı döneminde her türlü bilgi önlerine geldi. Sonra bazı eller bu bilgileri ayıkladı. İstanbul Em. Müdürlüğünde Civan ve Edes soruşturması aslında devletin ve düzenin etkili ve yetkili isimlerine dokunan bilgilerin ayıklanması operasyonuydu. Nitekim kimi dosya ve kasetlerin "kaybolduğu" daha o gün anlaşıldı. Sonuçta esas yolsuzlukların örtbas edilmesiyle Civan'a ufak bir fatura kesildi. Çünkü Civan kurallardan sapmıştı ve milletvekili olma uyanıklığı da gösterememişti. Civan'ın "konuşacağım" tehditi ardından, kaçırılmasına olanak sağlandı. Civan henüz hapisteyken kaçmasına olanak sağlayacak pasaport ve evraklar İstanbul emniyetinde hazırlanmıştı bile.

Civan olayında gerçek bilgiler hasır altı edildi. O güne dek Çiller karşıtı olan işadamları Çiller'e biat etti. Çiller; Civan'ın açıklamalarından zarar görecektir bir "hanımefendi"yi, Semra Özal'ı, özel tarzda kolladı. Ağırlığını koyarak Semra hanımın tanıklığını (aslında sanıklığını) önledi.

Yolsuzluk, Rüşvet ve Hilekarlıkta RP, ANAYOL İle Yarışıyor

Refah Partisi kirletilen toplumsal yaşamı bir yandan sosyal demagoji malzemesi yaparak kullanmaya çalışırken, bir yandan da hükümet olarak ranttan daha büyük pay almanın kavgasını veriyor. Tek derdi bir an önce hükümet olmak, kendisinin ve bağlı bulunduğu sermaye gruplarının soygundan daha büyük pay almasını sağlamaktır. Mercüme olayı, RP'nin kaynağı belli olmayan mal varlığı, Kemalettin Erbakan'ın trilyonları, Necmettin Erbakan'ın "İslami Çağrı Teşkilatı"ndan aldığı 500 bin dolarlık çek, seçim döneminde propagandaya kullandığı 30 milyon doların nereden geldiğinin açıklanamaması, yine Necmettin Erbakan'ın hakkındaki eroin kaçakçılığı iddiaları, Bosna'ya yardım adı altında toplanan milyarların nereye harcandığına dair en ufak bir bilginin olmaması, RP'nin ordu ve subaylarla olan ortaklık ilişkileri, düzinelerce vakıf kurularak kirli parayı aklama operasyonları vb. vb. RP'nin bu iğrenç kapitalist düzenin eli kirli çocuklarından biri olduğunu yeteri açıklıkla gösteriyor. Necmettin Erbakan Türkiye'nin sayılı zenginlerinden biridir. Düzinelerce han, hamam, villa, daire vb. yanında onbinlerce dönümlük arazi de Necmettin Erbakan adına tapuludur. İsviçre bankalarındaki gizli hesaplar sayılmazsa, yüz kiloluk altın birikimi, yüzbinlerce İsviçre Frangı, Alman Markı, milyonlarla ifade edilen dolar ve riyal'den oluşan bu büyük servetin kaynağı açıklanamıyor. Kaynağı bellidir: Hileler, yalanlar, dolandırıcılık, rüşvetle biriktirildi bu servet. Bu servetin sahipleri bir de kalkıp utanmazca "adil düzen"den, "kardeşlikten"

sözediyorlar. Dinsel gericiilik artık çok güçlü bir mali sermaye temeline sahip olduğu halde yine de utanmazca "sömürüye son" diyebiliyorlar.

Çağımızda büyük soygunlar yol keserek, posta katarlarını durdurarak, hazineleri silahlı adamlarla basıp boşaltarak yapılmıyor. Tarihteki sömürücü ve soyguncu sınıfların en sonuncusu olan burjuva sınıfı son derece modern yöntemlerle yapıyor bu aynı işi. Bir yandan çalışan sınıfların ürettiği zenginliklerin çok büyük bölümüne artı-değer sömürüsü sistemi üzerinden el konulup servet ediniliyor. Yanısıra da çalışanların toplumsal üretimden elde ettiği paylar vergi, fon, vb. yasalar ve binbir hileli yolla gaspediliyor.

Ecevit'in Dürüstlüğü

Bugünün siyasal yaşamında Ecevit'in adı Türkiye'le bir arada anılıyor. Zira, milliyetçilik ve ırkçılık, bu temelde belirlenen halk düşmanlığı ikisinin ortak karakteristik özelliğidir. Ecevit, dün "Görüşmeyi içime sindiremem." dediği Türkiye'le kafa kafaya vererek kirli savaş kurmaylarına ve burjuva politikacılara akıl hocalığı yapıyorlar.

Ecevit'in mazisi yolsuzluk ve rüşvet konularında da sanıldığı gibi temiz değil, kirlidir. '70'li yıllarda rüşvetle milletvekili ayartarak hükümet kurdu. Büyük vurgunların gerçekleştiği, kaçakçılığın yaygınlaştığı, stokçuluğun had safhaya ulaştığı '70'li yıllarda iki dönem başbakanlık yaptı. Hiç bir dönemde olayların üstüne gitmedi. Tersine hırsızları kolladı. Hükümetine bakan olarak atadı. Ecevit'in başbakanlık yaptığı hükümetin Gümrük ve Tekel Bakanı Tuncay Mataracı, bakanlığı dönemindeki rüşvet ve yolsuzluklardan ötürü mahkum oldu. Erbakan'la bir arada sayısız ihalelere imza attı. Fakat ihalesi yapılan fabrikalar yalnızca inşaat tabelasından ibaret kaldı. Ödenekler müteahhitlere çıkar karşılığı peşkeş çekildi.

'80'li yılların başında generaller ve üst düzey rütbeli subaylar, sonraki yıllarda Özal ve çetesi memleketi soyup soğana çevirdi. Ecevit ve DSP'si hiçbirinin sözünü bile etmedi. Adı büyük yolsuzluk ve vurgunlarla anılan Çiller ve Yılmaz ekibinin suç ortaklığına balıklama atladı.

Büyük yolsuzluklara konu olan KİT'lerin özelleştirilmesi Ecevit'in verdiği destekle yapılıyor. Yüzbinlerce işçinin sokağa atılmasına karşı olduğunu söylemesi kaba bir ikiyüzlülüğün göstergesidir yalnızca.

Sömürgeci kirli savaş üzerinden milyonlarca dolar emperyalistlere, batılı silah tekelilerine peşkeş çekiliyor. Daha 80'lerin ilk yarısında savaş aracı alımları sırasındaki yolsuzluklar ayyuka çıkmıştı. 12 Eylül generallerinden Tahsin Şahinkaya, bir çok yüksek rütbeli asker ve üst düzey bakanlık personeli hakkındaki rüşvet ve yolsuzluk iddiaları açık belgelere dayalı bir şekilde kanıtlanmıştı. Bugün biliniyor ki sömürgeci kirli savaş, trilyonlarca liralık yolsuzlukların aracıdır. Uyuşturucu ve fuhuş pazarı devletin kirli savaşı sürdüren güçlerinin denetimindedir. Ecevit ise bu kanlı ve kirli savaşın en hareketli destekçilerinden biridir.

Milyonlarca çalışanın emeği sömürülüyor. Bu emeklerin yarattığı toplumsal zenginlik üzerinde hoyratça bir sefahat sürdürülüyor. Milyonlarca işçi

sokağa atılıyor. Öğrenci coplanıyor, kamu emekçisi memurları üzerine köpek salınıyor, işçinin grev çadını yakılıyor/işçiler dipçikleniyor. Kürt emekçileri, gençleri vahşice katlediliyor. Emekten yana, insanın insan üzerindeki sömürüsü ve baskısına karşı çıkan devrimciler, komünistler, yurtseverler işkenceden geçiriliyor, katlediliyorlar. Ne adına? Sömürü ve zulüm düzeninin devamı adına.

Bu iğrenç düzenin devamı için çalışan bir lider ve partisi dürüst olabilir mi? Dürüst olmak ve temiz kalmak sömürü ve soygun düzeni olan kapitalist bataklığa karşı çıkmakla mümkündür. Oysa Ecevit bu bataklığın savunucusu ve kollayıcısı bir burjuva politikacıdır. Ecevit Türkiye emekçileri sırtındaki bir kenedir. "Dürüstlük" iddiası kaba bir ikiyüzlülüktür yalnızca.

Burjuvazi toplumu pisliğe boğarak uyuşturmak çabasında

Burjuvazi toplumu yalana, rüşvete, ikiyüzlülüğe, bencillığe alıştırmır. İşçiyi, emekçiyi toplumsal yaşama yabancılaştırır. Terörle korkak, kişiliksiz, sinik, uysal bireyler yaratmaya çalışır.

Bir zamanlar "Amerika toplumunda trajedi duygusu yoktur." denirdi. Çünkü Amerikan burjuvazisi toplumu uyuşturmuştu. Şimdi bu aynı şey Türkiye'de yaşanıyor. Yaşanan trajik sürecin gerçekleri topluma unutturulmaya çalışılıyor. İşçiler ve emekçiler sefalet ve gözyaşına; yapılan yolsuzluklara ve katmerli sömürüye alıştırmaya çalışılıyor. Kirletilmiş bir yaşama razı edilmek isteniyor. Yolsuzluklardan bu kadar sık sözedilmesinin gerisinde biraz da çalışanların tepki duygularını törpüleme, bir anlamda bu duruma "alıştırma" hesabı yatıyor.

Temiz Toplum Sosyalizmle Gelecektir

Burjuva toplumu bir sömürü sistemidir. Her türlü pisliğin ve istismarın kaynağıdır. Bu sistem değişmedikçe, burjuva sınıfının iktidarı yıkılmadıkça ve işçi ve emekçilerin yönettiği bir düzen, sosyalizm kurulmadıkça temiz topluma ulaşmak mümkün değildir. Çiller, Yılmaz, Demirel, Erbakan, Ecevit, Çağlar, Güreş, Ağar, Karadayı ve efendileri Koçlar, Sabancılar, Eczacıbaşılar, Uzanlar vb. kapitalist bataklığın ürettiği asalaklardır. Bu bataklık kurulmadıkça asalaklar hep varolacaktır.

Toplumu böylesine derin bir çöküntüden, kültürel ve sosyal yozlaşmadan ancak ve ancak sosyalist politikanın zaferi kurtarabilir.

İşçi sınıfının bugün en acil sorunu ruhsal ve düşünsel olarak burjuvazinin vesayetinden kurtulmaktır. Hayatı yaratan yaşamı yönlendirme gücüne de sahip demektir.

İşçiler ve emekçiler ya bu kapitalist pislik içinde kirlenip sosyal yokoluşa razı olacaklar, ya da ne pahasına olursa olsun toplumun kaderine el koyarak kapitalist sistemi pisliği ve asalaklarıyla süpürüp atarak, saygın, mutlu ve temiz bir toplumu kendi elleriyle inşa edeceklerdir. İşçi sınıfı ve emekçilerin kurtuluşu kendi eseri olacaktır.

Sermaye Sosyal Güvenlik Haklarına Saldırıyor SSK'nın Özelleştirilmesine

Hayır!

önüne aldığımızda ilk saldırının niçin SSK'ya yöneldiği daha iyi anlaşılır.

SSK devlet eliyle yapılandırılan bir kurum olmasına rağmen, sigortalı çalışma işçilerin yoğun mücadeleleri sonucu kazanabildikleri bir hak durumunda. Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'nda ise durum daha farklı. Emekli Sandığı, kamu işyerlerinde çalışan ve devlet memuru statüsü taşıyan emekçilerin yasal hakkı durumunda. Bağ-Kur'da sigortalı olmak ise, kapsamı gereği (serbest meslek, esnaf ve zanaatkarlar, küçük üreticiler vb.) özel bir mücadele alanı doğurmuyor.

Sigortalı çalışma hakkı için işçi sınıfı uzun yıllardır kan ve can bedeli mücadeleler vermektedir. Buna rağmen sigortalı işçi sayısı hala toplam işçi sayısı içerisinde azınlıktır. Sigortalı çalışma hakkı için bugün hala dışı bir mücadele verilmekte. Bu mücadele çoğunlukla sendikal örgütlenme mücadelesi ile birlikte yürütülüyor ve kendiliğinden politik bir niteliğe sahip durumda. Bu mücadeleler sonucu bu hakkı elde eden işçilerin SSK içerisinde sigortalı olduğu düşünüldüğünde "sınıfın en dinamik kesimleri" ile neyin kastedildiği anlaşılır. Mücadele deneyimine sahip, mücadeleleri sonucu haklar kazanmış ve bu anlamda görece bir bilinç sızması yaşamış, sınırlı da olsa bir sınıf kitlesi SSK kapsamındadır.

Sermaye saldırısı öncelikle SSK'ya yönelirken, öncelikle işçi sınıfının muhalefeti kırma, yani yolu düzlemeyi hedeflemektedir. Sosyal güvenlik kurumlarına yönelen bu saldırıya gelebilecek yanıt işçi sınıfı içinde örgütlenecektir. SSK'nın ilk elden tasfiyesi ile bu yanıtın örgütlenmesi engellenebilirse, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'nın tasfiyesi çok daha kolay olacaktır. Tam da bu nedenle SSK'nın tasfiyesine karşı yürütülecek mücadele temel bir öneme sahiptir.

Dünyada Sosyal Güvenliğe Saldırımlar

Sermayenin sosyal güvenlik kurumlarına saldırısı Türkiye'ye özgü değildir. Başta Avrupa ülkeleri olmak üzere bir çok yerde aynı kapsamda planlar gündemde. Özelleştirmelerin uzantısı olan saldırılar kapitalist sistemin yapısal krizine çözüm olarak, uluslararası para merkezlerince öngörülen ekonomik paketler dahilinde gerçekleştiriliyor. İsveç gibi sosyal devlet kavramı ile özdeşleşmiş bir ülkede, özelleştirmelerle başlayan, kemer sıkma politikaları ile süren ve sosyal güvenlik kurumlarının tasfiyesine yönelik kararlarla devam eden saldırılar uluslararası

İşçi sınıfı kapsamlı bir saldırıyla karşı karşıya. Sermaye uzun süredir yalana ve demagojiye dayalı bir propaganda ile işçi sınıfının kan ve can bedeli kazandığı sosyal güvenlik haklarına saldırıyor. Üç büyük sosyal güvenlik kurumu SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı sermayenin tasfiye saldırısı ile yüzyüze.

Sosyal güvenlik haklarına yönelik saldırı sadece işçi sınıfı ile sınırlı değildir. SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'nda sosyal güvenlik şemsiyesi altında olan tüm emekçi katmanlar saldırının kapsamındadır. Sosyal güvenlik kurumlarının tasfiyesi, sermayeye büyük bir kaynak aktarımı sağlamakla birlikte, yüksek kâr sağlanabilecek sağlık ve sigorta sektörlerinde sınırsız bir sömürü şansı verecektir.

Sosyal güvenlik haklarına saldırı kendisini aslolarak iki biçimde ortaya koyacaktır. Birincisi sağlık hizmetlerinde özelleştirme. İkincisi ise; emeğini satamaz duruma gelmiş bir emekçinin yaşamını devam ettirebilmesi anlamına gelen emeklilik sigorta sisteminin özelleştirilmesi.

Sağlık Sigortası

İşçi ve emekçilerin sağlık hizmetlerinde sosyal güvenlik kurumları yaşamsal bir yer tutmaktadır. SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı emekçi katmanlar için büyük oranda ucuz sağlık hizmeti anlamına gelmektedir.

Sağlık hizmetleri ülkemizde hiç bir zaman işçi ve emekçilerin ihtiyaçlarını karşılayacak tarzda, ücretsiz ve yeterli olmamıştır. Sosyal güvenlik kurumlarının varlığına rağmen aslında sağlık kurumları başından beri birer ticarethane gibi işlemektedir. Bunun yanı sıra işçi ve emekçilerin yararlanabildikleri sağlık hizmetleri oldukça yetersiz ve çağdışıdır. Ancak, SSK gibi sosyal güvenlik kurumları, işçi ve emekçiler açısından kısmi bir avantaj durumundadır. Bu kurumlar muayene ve sağaltım masraflarında görece bir sübvansiyon sağlamaktadır.

Sosyal güvenlik kurumlarının işçi ve

emekçilere sunduğu bu kısmi avantajlar, yine işçi ve emekçilerden düzenli olarak toplanan sigorta primleri ile sağlanmaktadır. Her ay düzenli olarak alınan bu primlerin toplamı trilyonları bulmaktadır. Sağlık sigortasının özelleştirilmesi; birincisi bu büyük kaynakların sermayeye direkt aktarımı anlamına gelecektir. İkincisi, (Türkiye nüfusunun yaklaşık %70'inin sigorta kapsamında olduğu gözönüne alınırsa) sağlık hizmetlerinin sermayenin dizginsiz kâr hırsına teslim edilmesi anlamına gelecektir. Muayene ve sağaltım hizmetlerinden tutun da, ilaç sektörüne kadar geniş bir pazar sermayeye altın tepside sunulacaktır.

Mezarda Emeklilik ve Emeklilik Sigortası

Sosyal güvenlik kurumlarının diğer önemli bir işlevi de emeklilik sigorta sistemidir. Bu sistemi kabaca bir birikim sistemi olarak tanımlayabiliriz. Bir işçinin çalışma yaşamı boyunca emeğinin karşılığının belli bir miktarını biriktirmesi ve herhangi bir sebepten dolayı çalışamaz duruma geldiğinde bu birikimle hayatını sürdürmesi mantığı bu sistemin temelini oluşturur. Sosyal güvenlik kurumları, bünyesinde barındırdığı işçi ve emekçilerden aldığı düzenli primlerle, bu amaca yönelik ortak bir fon niteliği oluşturmuştur. Ancak şunu hemen eklemek gerekir ki; Türkiye'de sosyal güvenlik kurumlarının bugüne kadar uyguladığı emeklilik sistemleri ve ücretler oldukça yetersizdir. Bu kurumların emeklilik maaşı adı altında verdiği miktarlar, değil bir ailenin geçimini, kirasını bile karşılayamayacak düzeydedir. Bu anlamda bu sistem bugünkü hali ile bile işlevsel olmayan, göstermelik bir niteliğe sahiptir.

Sosyal güvenlik kurumlarının özelleştirilmesi, göstermelik de olsa emekçiler için kısmi bir avantaj durumunda olan bu sistemin de budanması anlamına gelecektir. Birincisi; Emekli Sandığı, SSK ve Bağ-Kur bünyesinde emeklilik sigortaları için

oluşturulmuş fonların sermayenin sınırsız kullanımına açılması sağlanmış olacaktır. İkincisi, emeklilik yaşı ve koşulları üzerinden gerçekleştirilecek değişikliklerle bir çok işçi ve emekçinin, uzun yıllar prim ödemesine rağmen fiili olarak emeklilik haklarının gaspedilmesi ya da sınırlandırılması söz konusu olacaktır.

Sermaye sözcüleri, sosyal güvenlik kurumlarının tasfiyesi ilk gündeme geldiği günden bu yana pasif sigortalı olarak adlandırılan emekli ya da çalışmayacak durumdaki emekçi kesime özel bir saldırı yönelttiler. Demagojik bir öze sahip bu kampanya, emeğini satamayacak durumdaki bu kesimi asalaklıkla tanımlamaya dayanıyor.

Aktif (çalışan) sigortalı sayısından çok daha fazla olan pasif sigortalı sayısı sermaye kesimini rahatsız ediyor. Bu kesime verilecek ücretleri "zarar" olarak görüyorlar. Sermaye öncelikle devlet eliyle bu pasif sigortalı sayısının düşürülmesini sağlamak istiyor. Bununla beraber emeklilik yaşını iyice yükselterek aktif sigortalı-pasif sigortalı dengesini kendi lehine korumayı hedefliyor.

Mezarda emeklilik bunun da ötesinde, bir işçinin emeğini ölünceye dek kapitaliste satmasını fiili olarak koşullayan bir niteliğe de sahip. Zaten oldukça düşük olan ortalama yaşam süreleri de göz önüne alındığında devletin dayattığı yaş sınırları, emekçilerin ancak öldükten sonra emekli olabileceklerini gösteriyor. Bu sermaye sınıfı için ikili bir öneme sahip. Birincisi; işgücünün sınırsız ve sonuna kadar kullanımı, ikincisi; yüksek işsizlik oranları da düşünüldüğünde düşük ücret politikasını hayata geçirebilmek için iyi bir avantaj.

İlk Saldırı SSK'ya

SSK, sosyal güvenlik kurumlarına yönelen saldırının ilk hedefi durumunda. Sahip olduğu mal varlıkları, mali kaynaklar ve sigortalı kapsamı bakımından en büyük sosyal güvenlik kurumu oluşu bunun temel nedenlerinden birisi. Bunun da ötesinde SSK'nın işçi sınıfının en dinamik kesimlerini de kapsadığını göz

sermayenin politikalarına iyi bir örnektir.

Keynesyen ekonomi politikaların terki ve özelleştirme saldırısıyla paralel gündeme gelen sosyal güvenlik haklarının gaspedilmesi Avrupa'nın bir çok ülkesinde işçi sınıfının militan karşı koyuşları ile durduruldu. İngiltere, Fransa, İspanya, Belçika gibi ülkelerde 1994 ve 1995 yıllarında işçilerin kitlesel eylemlikleri sermaye hükümetlerinin saldırı politikalarına birer cevap oldular.

Saldırıya Karşı Saldırı: SKK'nın Özelleştirilmesine Karşı Ortak Mücadele Hattı

Sosyal güvenlik kurumlarına yönelen saldırı önemli bir ekonomik boyut taşısa da aslolarak politik bir kapsama sahiptir. Sermaye sınıfı ekonomik krize kendi çözümlerini üretirken diğer yandan da işçi sınıfının örgütlülüklerine, sosyal kazanımlarına, sınıf kimliğine saldırıyor. Krizini aşabilmek için uygulamak istediği ekonomik ve sosyal modellerin karşısına çıkabilecek asıl tehlikeli gücün işçi sınıfı olduğunun bilincinde olan sermaye, öncelikle sınıf kitlelerinin muhalefet dinamiklerini ezmeye çalışıyor. İşsizleştirme, taşeronlaştırma, örgütsüzleştirme, düşük ücret, atomizasyon vb. uygulamaları hayata geçirmeye çalışıyor. Sosyal güvenlik haklarına yönelik saldırı da aynı kapsamdadır.

Saldırı işçi sınıfına yönelen politik bir saldırı olduğu ölçüde, onu yanıtlayabilmek de sınıfın topyekün mücadelesi ile mümkündür. Sosyal güvenlik kurumlarının tasfiyesi ise işçi sınıfı kitlelerinin yanı sıra diğer emekçi katmanları da kapsayan bir niteliğe sahiptir. Bu anlamda yükseltilecek mücadele geniş bir ortak mücadele zeminine sahiptir.

İşçi ve emekçilerin yaşamlarını dolaysız etkileyen ve kendiliğinden bilinçleriyle bile gördükleri saldırının ekonomik boyutu bu mücadele için bir başlangıç noktası oluşturacaktır. Zaten yetersiz olan sigorta hizmetlerinin özelleştirilmesi işçi ve emekçiler için açık sefalet koşulları demektir. Buna karşı gelişen tepkileri birleştirebilmek, politik bir zemine çekerek düzene karşı yönlendirebilmek mücadelenin başarısını sağlayacak temel faktördür.

Bugün sınıf kitlelerinde SSK'nın özelleştirilme planlarına karşı oldukça cılız tepkiler var. Ancak bu sermayenin demagojik kampanyalarının da etkisiyle hedefini şaşırması ve etkisiz durumda. Sermayenin yıllardır, "SSK zarar ediyor. SSK asalakları besliyor. SSK ağır bir yükür." eksenli yürüttüğü çalışmalar ve genel olarak özelleştirme politikaları üzerinden yarattığı basınç, SSK'nın özelleştirilmesine karşı yanlış bir bilinci koşulluyor. Sermayenin sınıfa yönelttiği topyekün saldırılar içerisinde bu saldırının yeri iyi anlaşılmalıdır. Örneğin, karşı saldırının hedefi düzen değil düzenin pompalandığı yapay hedefler (bürokratlar, SSK yönetimi vb.) oluyor. Sınıf içerisinde etkinlik kurmuş olan reformist politikalar, sendika bürokratlarının da aracılığıyla bu verili durumu koruyorlar. "Özelleştirilsin ama şu şirket değil, bu alsın", "Özelleştirilsin ama sendikalar alsın",

"Özelleştirilsin ama işçilere satılsın" vb. önermelerle asıl saldırıyı gizleyip, buzağının görünen uçlarıyla savaşımı öne çıkarıyorlar.

Sınıfın devrimci önderlik alanında yaşanan boşluk da gözönüne alındığında, sermayenin ideolojik bombardımanının, reformistlerin ve sendika bürokratlarının çabalarının nasıl bir tehlike oluşturduğunu görmek mümkün.

SSK'nın tasfiyesine karşı mücadeleyi, sermayenin saldırılarına karşı yükseltilebilecek bir mücadelenin manivelası haline getirebilmek bu noktada komünistlerin elinde.

Tek tek fabrika ve işletmelerde bu saldırıya tepkileri örgütlemek ve yönlendirmenin yanı sıra geniş emekçi katmanları ortak mücadele alanlarına çekebilmek gerekiyor. Bunun için öncelikle sermayenin genelde özelleştirme saldırısını dayandırdığı ideolojik saldırı kampanyasını ve özelde SSK'nın tasfiyesini dayandırdığı bombardımanı karşılayacak bir propaganda faaliyeti yürütülmeli. Özellikle, yalana ve demagojiye dayalı olan SSK'ya yönelik saldırılar emekçi kitleler gözünde teşhir edilmeli ve sermayenin oluşturduğu basınç tersine çevrilebilmelidir.

Ücretsiz sağlık, sigorta, eğitim vb. hizmetlerinin hak olduğu bilinci ve bu haklar için mücadelenin meşruluğu yaygınlaştırılmalıdır. Sosyal güvenliğe yönelen saldırının geniş kitleleri kapsamasının getirdiği avantajı, yükselen kitle mücadelesinin dinamikleri ile birleştirerek kullanabilmeliyiz. Örneğin, öğrenci gençliğin haraçlara karşı yükselttiği mücadeleyi "**Parasız sağlık, sigorta, eğitim hakları! özelleştirilemez!**" sloganı ile birleştirebilmek ve ortak zemine çekebilmek mümkündür. Bu hem mücadele gücünü artıracak, hem de farklı toplumsal katmanların itici dinamiklerinin birbirini ileri çekmesini sağlayacaktır.

SSK'nın tasfiyesine karşı yürütülecek çalışmalarda sendikal bürokrasinin ve reformist politikaların teşhiri özel bir önem taşımaktadır. Bu mücadelenin önünde dolaysız bir engel olarak duran bu güçlerin sınıf kitlelerinde yaratacağı bilinç tahribatını engellemek gereklidir.

Gerek tek tek direnişleri, gerekse sınıf kitlelerinin eylem alanlarını (8 Ağustos, 15 Kasım, 1 Mayıs vb.) iyi değerlendirmek ve bunları birer eylem ajitasyonu haline dönüştürebilmek gerekiyor. Sınıf kitlelerinin kendine güvenini ve mücadele azmini buralarda gösterilen başarılar/kazanımlar üzerinden yükseltmek ve buralardaki etkinliğimizle politikalarımızı en geniş kitlelere taşımak mümkün olacaktır.

Çeşitli işçi örgütlerini (sendikalar, kurultaylar, dernekler vb.) bu mücadelenin araçları haline dönüştürebilmek gerekiyor. Bunun için bu tür örgütlülükler tabandan basınç uygulamak, öncü işçiler aracılığıyla politikalarımızı buralara taşımak gerekiyor.

SSK'nın tasfiyesine karşı yükseltilecek mücadele sermayenin özelleştirme saldırısından kopuk örgütlenemez.

"Özelleştirme Değil, Toplumsallaştırma!" şiarını yaygınlaştırmak ve sınıf kitlelerine devrimci politikaları taşımak önümüzde duran yakıcı bir görevdir.

Rakamlarla SSK ve Sosyal Güvenlik

SSK bugün sahip olduğu menkul ve gayri-menkullerle, topladığı primler ve gerek özel sektörden, gerekse devletten alacakları ile devasa bir mali kaynak durumundadır. Bu rakamlara baktığımızda başta SSK olmak üzere sosyal güvenlik kurumlarının sermaye için önemini görebiliriz.

SSK'nın mal varlığı 300 trilyon liranın üzerindedir. 182 trilyon lira ile toplam ülke bütçesinden sonra ikinci büyük bütçeye sahip kurumdur.

Devletin SSK'ya tek katkısı kuruluş sermayesi olan 300 bin lira (1945) ve 1995 bütçesinde ayrılan 20 trilyon liradır. Bu durum sadece SSK için geçerli değildir. Diğer sosyal güvenlik kurumları da kuruluş aşamaları dışında devletten destek görmezler. 1994 rakamlarına göre Türkiye'de devletin sosyal güvenliğe katkısı sadece %0.9 düzeyindedir. Bu oran dünya ülkeleri arasındaki en düşük bir iki rakamdan biridir. Avrupa ülkelerinde devletin sosyal güvenliğe katkısı %14-%78 arası değişmektedir. (Danimarka'da %77.5, İtalya'da %37.2, Hollanda'da %14.6 vb.)

SSK'nın asıl gelir kaynağı işçi ücretlerinden kesilen primlerdir. Bu kesintilerde işçi payı %14, işveren payı ise %19-25 arasında değişir. Ancak işverenler çoğunlukla kendilerine düşen primleri ödemezler. Dahası; sigortalı olan yaklaşık dört milyon işçinin primleri de işveren tarafından maaşlarından kesilir ancak çoğunlukla SSK'ya ödenmez. SSK'nın Mayıs 1994 itibarı ile prim alacakları 20.4 trilyondur. Bu borcun 11 trilyonu özel sektöre, 9.4 trilyonu kamu sektörüne aittir.

SSK kaynakları ve birikimleri devletin yönlendirmesi ile özel sermayeye aktarılmaktadır. Bunu yukarı rakamlarını verdiğimiz ödenmemiş prim miktarlarından bile çıkarabiliriz. Bunun yanı sıra SSK'nın kaynaklarının devlet eliyle kullanıldığı yerler ise daha çarpıcıdır. Rant ekonomisinin hızla geliştiği ve bankalar arası gecelik faizlerin %400'lerde dolaştığı günümüzde SSK'ya ancak 2000 yılında nakte dönüşebilecek ve sadece %35 faizli 40 milyarlık devlet tahvili aldırılmıştır.

SSK'nın ilaç giderleri de oldukça önemli bir miktar tutmaktadır: 1990 yılında 764

milyar, 1991 yılında 1.3 trilyon, 1992 yılında 2.5 trilyon ve 1993 yılında 4 trilyon (SSK 1993 istatistikleri) Bu rakamlar göstermektedir, SSK'nın sadece sahip olduğu trilyonlarca liralık mal varlığı ve bütçesi değil, ilaç pazarına sunduğu arz da sermayenin iştahını kabartacak derecededir.

Devletin bilinçli politikaları sonucu krize itilen SSK'nın finansman açığı git gide artmaktadır. 1994 yılında bu açık 27 trilyon, 1995 yılında 65 trilyon olarak gerçekleşmiştir. 1996 yılında ise 110 trilyon civarında olacağı tahmin edilmektedir. Bu devasa rakamlara rağmen, SSK, prim alacaklarını ve devletten alacaklarını tahsil ettiğinde bu açıkların kapanacağını burjuva ekonomistler bile kabul etmek zorunda kalmıştır.

Üç temel sosyal güvenlik kurumunun işçi ve emekçilerden topladığı sigorta primlerinin toplam tasarruflar içindeki payı 1993 yılı itibarı ile %39.2'dir. Bunun gayri safi milli hasılaya oranı %7.6'dır. Ortaya çıkan bu muazzam rakamlar sermaye kesiminin ağızını sulandırmaktadır. Sağlıkta özelleştirme saldırısının hızlandırılması, özel sigorta sisteminin kurumsallaştırmaya çalışılması ve başta SSK olmak üzere sosyal güvenlik kurumlarının tasfiyesi bu büyük kaynakların sermaye kesimine aktarılması anlamına gelecektir.

Bunu bir yana bırakıp tablonun diğer yüzüne baksak sosyal güvenlik kurumlarının işleyişinin ve sağlık hizmetlerindeki sömürünün önemli bir boyutunu daha görebiliriz. 1992 yılı itibarı ile Türkiye'de üç sosyal güvenlik kurumu kapsamında 7.5 milyon aktif sigortalı var. Bu rakamın istihdam içindeki oranı %40, toplam nüfus içindeki oranı ise %12 dolayındadır. Resmi rakamlara göre bile bu kapsam dışında kalan 11 milyon civarında işçi ve emekçi vardır. Yani çalışan nüfusun yarısından fazlası hiçbir sosyal güvenceye sahip olamadan çalışmaktadır. Aktif (çalışan) ve pasif (emekli) sigortalı ve bunların ortalama dörder kişilik aileleri toplam olarak hesaplandığında bile toplam ülke nüfusunun yaklaşık %70'i sigorta kapsamındadır. Yani toplam nüfusun üçte biri tamamen sosyal güvenlik kapsamı dışında kalmaktadır.

Çukobirlik, binlerce işçi çalıştıran bu dev sanayi kompleksi, Adana işçi hareketinin kalbi durumundadır. Yılların olayları bunu kanıtlamaktadır. İşçi hareketinin yeni döneminde birçok kez ciddi huzursuzluklara ve eylemliliklere sahne oldu Çukobirlik. Nisan ayı başlarında buna dersleri ve deneyimleri bakımından bir hayli öğretici olan bir yenisi daha eklendi bu direnişler zincirine.

Yeni hükümetin hazırladığı ve Nisan ayı başında uygulamaya koyduğu geniş çaplı tensikat planı Çukobirlik işçileri tarafından günlerce süren bir yeni direnişle karşılandı. Sendikanın açık ihaneti karşısında, çok büyük ölçüde öncü işçilerin taban inisiyatifine dayanan bu direniş, tensikatların hızını kesmeyi başarmakla birlikte, sonuçta yenilgiye uğradı. Direnilerek alınan bu yenilgi önemli dersler içermektedir. Öncü işçiler inisiyatifi içinde çok özel bir önderlik rolü oynayan komünistler, gün gün içinde yaşadıkları bu direnişin seyri ile birlikte ilk derslerini de yazılı bir değerlendirmeye konu ettiler. Çukobirlik'teki gelecek mücadeleler için olduğu kadar işçi hareketinin geneli için de hayli öğretici olduğuna ve büyük önem taşıdığına inandığımız bu metni, bazı tamamlayıcı belgeler ile birlikte ilk bölümünü bu sayıda yayınladığımız bu hacimli değerlendirmenin, genel siyasal sonuçlara ilişkin bölümüne de gelecek sayımızda yer vereceğiz.

Çukobirlik Direnişi Deneyimi-1

Çukobirlik'in Önemi

Yaklaşık 6500 işçinin çalıştığı entegre tesisleriyle, Adana-Mersin arasında E-5 karayolu üzerinde 20. kilometrede yer alan, genel müdürlük ve merkez fabrikalarıyla, komşu illerdeki yan tesisleriyle (kooperatifler) büyük bir komplekstir, Çukobirlik. Bu büyük kompleks, Adana, Mersin Gaziantep ve Hatay'ın oluşturduğu işçi havzasında stratejik bir değere sahiptir. Bu havzanın kazanılması, Adana-Mersin hattını kazanmaya bağlıdır. Bu yüzden, Çukobirlik'in sadece stratejik değil, ama taktiksel olarak da kritik bir önemi vardır.

Çukobirlik'te Sınıfın Durumu

Çukobirlik'te sınıf, işveren olan devletin bilinçli politikasıyla kendi içinde bölünüp parçalanmış ve zayıflatılmıştır. Bölünme özetle şöyledir:

- 1- Kadro temelinde: Eski, mevsimlik, kadrolu ve kadrosuz işçiler.
- 2- Siyasal temelde: Sağcı ve solcu işçiler. Devrimci, demokrat, CHP'li, merkez sağ ve MHP'li işçiler.
- 3- Bölge temelinde: Kadirli, Kozanlı, Malatyalı, ve en son Hataylı işçiler.
- 4- Ulusal temelde: Kürt, Türk, Arap işçiler.
- 5- Mezhep temelinde: Alevi, Sünni işçiler.

Bu durum devlet tarafından sürekli körüklenmektedir. Sınıfın birliğinin önündeki önemli bir engel budur. Devletin bölücü temeldeki bu ideolojik saldırısının, devrimciler ve komünistler tarafından etkisizleştirilemediği direniş boyunca tekrar tekrar kanıtlanmıştır. Direniş esnasında bu alana ciddi bir vurgu yapılmasına rağmen önden zayıf bir hazırlığın yapılması yüzünden başarılı olamadık.

Sınıfı bölen olguların en etkilileri ilk ikisidir. Pratik süreç de bunu doğrulamıştır. Kadrolu işçiler nispeten iyi bir maaş almaktadırlar ve ek olarak bazı sosyal imkanlara sahiptirler. Bu nedenle direniş sürecinde yeni kadro alan mevsimlik işçilerin ve 3 aylık deneme süresi içindeyken işten atılan çoğunluğu Hatay'lı 492 işçinin sorunlarına duyarsız davranabilmişlerdir. Burada kuşkusuz sınıf devrimcilerinin yetersiz, diğer devrimci hareketlerin yok denecek düzeyde olan ideolojik-politik hazırlıkları da önemli bir etkidir. İşçilerin sık attığı bir slogan olan "Susma, Sustukça Sıra Sana Gelecek!" sloganı çok isabetli olmasına rağmen, pratikte karşılıksız kalabilmiştir. Bu sınıfın genel bir zaafı olan sınıf dayanışmasının zayıflığıyla Çukobirlik'teki özgül zaafaların birleşik bir sonucu olmuştur.

Öte yandan, işletmede belli bir sayısal ağırlığa sahip sağ görüşlü işçiler, çıkışlardan ve eski mevsimlik işçilerin kadrolarının iptalinden epeyce hoşnut olmuşlardır. Onların dikkati emek-sermaye

çelişkisine değil, işçiler içindeki yapay sağ-sol çelişkisine yöneliyordu. Yaşam biçimleri ve sorunlarıyla proleter olan bu insanların bilinçleri düşman sınıfın, burjuvazinin, yoğun ideolojik-politik etkisi altındadır. Yaşam ile bilinç, nesnel sınıfsal konum ile düşünce birbirine karşıtlık oluşturmaktadır. Ama bunu sadece sermaye sınıfının kesintisiz ideolojik propagandasıyla açıklamak eksik bir bakış olacaktır. İşçinin yaşamı ile bilinci arasındaki karşıtlık, doğru bir zamanlama ve müdahale tarzı ile sağlıklı bir yönde çözümlenebilir. Tersî yaklaşımlar ise olsa olsa bölünmenin kemikleşmesine yol açar.

Geçmişte, DYP-SHP koalisyonunun kurulduğu ilk dönemlerde çıkışı verilen MHP'ye yakın işçilerin mücadelesine uzak durulmuş, hatta sevinilmiş ve dolaylı olarak desteklenmişti. Bunu yapan başta devrimci-demokratlar olmak üzere "sol" görüşlü işçilerdir. Hükümetin bu saldırısı sınıfa değil, MHP'ye yönelik olarak algılanabilmiştir. Sınıfsal perspektiflerden değil, düzenici "sağ-sol" konumundan yaklaşılmıştır. Bu, devletin sınıfı bölen politikalarına farkında olmadan verilen bir destektir. Oysa işçilerin siyasî görüşlerinden dolayı değil, fakat işçi olmalarından, sokağa atıldıklarında açlıkla karşı karşıya geleceklerinden dolayı savunulması gerekirdi.

Çukobirlik'te Sorun Neydi?

Boyalı basın ve medyanın yazılı ve sözlü propagandası aylardır sürüyordu. Çukobirlik bir "kara delik"ti. Çalışanlar işçi değil, "bankamatçiler" olarak adlandırılan "asalaklar"dı. Özelleştirmenin yapılabilmesi için bu asılsız propaganda zorunluydu. Önce Çukobirlik'in kendisi peşinden ise çalışanlar hedeflendi. Bu yıpratma politikası çok yönlü ve yoğun bir şekilde yapıldı.

Komünistlerin sürece müdahale çabalarının yetersiz olmasına rağmen, oldukça anlamlı olduğu burada vurgulanmalıdır. Komünistler tarafından yapılan müdahalelerde işçilerin değil, sermaye sınıfı ve devletin asalak olduğu sık sık öne çıkarıldı; "Asalak, çalışmadan/üretmeden tüketene denir. İşçilerin, emeklerinin karşılığını alamadıkları bu sömürü düzeninin kendisi asalaktır. Çukobirlik, siyasî partilerin Çukoçifiliği, arpalığı yapılmıştır. Asalaklığa ancak 'herkesten yeteneğine göre, herkese emeği kadar' ilkesinin temel olduğu sosyalizmle son verilebilir" vb. argümanlar komünistlerin karşı saldırı zemini olmuştur.

Çukobirlik %95 verimle çalışan ve gerçekte kâr eden, ama devletin özelleştirmeye zemin hazırlamak amacıyla bilinçli olarak zarara

soktuğu bir komplekstir. Önce zarara uğratmak, sonra bunu kesintisiz yoğun bir propaganda ile teşhir etmek, sonra da işten atmalara girişmek ve en son özelleştirmek. Plan budur. Bir savaş ve özelleştirme hükümeti olan ANAYOL'un sermaye sınıfının acil hedeflerini (ekonomik, sosyal, siyasal vb.) kendine program edindiği açıktır. "Savaş" sadece Kürt halkına, devrimciler'e yönelik değildir. Proletaryaya da yönelmiştir. Sınıfın şahsında tüm emekçilere yönelmiştir.

Şimdi geriye dönelim. DYP-CHP koalisyonu 24 Aralık '95 seçimleriyle bittiğinde planın ilk iki aşaması tamamlanmış sayılırdı. Çukobirlik zarar ettirilmiş ve yeterince teşhir edilmişti. Sıra çıkışlara gelmişti.

Ancak sermayenin uzun süren hükümet (kuramama) krizi, bu koalisyonun belli bir süre daha devam etmesine neden oldu. Çukobirlik, dönemin Sanayi ve Ticaret Bakanı CHP'li ve Hatay'lı Fuat Çay'a bağlıydı. Çay, CHP'nin aldığı ağır seçim darbesinin ardından koalisyonda yer alamayacağı kesinleştikten sonra Çukobirlik'i hatırladı. Öteden beri işçi açığı nedeniyle çalışmayan makinalar olmasına rağmen işçi alınmadığı halde, giderayak işçi aldı. Alınan işçilerin atılacağını bile bile. Çünkü, Ocak '96'da alınan yaklaşık 500 işçi 3 aylık deneme süresinden geçmek zorundaydılar. Yeni hükümetin 3 ay dolmadan işçileri tasfiye edeceği açıktı.

Fuat Çay Neden Bu Şekilde Hareket Etmisti?

Birkaç nedeni var. İlki, seçim kampanyası boyunca Hatay'lı seçmene verilen sözlerdir.

Aşağıdaki metin 14 Nisan mitinginde kürsüde okundu. Sendikacıların engelleme çabası işçiler tarafından boşa çıkarılarak başarıldı bu. Sonuçta kürsüde bulunan Rıdvan Budak "Her türlü direnişinizi desteklerim." demek zorunda kaldı.

Tüm İşçi ve Emekçilere Çağırımızdır!

Çukobirlik, uzun bir süredir burjuva basın-yayın organları tarafından yıpratılıyor. Basında "zarar ediyor!", "Çukobirlik batıyor!", "karadelik" vb. olarak tanıtıldı. Gerçekte ise sermaye devletin bilinçli politikası ile zarar ettirildi.

Bugün Çukobirlik'i devlet mafya ve kapitalist tekeller yönetiyor. Bunlar vurgunun, talanın, verimsizliğin ve asallıklığın hem kaynağı ve hem de sorumlusudurlar. Gerçek böyle olduğu halde, işçiler "bankamatikçiler", "asalaklar" olarak ilan edildi ve yıpratıldı.

Bu politikanın iki amacı var: İlki, Çukobirlik'i sermaye sınıfının yağmasına daha iyi hazırlamaktır. Diğer ise işçileri sefalet ücretine razı etmek, haklarına el koymak ve tensikatlar için gerekçe yaratmaktır. Yani özelleştirmeye zemin hazırlamak istiyorlardı.

Özelleştirmenin ilk adımı olarak önce işten atılmalar gündeme geldi. Bir özelleştirme ve savaş hükümeti olan ANAYOL'un ilk icraatlarından biri işçi kıyımı oldu. Bugüne kadar toplam 492 işçinin çıkışı verildi. Arkasından ise, çok daha şiddetli ve kapsamlı saldırılar gelecek.

Saldırın farkında olan biz işçilerin dayatmasıyla sendika eylem kararı aldı. Ve Cuma günü şalterler indirildi. Ancak daha işin başında sendikacılar bizleri yüzüstü bıraktı. Eylemi pazarladı ve ihanet etti.

Arkadaşlar!

Saldırı sadece bizlere değil, tüm işçi ve emekçi sınıflara yöneliktir. Çukobirlik işçileri şahsında karşı karşıya gelen iki sınıftır. Biz sadece kendimiz için değil, aynı zamanda tüm sınıf kardeşlerimiz için savaşıyoruz.

Şimdilik, bu uzun savaşta ufak bir çarpışmayı kaybettik. Ama mücadelede kararlıyız. Bütün sınıf kardeşlerimizi bizleri desteklemeye, saldırılar karşısında tavır almaya çağırıyoruz.

Bize güç verin, onlara diz çöktürelim.

Çukobirlik'ten Atılan İşçiler

Çukobirlik'i hedefliyordu. Genelge, 2400 civarında işçinin atılmasını amaçlıyordu. Ancak, toplu bir çıkarma değil, işçilerin direncini kırmak için parça parça bir tasfiye söz konusuydu. Önce kapsam dışı işçiler (Bunlar büro, kooperatif işçileri, teknisyen ve mühendislerden oluşuyorlar. Toplam 218 kişi, 4 Nisan'da atıldılar). Sonra iplik-dokuma işçileri (toplam 274 kişi, 12 Nisan'da atıldılar). Sonra yeni kadro hakkı kazanan eski mevsimlik işçiler (Yaklaşık 600 kişi, 15 Nisan'da kadroları iptal edildi. Ama direniş sayesinde kadroları iade edildi. Şimdilik atılmaktan kurtuldular). Sonra '91'den bu yana alınan yaklaşık 1300 işçi. Sonra '89-91 arası alınan işçiler... Ve son darbe özelleştirme. Bu arada atılanların yerine sağ görüşlü işçiler doldurulacaktı.

Saldırıya Hazırlık Dönemi

Çukobirlik'e dönük genel bir faaliyet sürdüren sınıf devrimcileri yeni saldırıya isabetle tespit ettiler ve son dönemde çalışmalarına hız verdiler. Öncü işçilerin uyarılması, eğitilmesi ve saldırıya hazırlanması amacıyla toplantıların düzenlenmesine önayak oldular. (Daha ileride ayrıntılarıyla değerlendireceğimiz için, şimdilik, 13 Mart sonrası yaklaşık bir aylık dönemin hedeflendiği gibi kullanılmadığını söylemekle yetinelim.) Sürecin hazırlanmasında bu toplantıların önemli bir katkısı vardır. Ancak, bütün imkanların seferber edildiği, savaşa giden bir ordu gibi herşeyin ve herkesin planlamaya dahil edildiği ve bütün süreci yönetecek bir önderliğin oluşturulduğu söylenemez. Direnişin temel zaafı da budur.

Daha en başta kolektif önderlik boşluğu ile başlayan direnişin bu temel zaafını tespit ettik ve buraya yüklendik. Sınırlı bir başarı sağlanmasının esas nedeni de budur. Bunu da, ileride daha ayrıntılı irdelemek üzere toplantılara geri dönelim.

Bu toplantılarda konu epey tartışılmıştır. Sendika bürokrasisinin işçiler üzerindeki etkisi hesaba katılarak, sendikayla birlikte bir direniş örgütlenmesi, sendikanın geri durması durumunda ise aşılması kararı ağırlık kazanmıştır. Bu yerinde bir karardır. Ancak bunun garantisi bir kez daha bağımsız kolektif devrimci bir önderliktir. Ve toplantılarda bu atlanmıştır.

Sınıf genelinde olduğu gibi Çukobirlik'te de sendikal koruculuğun ciddi bir ağırlığı vardır. Sınıfı gerileten bu önemli etken, öncü işçilerin çelişkili düşünce ve davranışlarında net olarak gözlemlenebilir. Geçmişin devrimci demokratları olan, süreç içerisinde ise devrimci yanları silikleşen ve demokrat yanları ağır basan günümüz reformistlerinin öncü işçiler içinde ağırlıklı bulunmaları, önderlik boşluğunun oluşmasında ve direnişin tam olarak hedefine varamamasında etkili bir rol oynamıştır.

Sınıf devrimcilerinin genel politik süreçlere, sınıf hareketine ve Çukobirlik özgürlüğüne ilişkin perspektifleri netti. Toplantılarda ve dışarıda bu bilinç öncü işçilere taşınmıştır. Sonuç olarak, gerek sınırlı bir başarı sağlanmasında, gerekse de tam bir başarı sağlanamamasında bizim sorumluluğumuz öncelikle değerlendirilmek zorundadır.

07.04.1996: DİSK-Tekstil Sürece Müdahale Ediyor

Toplantılar işçilerin örgütlü olduğu DİSK-Tekstil'de değil, daha rahat tartışma imkanının olduğu ilerici mekanlarda yapıldı. Genel olarak DİSK'in ve bağlı sendika Tekstil'in sınıf işbirlikçisi konumu herkesin malumudur. Bu nedenle tercih edilmemiştir. Tekstil kendi kontrolü dışında gelişen süreci tamamen denetim altına alabilmek amacıyla 7.04.1996 tarihinde DİSK'in Adana Bölge Temsilciliği'nde bir toplantı düzenledi.

Bu arada 4 Nisan'da, Tez-Koop İş'te örgütlü 218 kapsam dışı işçi işten atılmıştı. Tez-Koop İş sınıf düşmanı tavrını gizleme gereği duymadan "Bunlar fazlalıktır, atılmaları gerekir." diyerek işverene akıl veriyordu. DİSK-Tekstil'e gelince, bu işçilerin kendisinde örgütlü olmadığı bahanesinin arkasına sığındı. İşten atılmalar umurunda bile değildi: Rahatça "Bunlar için yapacak bir şey yok." diyebildi.

Toplantıyı özetleyelim: Atılan 218 işçi için yapılacak bir şey yok! Ama makina başında çalışan ve Tekstil'de örgütlü 274 işçiden bir teki bile atılamaz! Atılırsa, Tekstil Adana'yı ayağa kaldırır! Bir işçinin bile burnu kanamayacaktır! Bunu direnişle önleyeceğiz! Her vardiyadan sendikayla işbirliği içinde hareket edecek 5 kişi seçilsin. Nasıl olsa DİSK Genel Başkanı Rıdvan Budak da yarın geliyor. Adana Havaalanı'na karşılama için bütün işçi kardeşlerimiz (!) davetlidir. Oradan büyük postaneye kadar yürüyeceğiz! Yürütmeyecekler, yürüyeceğiz! (Alkışlar...)

Evet, bu hamasi nutuk Tekstil'in Çukobirlik Şube Başkanı Derviş Kaplan'a aittir. Masa başında "kaplan" olan bu zavallı şahsiyet, işçilerin haklarını savunmaya gelince sermayeye ve kolluk kuvvetlerine karşı ürkek, tırmalamaktan bile aciz bir kedidir.

Toplantının dağılmasından sonra bir grup işçi (çoğunluğu öncü işçiler) sendikadan ayrılmadı. Tartışma devam etti. Biz sonucu, baştan görüyorduk. Ne yaşandıysa bizi doğrulamıştır. Buna uygun bir öneri paketi sunduk:

Birincisi, DİSK-Tekstil'in sicili temiz değildir. BOSSA'larda Tekstil'in örgütlenmesini sağlayan öncü işçiler, sendika ve Sabancılar tarafından tespit edilmiş ve atılmıştır. Çıkışlar halen sürüyor. Bunun baş sorumlusu DİSK Bölge Temsilcisi Yusuf Yürekli'dir. Yaklaşık bir yılda 160 öncü işçi tasfiye edildi. Tekstil'in BOSSA şubesi MHP'lilere teslim edilmiştir. Sendika aynı sendika olduğuna göre manipülasyonlarına hazır olunmalıdır.

İkincisi, BOSSA'lardan ilk elden atılan 120 öncü işçi için işçilerin eylem yapmasını ve geri alınmalarını bizzat R. Budak engellemiştir. Bir yandan "Bizim için önemli olan iş güvencesidir." ama öte yandan "Eylemi merkez olarak desteklemeyiz." diyen bu sahtekar, eylemi başından boğmuştur. R. Budak, hava boşaltmak için tepkileri yatıştırmak amacıyla geliyor.

Üçüncüsü, Çukobirlik'te eylemin başarısı, işçilerin kendi bağımsız sınıf örgütlenmelerini

Mevsimlik işçilere verilen kadroların geri alınmasından sonra mevsimlik işçilerin başlattığı iş bırakma eylemine yaklaşık 800 kişi katılmıştı. Aşağıdaki bildiri, iş bırakma eyleminin ilk günü, 12.04.96'da, fabrika içinde dağıtıldı.

İşçi Arkadaşlar! Kardeşler!

Çukobirlik'te başlatmış olduğumuz direnişimizin amacı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın Genelgesi'nin iptal edilmesidir. Kadrolar iade edilmeli, işten atılmalar durdurulmalı, atılanlar geri alınmalıdır. Bu saldırı özelleştirmenin ilk adımıdır. Çukobirlik işçileri şahsında bütün Türkiye işçi sınıfına yönelik bir saldırdır.

Bu saldırıya karşı şalterleri indirerek tek yürek, tek yumruk olduğumuzu gösterdik. Eylem sonuç alınıncaya kadar sürecektir. Bu eylem sendikanın kararı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

Bütün arkadaşları bu eylem etrafında birleşmeye, kenetlenmeye çağırıyoruz.

**Kurtuluş Yok Tek Başına!
Ya Hep Beraber, Ya Hiç Birimiz!**

Nitekim CHP'nin %10'luk barajı aşmasında Hatay'ın oyları önemli bir rol oynamıştır. İkincisi, yeni kurulacak hükümetin işçileri atacağı kesin olduğuna göre, işçi-emekçi düşmanı olduğu üzerinden siyasi istismar yapılacaktır. Ve üçüncüsü, tam bu aşamada CHP ve DSP devreye girecekler, ne kadar emeğe değer verdiklerini, ne kadar işçi dostu(!) olduklarını göstereceklerdir. Bu sinsi plan, sermaye sınıfının "sol" görünümüne bir partisi olan CHP'nin gerçekte ne kadar tehlikeli bir misyon oynadığını kanıtıyor. Sol gösterip sağ vurmak buna denir. Bu durum DYP-SHP (DYP-CHP) koalisyonu boyunca net olarak ortaya çıkmış, deşifre olmuştur. Bugün ise, değişik biçimler altında sürmektedir.

ANAYOL'un ilk icraatları kirli savaş tırmandırmak, özelleştirme saldırısına hız vermek ve bunu bütünleyen devlet terörünü yoğunlaştırmak oldu. İşte bu hükümetin Sanayi ve Ticaret Bakanı Yalım Erez'in 13 Mart 1996 tarihli genelgesi bu programın bir parçası olarak

kurmalarından geçer. Sendikanın önerdiği vardiyalardan seçilecek ekipler denetim altında olacaktır ve eylemi başarıya ulaştıramazlar. Özgürlükten söz edilir. Bunun adı önemli değildir. Komite, dayanışma grubu vb. olabilir. Ama bağımsız ve kolektif olmak zorundadır. Önderlik boşluğu yenilgiye götürür.

Bu öneriler ortalığı karıştırmaya yetti. Bunları ifade eden yoldaş provokatörlükle suçlayanlar, destekleyenler, DISK'i savunanlar vb. gibi değişik tepkiler çıktı ortaya. Reformizmin ve sendikal koruculuğun ilk başlarda ciddi etkisi altında olan bir öncü işçinin yaklaşımı, gerçekte genel durumun çarpıcı bir ifadesidir. Kavrıyamadığı ve yoldaş tanımadığı için önce "Bu provokatör olabilir." diyen bu öncü işçi, kısa bir süre sonra bu kez "Arkadaş doğru söylüyor." demiştir.

08.04.1996:

Rıdvan Budak Fıyaskosu

8:15'te havaalanındayız. 400 kadar işçi gelmiş. Bu arada D. Kaplan polisle pazarlık yapıyor.

Aşağıdaki metin, Rıdvan Budak'ın Adana'ya geldiği gün, yaklaşık 500 kişinin havaalanından PTT'ye yürüyüşünden sonra birlikte çektikleri faksın metnidir. Faksı 460 işçi imzaladı.

TC Sanayi ve Ticaret Bakanlığına

ANKARA

Bakanlığınızın talimatı ile Çukobirlik'e bağlı kooperatif ve işletmelerde geçici personel iken daimi kadroya alınan işçiler ile ilgili işlemin iptali, toplu sözleşme hükümlerine aykırı ve kazanılmış haklarımıza açık bir saldırıdır.

Bakanlığınızın bu uygulamasının yaşamak için çalışmak zorunda olan bizleri, siyasal gel-gitlerin girdabına sürüklediğini ve bizlerin devlete olan güvenini sarstığını belirtiyor, devletin hukuka bağlı ve yasalara saygılı olmasını bekliyor, hakkımızı sonuna kadar kullanacağımızın bilinmesini ve yapılan yasadışı uygulamaya son verilmesini talep ediyoruz.

Aşağıdaki metin İmza Kampanyası metnidir. Bu imza kampanyası yalnızca Çukobirlik işçilerini kapsamamakta, yanı sıra, Mensa, Çimsa, Teksa, HADEP ve diğer kitle örgütlerine de bırakılmıştır. Karşılığı henüz alınmamış olduğu için ne kadar yekün tuttuğu bilinmemektedir.

TC Sanayi ve Ticaret Bakanlığına

ANKARA

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın 13.03.1996 tarihli genelgesi ile biz 492 Çukobirlik işçisinin, toplu sözleşme hükümlerine ve yasalara aykırı olarak işine son verildi.

Genelgede 2400 işçinin işine son verilmesi hedeflenmektedir. Bu bir işçi kıyımıdır. Atılan işçilerin geri alınmasını, çıkışların durdurulmasını ve genelgenin iptal edilmesini istiyoruz.

Adı Soyadı

İmzası

Budak 9:30 gibi görünüyor. D. Kaplan'la kısa bir görüşmeden sonra, daha da kısa bir konuşma yapıyor. "Sizin için geldim. Büyük postaneye kadar yürüyüp, işten atılmaları çekeceğimiz fakslarla protesto edeceğiz. Emniyet kuvvetlerine sorun yaratmamak için, toplu değil, küçük gruplar halinde yürüyeceğiz. Orada buluşacağız." Evet, aynen böyle! "Sorun yaratmayalım!"

Ama işçiler sorun yaratmak niyetindeler. Çevik kuvvetle sivil itlerin ördüğü duvara yükleniyorlar. R. Budak ve D. Kaplan 30 kişilik bir grupla geçiş hakkı alıyorlar. Olanca hızlarıyla fırlıyorlar, koşar gibi yürüyorlar. İşçilerle mesafe ne kadar açılabilirse o kadar iyidir (!). İşçiler polisle karşı karşıya kalıyorlar. Duvar bir açılıp bir kapatılıyor. 20 kişilik gruplar halinde yürünüyor. Bölüp parçalayıp zayıflatıyorlar. "Caddeden yürümek yasak! Kaldırımdan yürünecek!" sağımızda işyerleri, solumuzda (caddede) polis otoları, önünüzde yayan eskortluk yapan ve hakaretlerini eksik etmeyen insanlıktan çıkmış kontralar tarafından kuşatılmışız. Sürü muamelesi yapıyorlar bize. Bazen karşı kaldırıma, şehir merkezine gelince de ara sokaklara sürülüyoruz. Çevreden anlamsız bakışlarla bizi izleyen emekçiler, esnaflar arada bir soruyorlar, kısaca açıklıyoruz. Bir ara fırlıyoruz. R. Budak'ı durduruyoruz. "Başkan, arkadaşları bırakmıyorlar. Üstelik çok hızlı yürüyorsunuz, yetişemiyorlar." Usta sahtekarın cevabı pişkince. Habersizmiş gibi "Ya, öyle mi? Biraz bekleyelim bari." D. Kaplan müdahale ediyor. "Gelirler, gelirler, bir şey olmaz." İki başkanı durdurunca, diğer grupları da polis durduruyor. "Mesafe korunacak"

Eylemin DISK tarafından kırılmasına rağmen, kitle büyük oranda PTT'nin önünde toplanıyor. R. Budak bir şey olmamış gibi bir basın açıklaması okuyor. Sonra topluca içeri girilip çıkışları kınayan ve yeni çıkışları protesto eden bir faks çekiliyor. Buradan DISK-Tekstil'e gidiyor.

Havaalanı ve PTT'de ortalıkta gözükmeyen DISK-Tekstil'in Genel Başkanı Süleyman Çelebi, sağında D. Kaplan olduğu halde toplantıya başkanlık ediyor. Zafer kazanmış kumandan edasıyla konuşuyor. "Biz özertleştirmeye ve özelleştirmeye varız. Çukobirlik işçilere satılsın. Hodri Meydan!" Beyin yıkamakta, bilinçleri bulandırmakta ustalaşmış bu beylerin işlerine sıkıca sarıldıkları anlaşılıyor. İşçilerin bir kısmı söz alarak özertleştirmenin, özelleştirmenin ilk adımı olduğunu söylüyorlar ve her ikisinin reddedilmesi gerektiğini öne sürüyorlar.

Bir gün önce DISK, R. Budak ve DISK Tekstil'e yönelen ve önemli ölçüde de tepki toplayan eleştiriler, artık işçilerin ağzında. Bir öncü işçi "Ata binmiş gibi gidiyordunuz. İyi yapmadınız. Böyle giderse boynuz kulağı geçer." ("Sendikayı aşarız" demek istiyor) diyerek sert bir konuşma yapıyor.

Önden yaptığımız uyarıların bir kısmı gerçekleşmiş oluyor. Bir moment yakalıyoruz. Konuşmalar genel olarak sağlam bir devrimci sınıf perspektifinden yoksun olmakla birlikte, bizim çizgimizle teğet geçmeye başlıyor.

11.04.1996:

Direnış Kendiliğinden Başlıyor

Atılacak işçiler iş bıraktılar ve iplik fabrikasının önünde biriktirler. Bugün çalışmanın bir anlamı yok. Yarın atılacaklar. Kadınlar erkekleri yaklaşık 80 işçi bekliyor. Yüzlerinden umutsuzluk okunuyor. Söylenen türküler mahzun. Ne olacağını bilmiyorlar. Aralarında henüz çıkış sırası gelmeyen birkaç eski işçi de var.

İlk girişimimiz, daha önce kurulan komitenin toplanması çağrısı oluyor. Kendiliğinden başlayan direnişe bir önderlik müdahalesi şart. Aksi takdirde kendiliğindenlik bir politika düzeyine sıçrayacak, kendiliğendenciliğe dönüşecek. Bu ise direnişin baştan yenilmesidir.

Komite üyesi bir öncü işçinin "Komite üyeleri nerede? Nasıl toplanacağız?" şeklindeki sözleri,

komitenin durumu hakkında bir fikir vermeye yeterlidir. Dağınık, iktidarsız, önderlik iddiasından yoksun. Komite mensuplarını tek tek toparlıyoruz. Toplantı yarım saat kadar sürüyor. Alınan karar, iplik binasında bulunan sendika şubesine gidip son gelişmeleri öğrenmek oluyor. Bu kadar! Komite böylece işçilerin gerisine düştüğünü kanıtlıyor. İşçiler çoktan sendikadalar çünkü.

Gece bizden ve bir grup bağımsız kararlı devrimciden oluşan küçük bir birim kuruyoruz. Bu birim direniş boyunca kolektif hareket etti ve sürece damgasını vurdu. Özellikle amacımız var olan komiteyi çalıştırmak. Fiilen komite içinde komite oluyor bu. Henüz eski komitenin dağıtılması ve yenisinin kurulmasını öne sürecek gücümüz yok.

Bu arada, Derviş Kaplan'ın bir açıklaması oluyor: "Çıkışların durdurulması için süren görüşmeler sonuç vermezse, yarın 07:00'de üretimi durduracağız." Bu, heyecan yaratıyor.

12.04.1996:

Sendika İleri Bir Adım Atıyor

İşçiler 06:00'da ayakta. Zaman ilerledikçe heyecanla karışık gerginlik artıyor. Ve 07:00'de sendika temsilcileriyle birlikte iplik-dokuma fabrikalarında şalterleri indiriyoruz. İşçiler, üretimdeyken gösterdikleri ciddiyetin birkaç mislini tekrar makina başına dönebilmek için üretimi durdururken gösteriyorlar. Dağınıklık ve umutsuzluk bu eylemle parçalanıyor.

Direnışin amacını anlatan "Çukobirlik İşçileri" imzalı kısa bir bildiri kaleme alıyoruz. Komitenin toplanması çağrısı yapıyoruz. Toplantıda özetle, sendikanın attığı bu ileri adıma sonuna kadar sahip çıkılması gerektiği üzerinde ortak bir kanı oluşuyor. Bizim ısrarla üzerinde durduğumuz konu, sendika bu aşamada desteklenirken, geriye düşmesi durumunda direnişin hangi araçlarla, nasıl sürdürüleceğinin tartışılması ve hemen bazı ilk önlemlerin alınması gerektiği oluyor. Bu yaklaşım, birkaç ÖDP'li ve Atılımcı işçinin özel çabasıyla atlanıyor.

Gece 21:30'da iplik fabrikasını "teftiş" ederken makinaların şalterlerinin kaldırıldığını, çalışmaya hazır hale getirildiğini görüyoruz. Herkesi haberdar ediyor ve sendikanın önünde birikiyoruz. D. Kaplan direnişi kırmak için bizzat teşrif etmiş. Sorularımıza bir yandan "Eylem sürüyor, üretim başlamayacak" derken, öte yandan, sendika temsilcileri üzerinden telefonla üretimin başlaması için talimatlar gönderiyor. Bunun üzerine 3 sendika temsilcisi onurlarını kurtarmak için istifa ediyorlar. Ve işçiler "Sendika istifa!" sloganını atmaya başlıyorlar. Bu arada bildiri dağıtıyoruz. Bütün bunlar, bir basınç oluşturuyor ve şalterler yeniden iniyor.

13.04.1996:

Sendika Devletin Talimatıyla Direniş Kırıyor

07:00'de sendikanın talimatıyla üretim yeniden başlıyor. Sermaye düzeninin Çukobirlik korucubaşı D. Kaplan yoğun eleştiriler alıyor. Ama umurunda değil. Bir günlük eylemle görüntüyü kurtardığını düşünüyor.

Eylemin kırılması, o gün sayısı 100'ü bulan Hatay'lı işçiden 75'inin ve ve sınırlı sayıda olan mevsimlik işçilerin toplamının dağılmasına/fabrikadan ayrılmalarına neden oluyor. Biz ısrarlıyız. İlkemiz net. Savaşa en başından ve en başta katılmak, savaş alanını en son terketmek. Bu kararlılık 20-25 işçinin etrafımızda kümelenmesine yol açıyor.

Bir toplantı yapıyoruz. Sendikayla köprüleri atıyoruz. Basın açıklaması, 14 Nisan'da KESK ve DISK'in ortak Adana mitingine katılıp kürsüden konuşmak ve 15 Nisan'da fabrikaya girip eylemi gücümüzle orantılı olarak değişik biçimlerde sürdürmek kararlarını alıyoruz. Yapılacak işlere başlanması için birkaç saat süre tanıyoruz

kendimize.

Dışarı çıkıyoruz. İlk iş, basın açıklaması oluyor. Demokrasi, Evrensel, Güney Uyanış (bölgesel bir gazete) ve Radyo Arkadaş'ı (yerel bir radyo) ziyaret edip basın açıklamasını veriyor ve gelişmeleri anlatıyoruz.

14.04.1996: Kürsünün Zaptedilmesi

Mitingde en önde DISK'in kortejindeyiz. Otobüsün önünde kürsüye saldıracak bir tarzda birikiyoruz. 8 bin civarında kitle toplandıktan sonra Siyami Erdem ve Rıdvan Budak birer konuşma yapıyorlar. Çukobirlik'teki gelişmelerle ilgili hazırladığımız metni okuma kararlılığımızda. Önce izin verilmiyor. 30-40 işçi kürsüye yürüyor. Gerekirse zorla alacağız mikrofonu. Kararlılık ve zor yolumuzu açıyor. Bu, işçilerin sahip olduğu kürsüye çıkmaları anlamında, önemli bir başarı oluyor.

Miting sonrası 60 işçiyle yapılan toplantıda direnişin fabrikada oturma eylemi şeklinde sürdürülmesi kararı alınıyor. Oy birliği ile bir önderlik belirleniyor. Devrimcilerle sosyal-demokratlar sayısal olarak dengede. Ama sonuç olarak, komite ve işçilerin toplamı devrimcilerin etki alanına giriyorlar. Onları sürüklüyoruz. Bu, birkaç günlük ısrarlı ve yoğun emeğin karşılığı oluyor.

Oturma eylemine kamuoyu desteği sağlamak amacıyla, genel ve yerel medyanın eylem alanına çekilmesi, bir imza kampanyasının başlatılması da karara bağlanıyor.

15.04.1996: Üretim Alanında Bağımsız Devrimci Eylem

Sendika kamburunu sırtımızdan attıktan sonra, eylemci işçi sayısında bir düşme oluyor. Ama kararlılıkta ifadesine bulan niteliksel bir sıçrama yaşıyor. Bu yeni devrimci önderliğin şahsında odaklaşıyor.

15:30'da yeni kadro hakkı kazanan eski mevsimlik işçilerin kadrolarının iptal edildiği haberi yayılıyor. Kendiliğinden iş bırakıyorlar. Sendika şubesinin önünde biriken işçilere D. Kaplan "Kadrolar iptal edilmedi" gibi açık yalanlarla kandırmaya çalışıyor. İşbaşı yapmalarını istiyor. 80 kişi kadar olan mevsimlik işçilerden yaklaşık yarısı makina başına dönüyor.

Atılan işçilerle mevsimlik işçilerin eylemini birleştirme fırsatı beliriyor. Sonuç alıcı bir mecraya girmemiz için bu zorunlu da. Çabamız mevsimlik işçilerin kendi bağımsız önderliklerini kurmaları, diğer vardiyanın da iş bırakmasının sağlanması ve ortak hareket etme doğrultusunda oluyor. Ancak mevsimlik işçiler ve öncülerine sinen reformizm duvarını aşamıyoruz.

Öncü mevsimlik işçilerden gelen, atılan işçilerin komitelerini dağıtmaları ve yeni ortak bir komite kurulması önerisini reddediyoruz. Bunun haklı gerekçeleri var. İlki, atılan işçiler bugüne kadar yalnız bırakıldıklarından diğer işçilere güvenmiyorlar. Komiteyi tasfiye etmek onların gözünde eylemi tasfiye etmektir. İkincisi, mevsimlik işçiler kendi komitelerini bile kurmaktan acizken, nasıl olacak da ortak komitede çalışma gücünü gösterebilecekler? Üçüncüsü, daha önce oluşturulan ortak komite hiçbir çalışma yapmadı ve fiilen tasfiye oldu.

Karşı önerimiz şuydu: Kendi komitenizi kurun. Her iki komiteden üst veya koordinasyon komitesi olarak adlandıracağımız ortak komiteye en seçkin temsilciler gönderilsin. Üst komitenin kararları alt komiteleri bağlasın. Hedef aynı olduğuna göre, eylem biçimleri üzerinde tartışır, anlaşırız. Ortak eylemlilikle her iki kitleyi kaynaştırırız.

Öneri mantıklı bulunuyor, ama uygulamaktan acizler.

Biz bir komite toplantısı yapıyoruz. İşçilerden gelen yoğun eleştiriler var. Bunun da etkisiyle

kıran kırana bir tartışma oluyor. Özeleştiriler, eleştiriler demokratik bir şekilde ortaya konuluyor. Alınan kararlar vardiya giriş-çıkışlarında kitlesel alkışlı-sloganlı gösteriler, iç disiplinin sağlanması ve dayanışma fonunun kurulması oluyor.

16.04.1996: Yıllardan Sonra Medya Fabrikaya Giriş

Komiteye yönelik eleştirilerin artması üzerine, işçilerle yapılan ortak toplantıda, iki kez komitenin istifası sunuluyor ve her seferinde reddediliyor. Komiteden aynı kişilerle devam etmesi, ama eksiklerini de hızla tamamlaması isteniyor.

Eylemin kararlılıkla sürmesi, kamuoyu çalışmasının belli bir başarı sağlaması sayesinde medya eylem alanına çekiliyor. Demokrasi ve Evrensel gazeteleri, yerel Kanal A ve Metro TV bir süre idarenin engeline takıldıktan sonra içeri giriyorlar. Eylemi görüntüleyip işçilerle görüşüyorlar.

Gece 22:00'de öncülerinin yanlış tutumları nedeniyle mevsimlik işçilerin çoğu ayrılıyor. Bu birleşik eylem sürecine vurulmuş önemli bir darbe oluyor. Bundan güç alan idare atılan işçilerin yattıkları Hambez bölümüne iç güvenlik görevlileriyle birlikte giriyor ve işçileri dışarı atıyor. Gece uykusuz ya da yerlerde yatılarak geçiriliyor. Yarından itibaren yemek de verilmeyecek.

17.04.1996: Sendika Mafyalaşıyor

Sendika yönetimiyle artık cepheden savaşıyoruz. Yaklaşık 150 mevsimlik ve atılan işçi içinde sendikanın pratiğinden hareketle etkili bir teşhir faaliyeti yürütüyoruz. Bu arada D. Kaplan fabrikaya yakın olan kendi (Gerdan) köyünden 10-15 akrabasını provokasyon amacıyla getirtmiş. "Bizi satın!" diyen atılan bir işçiye, "Ulan köpek! İstesem seni 10 liraya satırım!" diyerek mafyasıyla birlikte saldırıyor. Saldırı engelleniyor. İşçi hafif sıyrıklar alıyor.

Mevsimlik işçilerle görüşüyoruz. Dışarıda bekleyen jandarmanın saldırması durumunda bizimle birlikte direnip direnmeyeceklerini soruyoruz. Destek verilerse 40 kadar işçinin direnişe devam edebileceğini, aksi durumda insanları tutamayacağımızı söylüyoruz. Öğleden sonra 70 kişi kadar olan atılan işçilerin 20'si fabrikayı terk ediyor. 10-15 kişi ise terketmek için hazırlık yapıyor. Bu süre zarfında mevsimlik işçilerden bir cevap alamıyoruz.

30 kadar işçiyle bir toplantı yapıyoruz. Herkes fabrikanın terkedilip dışarıda eyleme devam edilmesi yönünde fikir belirtiyor. CHP'de oturma

eylemi kararı alınıyor.

CHP'ye 30 işçi geliyoruz. CHP İl Başkanı gelişimizden rahatsız. Oturma eylemi kararımızı gözden geçirmemizi, bu yapılacaksa kısa bir süreyle sınırlı tutulması gerektiğini, basının ancak kendileri izin verdiklerinde içeri girebileceğini, ziyaretçilerimizin alımayacağını söylüyorlar. İki de bir aramızda işçi olmayanların bulunduğunu, polis saldırdığını söyleyerek iç birliğimizi zayıflatıp parçalamaya çalışıyor. Bu arada "emeğe verdikleri yüce değer"i anlatmayı da unutmuyor.

Yeni bir toplantı yapılıyor. İşçilerin hiçbir umudu kalmamış. Fabrikadan çıkışla birlikte direniş de bitmiş oluyor. Yürümek için güçleri kalmamış. Eylemin sürdürülmesi için çabalarımız artık pek etkili olamıyor. Sonuçta, oturma eyleminden vazgeçilmesi ve yarın bir basın açıklamasıyla 7 günlük direnişe nokta konulması fikri ağır basıyor.

18.14.1996: Direniş Ardında Kısmi Bir Kazanım Bırakarak Bitiyor Mevsimlik İşçilerin Kadroları İade Ediliyor

Direniş planlandığı gibi bir basın açıklamasıyla noktalanıyor.

Direnişin esas hedefi olan 13 Mart 1996 tarihli Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Genelgesi'nin iptali başarılamıyor. Ancak direnişin bir yan ürünü, mevsimlik işçilerin kadrolarının iadesi sağlanıyor. Bu direnişin kısmi bir başarısı oluyor.

SOSYALİZM YOLUNDA **Abone Formu**

Kızıl Bayrak

**Gazetene sahip çık!
Abone Ol! Abone Bul!**

Adı : _____

Soyadı : _____

Adresi : _____

Tel : _____

☐ Yurt içi 375 000 TL. ☐ 1 Yıllık

☐ Yurt dışı 75 DM. ☐ Yurt içi 750.000 TL.

☐ Yurt dışı 150 DM.

Fatma ÜNSAL adına,
Y. Kredi Bankası İSTANBUL/Aksaray Şb.
 TL için : 0079219-2,
 DM için : 3002991-8 No'lu hesaba yatırdım.
 Makbuzun fotokopisi ektedir.

Devrimci ve yurtsever tutsaklara ücretsiz gönderilir.

Devrimci Proletarya'ya Yanıt-6

Taktik Müdahalenin

Gazi direnişi ile başlayan gelişmeler, büyük kentlerin yoksul tabakalarının hareketlendiği bir döneme girdiğimizi kesinleştirdi ve ilk belirtiler, geleneksel devrimci grupların bu hareketlilik içinde az ya da çok güç kazanma olanağı bulacağını gösteriyor. Bu, devrimci siyasal mücadele bakımından tümüyle olumlu olan bir gelişmedir. Fakat bunun doğuracağı bir olumsuz sonuç, bu güçlenmenin eski popülist önyargılara da yeniden güç kazandırması ihtimalidir. Bu nedenle de, devrimci örgütlerin kent yoksullarını devrimcileştirme ve örgütleme çabalarını olumlu karşılayan ve destekleyen komünistler, öte yandan bunun, popülist önyargıların ve demokratizmin işçi sınıfı ve sosyalizm adına yeniden canlandırılmasına dayanak edilmesine fırsat vermemelidirler. Bunun için de demokratizme ve popülizme karşı ideolojik mücadeleyi bu yeni duruma uyarlayarak sürdürmelidirler.

Geleneksel hareketin Gazi dönemeci

TİKB'nin '92 Mayıs'ında hayli gecikerek girdiği sınıf eksenli çalışmadan bir başka eksene doğru hızla kayması için çok geçmesi gerekmedi. '95 Mart'ında patlak veren Gazi'deki halk direnişi, tüm öteki geleneksel devrimci gruplar gibi TİKB'yi de semt merkezli çalışmanın içine çekti. Yıllardır "küçük" olmaktan çıkmayı, bunun için de "kadrosallaşma"yı ve "kitleleşme"yi kendi içinde bir amaç haline getiren bir hareket için, İstanbul'un emekçi karakterli Kürt-Alevi mahalleleri "kadrosallaşma" ve "kitleleşme"nin verimli alanları olarak dayanılmaz bir cazibe kazandılar. "Taş, Yürek, Barikat!" söylemi bu yönelişin şiarıydı; ona heyecan katmakla kalmıyor, onu "en devrimci" niyetlere de bağlamış oluyordu.

TİKB II. Konferansı Belgeleri'nin sözleriyle, "nitelikten önce niceliğe önem veren, kolaycı ve sabırsız küçük-burjuva alışkanlıklarıyla da beslenen 'küçük-burjuva devrimciliği', yaygın bir hastalık" olmanın ötesinde, aldığı tüm ağır yara-berelelere rağmen, bu ülkenin hala da hakim devrimcilik biçimiydi. Dolayısıyla, uygun koşulları doğduğunda (semtler hareketlendiğinde), "küçük-burjuva kesimleri örgütlemenin kolaylığı ve cazibesi"nin o çok "yaygın hastalık"tan kendini köklü bir biçimde kurtaramamış olanları hemencecik kendisine çekmesi son derece anlaşılır bir durumdur.

Fakat semte bu yönelişin özellikle TİKB için yaratacağı sorunlar da vardı. TİKB ne bir DHKP-C, ne de örneğin bir MLKP idi. Bu son ikisi gerek ideolojik çizgi, gerek sosyo-politik kültür ve gerekse de mücadele anlayışı ve pratiği olarak bu semt toprağının kendi öz ürünleriydiler. DHKP-C'nin zaten hiçbir zaman "sınıf" diye çok özel bir sorunu olmamıştı. Geline yerde ise, işçi sınıfının Türkiye'de herhangi bir önderlik misyonu yüklenecik durumda olmadığını söylüyor ve "Türkiye'deki 70 yıllık mücadele tarihi" ile "son 25 yılın halk hareketi" tarihini buna kanıt gösteriyordu. DHKP-C'ye gerekli olan sınıfın kendisi değil, fakat "ideolojisi" idi. (Zafer Yolunda Kurtuluş, sayı: 8, Eylül '95)

Bugün MLKP'yi oluşturan gruplar ise, yeni dönemde ('87 sonrasında) girdikleri "sınıf yönelimi"nden bir sonuç alamamanın umutsuzluğu içinde, öğrenci gençlik ile semtin yoksul katmanlarına yönelmiş, buralardan güç devşirmeyi kendileri için biricik çıkış yolu olarak görmeye başlamışlardı. Gazi Direnişi'nin büyüğü havası ise bunların birleşmesinden doğan MLKP'nin herşeyi ile kendine bu en uygun alana yerleşmesi için bulunmaz bir vesile ve dayanak oldu. Son bir yıllık gelişimi MLKP'nin kendine özgü yeni bir DHKP-C olmak yolunda olduğunu gitgide daha açık bir biçimde göstermektedir.

Oysa TİKB, belirgin eklektizmine rağmen, sınıf ve sosyalizm konusunda öteki geleneksel akımlardan olumlu anlamda önemli farklılıklar taşımaktadır. Bu olumlu yönün semt merkezli bir çalışmaya yöneldiği bir durumda bazı sıkıntı ve karışıklıklara zemin oluşturması kaçınılmazdı. Buna bir de yeni modaya komünistlerin yönelttiği eleştirilerin sürekli basıncı da binince, TİKB'nin huzursuzluğu, EKİM'e yöneltilmiş hırçın yeni saldırılarla kendini dışa vurdu. Bu iş Orak-Çekiç'in 87. sayısının (Eylül '95) kapak yazısında yapıldı. Ama EKİM'e yönelik saldırı içinde asıl yapılmaya çalışılan, gerçekte semt eksenli bir çalışmanın teorize edilmesinden başka bir şey değildi.

Buna geçmeden önce ve geçişi kolaylaştırabilmek için, öncelikle komünistlerin Gazi Direnişiyle ilgili değerlendirmelerinin tartışmamızla bağlantılı en temel unsurlarının kısa bir özetini sunalım.

Komünistler, Gazi direnişinin büyük politik önemini ve yaratacağı sarsıcı etkiyi en başından yeterli açıklıkta gördüler ve ortaya koydular. Ekim, Gazi direnişinin sürmekte olduğu bir sırada (direnişin ikinci gününde) kaleme alınan başyazısında, olayın politik önemini ve anlamını bütün açıklığı ile vurguladı ve onu, 12 Eylül sonrası Türkiye'sinde yeni bir durum, kitle hareketinde gerçek bir sıçrama ve "yeni bir dönemin" başlangıcı saydı. (İstanbul'da Büyük Halk Direnişi, sayı: 117, 15 Mart '95)

Fakat komünistler olayı değerlendirirken, kendilerini yalnızca onun güncel politik yönüyle sınırlamadılar. Her büyük kitle hareketinin bir de sosyal-kültürel çehresi vardır. Bu temele dayanmayan bir tahlil, sınıfsal bakışaşımdan yoksunluğun bir göstergesi olmaktan öteye gidemez. Bu durumda ne olaydan marksist-leninist açıdan doğru sonuçlar çıkarılabilir ve ne de buna bağlı olarak görevler doğru bir biçimde saptanabilir.

Buradaki tutum farkı, komünist hareket ile geleneksel halkçı devrimci hareket arasındaki temel ideolojik ayrımların adeta aynası oldu. Çalışmaları Gazi direnişi ile aynı günlere denk gelen EKİM 3. Genel Konferansı, direnişin ardından yayınlanan Konferans Bildirisi'nde, güncel heyecanın ötesine geçerek, sınıfsal ve tarihsel bir perspektifle şu değerlendirmeyi yaptı:

"Gazi Mahallesi halkının direnişi göstermiştir ki, şehrin yarı-proleter kitleleri ile küçük-burjuvazinin yoksul alt katmanlarının politik aktivite kazanacakları bir döneme giriyoruz. Öncü kesimi örgütlü bir kimlik kazanarak partileşmiş bir sınıf hareketi, bu katmanları kolaylıkla kendi politik etkisi altına alabilecek, sermaye iktidarı ile çatışmasında onlardan büyük bir destek görebilecektir. Bunun başarılacağı koşullarda ise, kent yoksullarının bu hareketliliği, burjuvazi ile hesaplaşmaya yetenekli biricik sınıfın önderliğinden yoksun olmanın tüm olumsuz sonuçlarıyla yüzyüze kalacaktır. '80 öncesinin politik mücadeleleri bu konuda fazlasıyla aydınlatıcıdır." (Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler, Eksen Yayıncılık, s.16)

Bu değerlendirmeden çıkan en önemli pratik sonuç, sınıf içindeki çalışmayı daha etkin bir biçimde sürdürmek olabilirdi. Bizzat kent yoksullarındaki hareketlilik, sınıf hareketine etkin bir devrimci müdahaleyi çok daha acil ve önemli hale getirmekteydi. Nitekim EKİM 3. Genel Konferansı'nın "Güncel Siyasal Durum Üzerine" değerlendirmesinin "Güncel Devrimci Görevler" başlıklı ara bölümünde, buna özel bir vurguyla işaret edilmektedir. Gelişen politik kitle hareketinde kent yoksullarının, kentlerin geleneksel olarak sola açık küçük-burjuva katmanlarının, kamu emekçilerinin ağırlıklı bir yer tuttuğu; oysa, bazı birim ve sektörlerdeki mevzi çıkışlar dışında, sınıf hareketinin hala belirgin bir durgunluk içinde bulunduğu belirtilmekte ve şöyle devam edilmektedir: "Gelişmekte olan yeni kitle hareketinin taşıdığı büyük politik önem ne olursa olsun, işçi sınıfının bugün için bu hareketin odağında ve önünde bulunmaması, temel önemde bir zaaf göstergesidir. Bu, hareketin gücünde ve yapısında olduğu kadar, hedefleri ve istikrarında da ciddi zayıflıklara zemin olacak bir olgudur." (s.52-53)

Değerlendirme, komünistlerin döneme ilişkin devrimci siyasal görevlerini de o günün kitle hareketinin bu ikili yönü ışığında belirleyerek, şunları söylemektedir: "Komünistler, çalışan sınıfların değişik kesimleri ve katmanları içinde düzene ya da devlete karşı fıskıran her mücadele ve eğilimi desteklemeli, mümkün mertebe içinde yer almalı, önderlik etmeye çalışmalıdırlar. Fakat öte yandan, gündelik politik çalışmalarını gitgide daha planlı ve etkili bir biçimde fabrika işçilerine yönelmeli, sanayi işçileri içinden kitlesele çıkışların gerçekleşmesi için özel bir gayret göstermelidirler." (s.53)

Geriye bir de Gazi direnişinin geleneksel devrimci gruplar üzerindeki muhtemel etkisi, bunun yaratacağı sonuçlar ve buna karşı komünistlerin alacağı tutum kalıyordu. EKİM 3. Genel Konferansı'nın aynı değerlendirmesi bu konuda da şunları söylüyordu:

"Gazi direnişi ile başlayan gelişmeler, büyük kentlerin yoksul tabakalarının hareketlendiği bir döneme girdiğimizi kesinleştirdi ve ilk belirtiler, geleneksel devrimci grupların bu hareketlilik içinde az ya da çok güç kazanma olanağı bulacağını gösteriyor. Bu, devrimci siyasal mücadele bakımından tümüyle olumlu olan bir gelişmedir. Fakat bunun doğuracağı bir olumsuz sonuç, bu güçlenmenin eski popülist önyargılara da yeniden güç kazandırması ihtimalidir. Bu nedenle de, devrimci örgütlerin kent yoksullarını devrimcileştirme ve örgütleme çabalarını olumlu karşılayan ve destekleyen komünistler, öte yandan bunun, popülist önyargıların ve demokratizmin işçi sınıfı ve sosyalizm adına yeniden canlandırılmasına dayanak edilmesine fırsat vermemelidirler. Bunun için de demokratizme ve popülizme karşı ideolojik

n Sorunları

mücadeleyi bu yeni duruma uyarlayarak sürdürmelidirler.” (s.55)

Komünistlerin Gazi direnişinin ortaya çıkardığı yeni durumun çeşitli yönlerine ilişkin tutum ve değerlendirmelerinin bir özetini sunmuş olduk. Bu değerlendirmelere yalnızca marksist-leninist bir ideolojik-sınıfsal bakış değil, aynı zamanda Türkiye'nin yakın geçmişindeki sosyal-siyasal hareketliliğin deneyimlerine ilişkin açık bir bilinç egemendir. Gazi eyleminin güncel politik önemi ile heterojen semt katmanlarına dayalı şekilsiz bir kitle hareketinin sorunları birarada gözetilmiş, geçmiş deneyimlerin ışığında, semt katmanlarındaki hareketlenmenin imkanları ile sorunları bir arada ele alınmıştır.

Kitle hareketindeki devrimcileşmeden ve bu devrimcileşmenin aldığı militan biçimlerden öcü gibi korkan ve korkuyla Gazi'deki halk direnişini ya “provokasyon” diye karalayan, ya da onun politik önemini görmezlikten gelen solun reformist kesimlerini bir yana bırakıyoruz. Fakat denebilir ki, bir tek komünistler dışında, solun tüm öteki devrimci grupları Gazi'nin verdiği sarhoşlukla kendilerinden geçtiler. Marksist-leninist ideolojik-sınıfsal bakış bir yana, devrimci hareketin yakın geçmişinden de -ki bu kendi öz geçmişleri oluyor- hiçbir şey öğrenme yeteneğinde olmadıklarını tüm açıklığı ile gösterdiler. Gazi'deki başarılarının ilk somut ürünlerini 1 Mayıs kutlamalarına semtlerden taşıdıkları nispi kalabalıklarla sergileme başarısını da gösterince (işçi katılımındaki belirgin zayıflık kimsenin umurunda değildi), tüm bu gruplar semt dünyasına bütün varlıkları ile gömüldüler. (İçlerinden herşeye rağmen bunu belli bir işçi çalışmasıyla birleştirmeye çalışan tek grup yine de TİKB oldu.)

Böylece komünistlerin öngörülerini fazlasıyla doğruladılar. Gazi Direnişi üzerine yapılan edebiyat, onun onurunu ve önderliğini paylaşma üzerine girilen tartışmalar ve ileri sürülen iddialar öylesine bir hal aldı ki, bu, bu büyük halk direnişinin ardından gövdeleri bir parça büyüyen grupların, bununla orantılı olarak çocuklaşmaya başladıklarının da açık bir göstergesi oldu. En derin bir subjektivizme traji-komik sayılabilecek bir söylem eşlik etti. Siyasal dil hızla yarı-askeri bir biçim aldı; “silahlı birlikler”, “kızıl müfrezeler”, “silahlı anti-faşist komiteler” siyasal reklam ve rekabetin baş malzemesi haline aldı. Nurtepe olaylarını izleyen “kimin önderliği” tartışmaları, küçük-burjuva bir kimlik küçük-burjuva bir sosyal ortama bir parça oturduğunda küçük-burjuva rekabetçiliğinin nasıl bir biçim alabileceğinin gülünç örneklerini görmemize vesile oldu. Gazi direnişine asıl önderliği kimin yaptığı ise hala tartışılıyor. (Şu ana kadar direnişin önderliğini paylaşmayan üç grup Gazi Direnişi üzerine birer de kitap çıkardılar ve bu kitaplar, aynı zamanda “Kimin önderliği?” tartışmasının birer aracı olma işlevini gördüler.)

Bu ibretlik çocuklaşma örneklerine bugüne kadar değinmekten özel bir tutumla kaçındık. Gelişmelerin bir sosyal-siyasal karakteri ve buna eşlik eden bir ideolojik mantığı vardı. Biz, olayı bu çerçevede yerli yerine oturtmaya çalıştık. Devrimci mücadele açısından olumlu yönünü ön plana çıkarmak, ideolojik ve pratik açıdan yarattığı sorunları (zaafırları) ise buna bağlı olarak ele almak yoluna gittik. Fakat işte bu sonuncusundan dolayıdır ki, bir kez daha TİKB yayınlarının ölçüsüz saldırılarına konu olduk.

Artık *Orak-Çekiç*'in Eylül 1995 tarihli sayısında (sayı:87) yayınlanan kapak yazısına geçebiliriz. “Semtlerdeki Dinamikler, Halkçılık Tehlikesi ve

“Komünistler, çalışan sınıfların değişik kesimleri ve katmanları içinde düzene ya da devlete karşı fıskıran her mücadele ve eğilimi desteklemeli, mümkün mertebe içinde yer almalı, önderlik etmeye çalışmalıdırlar. Fakat öte yandan, gündelik politik çalışmalarını gitgide daha planlı ve etkili bir biçimde fabrika işçilerine yöneltmeli, sanayi işçileri içinden kitlesel çıkışların gerçekleşmesi için özel bir gayret göstermelidirler.”

Komünist Çalışma” başlığı taşıyan bu yazı, hem bir eleştiri hem bir savunma yazısıdır. Eleştiri de savunma da EKİM'e karşıdır.

Somutta eleştiriye konu edilen yazı, *Ekim*'in 1 Haziran 1995 tarihli başyazısıdır. *Orak-Çekiç* “*Gelişen Kitle Hareketinin İmkanları ve Sorunları*” başlıklı bu yazının lütfedip yalnızca başlığını aktarmakla yetinmiştir. Fakat her zamanki keyfiliği ve kolaycılığıyla EKİM'e yakıştırmadık kusur da bırakmamıştır. İşçi “Tasfiyecilik EKİM'in teorisindedir” demeye kadar vardırırmıştır.

Komünistler, *Orak-Çekiç*'in ele alınan sorunların özüne ve asıl kapsamına ilişkin açık bir kavrayışsızlık örneği olan bu yazısını, gerekli sükuneti göstererek ve açık bir polemige girmeksizin, zamanında kısaca yanıtladılar. *Ekim*'in 1 Ekim 1995 tarihli başyazısının ara bir bölümünü oluşturan bu yanıtın bazı bölümleri az sonra tartışma içinde aktaracağız. Orada eksik bırakılan bazı sorunları ise gelinen yerde burada tamamlamamız gerekiyor. Bu, TİKB'nin, tartışma konusu sorunla ilgili olarak nasıl iki arada bir derede durduğunu, bunun ise onu nasıl fiilen semt eksenli çalışmaya ve giderek bu çalışmayı teorize etmeye götürdüğünü görmemizi kolaylaştıracaktır.

Anlaşılmadan tekrarlanan doğrular

Anlaşılmadan tekrarlanan doğruların konumuzla da bağlantılı bir örneğini, partileşme sürecinin sorunları çerçevesinde, *TİKB II. Konferans Belgeleri*'nde görmüştük. Orada, “küçük-burjuva kesimleri örgütlemenin kolaylığı ve cazibesi” üzerine geçerken de olsa sıralanan onca anlamlı sözden, parti inşa sürecinin sınıfsal boyutu ve bunun pratik gerekleri hakkında hiçbir sonuç çıkarılamamıştı. Bunun yeni bir örneğini ise *Orak-Çekiç*'in önümüzdeki yazısı veriyor. Yazı, *Ekim*'in semt eksenli çalışmaya '80 öncesinin deneyimleri ışığında yöneltmiş bulunduğu eleştirilere bir yanıt olduğu için ve bizzat bu eleştirinin basıncı altında, söze önden bazı doğruları sıralayarak başlıyor. '80 öncesine egemen semt eksenli çalışmanın “örgütlerin sınıfsal ve programatik yönelimleriyle doğrudan ilgili” olduğunu belirten yazı, bu yıllara ilişkin olarak şunları söylüyor:

“'70'li yıllarda semtler, devrimci örgütlenmenin merkezleri haline geldiler. Semtlerde gelişen anti-faşist mücadelenin doğurduğu kitlesel devrimci dinamik, hem örgütlerin varlığıyla gelişti, hem de onları boylu boyunca bu alanın içerisine çekti. Devrimci hareketin kendiliğindenci karakteri,

örgütlerin halkçılıkla sınırlı teorik-programatik çizgileri ve sınıfsal yapıları, bu genel akış içerisinde uyumluydu ve birbirini beslemekteydi.”

Bunu izleyen paragraf ise aynı yıllarda işçi sınıfı hareketinin reformizm ve revizyonizm tarafından kuşatılıp baskı altında tutulduğuna ilişkin açık olgusal gerçeğe söze başlıyor. Ardından işçi sınıfı hareketinin '70'lerdeki durumuna ilişkin hayli tartışma götürür bir gözlem geliyor. Buna göre sınıf hareketinin bu yıllardaki seyri “ekonomik istemler düzeyinde” kalmıştır. İşçi hareketi “anti-faşist halk hareketine önderlik bir yana, paralel güçlü bir hareket dahi” olamamıştır.

Halkçı devrimci örgütler tarafından neredeyse tümyle revizyonistlere ve reformistlere terk edilen, böylece devrimci siyasal önderlikten yoksun kalan bir sınıf hareketinin anti-faşist halk hareketine önderlik edememesi son derece anlaşılır bir durumdur. Bu basit gerçeği bir yana bırakalım. Ya “ekonomik istemler düzeyini” aşmayan bir sınıf hareketi iddiası? Bunu ciddi ciddi iddia etmek, ilk paragrafta semt eksenli bir çalışmaya kilitlendiği belirtilen halkçılığın bir yönüyle mazur gösterilmesi olmuyor mu? İşçi hareketinin durumu gerçekten buyduysa eğer, TİKB'nin Gazi sonrası mantığı içinde ele alındığında, o günün devrimci akımlarının semtlerde güçlü bir biçimde patlak vermiş bulunan devrimci “toplumsal dinamikler”e yönelmiş olması, son derece doğal bir davranış tarzı değil midir?

Fakat *Orak-Çekiç*'in iddiası '70'li yılların gerçekleriyle bağdaşmamaktadır. Sınıf hareketinin özellikle sonradan kent ve kırdaki gelişen devrimci küçük-burjuva dalganın gerisinde ve gölgesinde kaldığı bir gerçek olsa bile, bir bütün olarak '70'li yıllarda iktisadi sınırlar içinde kaldığı iddiası gerçeklerden tümüyle uzaktır. 12 Mart'ı hemen izleyen büyük anti-faşist gösterilerin öğrencilerle birlikte en önemli katılımcısı bizzat fabrika işçileriydi. 1976'daki dev 1 Mayıs gösterisinin esas gövdesi işçi fabrika gruplarıydı. (Aynı olgu 1977 ve 1978 1 Mayıs gösterileri için de geçerlidir). Sermaye iktidarının '76'daki DGM girişimini, bizzat yüzbinlerce işçinin genel direnişi ezdi. 20 Mart 1978'de, 16 Mart öğrenci katliamını protesto için işçiler genel greve gittiler ve bu büyük eylemde tüm öteki kesimleri de arkalarından sürüklediler. 1980 Temmuz'unda DİSK Genel Başkanı'nın öldürülmesi ülke çapında yaygın bir genel grevle karşılandı. Türkler'in cenaze töreni, gövdesini işçilerin oluşturduğu dev bir anti-faşist gösteriye dönüştü. Bunlara, tümü de politik bir mahiyet taşıyan, 1976 Profilo direnişinden 1979 Tekel direnişleri ile 1980 Tarih direnişine kadar, sayısız irili-ufaklı direniş de eklenebilir. Burada yalnızca sınıf hareketinin en önemli politik çıkışlarına örnekler vermekle yetindiğimizi önemle hatırlatalım.

Dolayısıyla, bu hayli eksik tablo bile, '80 öncesi devrimci yükseliş yıllarında işçi sınıfının taşıdığı büyük politik mücadele potansiyelini göstermeye yeterlidir. Denecektir ki bu politik hareketlilik çok büyük ölçüde revizyonist-reformist akımların, onların elindeki sendikaların denetimindeydi. Elbette öyleydi. Fakat bu gerçeğin kendisi, halkçılık özürçülerinin aleyhine bir olgusal kanıttır. Zira revizyonizmin ve reformizmin politik misyonu sınıf hareketini dizginleyip sınırlamak olduğuna göre, '70'li yılların sınıf hareketinin sergilediği bu hayli önemli politik eylem potansiyeli, tüm bu dizginleme çabalarına rağmen. Demek ki etkin bir devrimci siyasal çalışma ve mücadele koşullarında bu potansiyel apayrı boyutlar kazanırdı. Küçük-burjuva dalganın gölgesinde kalmaz, tersine bu hareketi kendi yedeğinde sürüklerdi. Kaldı ki bu geri ve kuşatılmış koşullarda bile, *Orak-Çekiç*'in iddiasının aksine, bir çok keresinde genel halk muhalefeti ardından sürüklemeyi başarabilen bir işçi hareketi, etkin bir devrimci müdahale ve önderlik koşullarında, bu açıdan apayrı bir rol oynayabilirdi.

'70'li yıllarda, değil sınıf hareketine sözü edilebilir bir devrimci önderlik, bu doğrultuda sözüedilebilir herhangi bir ciddi girişim bile olmadı. Zira devrimci akımların geneline halkçı ideoloji ve siyaset egemendi. Bu akımlar kentin ve kırın küçük-burjuva eksenli anti-faşist halk hareketine önderlik etme çabası içindeydiler. Dolayısıyla, işçi sınıfı hareketinin “anti-faşist halk hareketi”nin gölgesinde kalması olgusu değerlendirilirken, bu

etken ayrıca hesaba katılmalıdır. İşçi sınıfı hareketi, devrimci bir önderliğe sahip olmak bir yana, revizyonist-reformist bir kuşatma altındayken, “anti-faşist halk hareketi” tüm devrimci akımlar tarafından kuşatılmıştı. Onlar şahsında, iyi-kötü bir devrimci önderlik çabasıyla yüzyüzydi. Demek oluyor ki, işçi sınıfı dışındaki halk kesimlerinin oluşturduğu hareketin gücü ve politizasyonu, aynı zamanda, bu kesimler içinde mevzilenmiş, semtleri temel çalışma alanı haline getirmiş bulunan devrimci akımların yoğun devrimci çabasının bir ürünüydü.

Tüm bunlar gözletilmedikçe, ‘70’li yılların deneyiminden günümüz için doğru ve yol gösterici pratik sonuçlar çıkarmak da olanaklı olmaz.

Fakat ‘70’li yılların sınıf hareketine ilişkin olgusal gerçeği eksik ve yanlış sunuyor olsa da, *Orak-Çekiç*’in yine de önemli bir noktayı doğru bir biçimde vurguladığını belirtmeliyiz. O, işçi sınıfı hareketinin gerek kuşatılmışlığı ve gerekse yapısal zayıflıkları karşısında “bilinçli bir zorlayıcılık ve sabırlı bir çalışma” gösterilebilmeliydi; ancak bu takdirde sınıf hareketinin karşı karşıya bulunduğu güçlükler aşılabildi; oysa devrimci “örgütlerin yönelim zayıflığı nedeniyle” bu “güçlükler büyüyor, aşılamıyordu”, diyor.

İnsan bu satırları okuduğunda, ‘70’li yıllardan bu önemli dersi çıkarımların, Gazi Direnişi sonrasında semt eksenli çalışma basıncı karşısında “yönelim”lerini koruma gücünü herşeye rağmen koruyabileceğini sanıyor ve umuyor. Oysa bunlar henüz sayfanın ilk sütununda söylenenlerdir. Aynı sayfanın ikinci sütununa geçildiğinde ve Gazi Direnişi sonrası gelişmelerin sorunlarına gelindiğinde, bu kez tümüyle bir başka dilden konuşulduğu ortaya çıkıyor. Burada *Orak-Çekiç*, *Ekim*’in “*Gelişen Kitle Hareketinin İmkanları ve Sorunları*” başlıklı başyazısını hedef alarak, soruyor:

“İşçi sınıfının örgütlenmesinde ısrarlı olmak, semtlerdeki devrimci gelişmeyi bu yönden değerlendirmek gerektiğinin söylenmesiyle yetinmek (...), kendini sınırlayarak büyük çoğunluğunu emekçilerin oluşturduğu anti-faşist halk gücünün örgütlenmesi görevine sırt çevirmek, bu noktada hiçbir örgütsel politika, taktik geliştirmemek nasıl değerlendirilmelidir? ... Uzun yıllardır kitlesel hareketin devrimci politizasyonunda yaşanan güçlükler ve bir sıçramanın yaratılamaması karşısında, bunun potansiyellerini taşıyan bir hareket ortaya çıkmışsa nasıl davranılmalıdır?”

Soruların muhatabı *Ekim* olduğuna göre en iyisi biz yanıtını da bizzat ondan alalım. *Ekim*, bir ay sonraki sayısında (*Ekim* 1995), bu sorulara şu dolaylı yanıtı vermişti:

“Fakat daha önce de ifade ettiğimiz gibi, Gazi Direnişi çok önemli bir çıkış olmakla birlikte, ancak nispi ve geçici bir etkide bulunabildi. Kitle hareketinin mevcut seyri hala geçmişteki temel zaafını korumaktadır ve bu haliyle solda reformizmi beslemeye devam etmektedir. Bu özellikle işçi hareketi için geçerlidir. Denebilir ki, son bir yılda işçi hareketi cephesinde meydan gitgide daha geniş ölçüde reformizme kalmıştır. Zira devrimci gruplara belli bir güç ve canlılık kazandıran tam da bu aynı Gazi Direnişi, bu grupları, zaten çok iğreti olan sınıf çalışmasından gerisin geri semt çalışmalarına çeken bir olumsuz rol de oynamıştır.

“Semtler ve semt yoksulları bugün bir kez daha kolay güç kazanılacak, hızla kadro devşirilecek, sıkıntısı çok duyulan o kitle desteğini nispeten kolayca sağlayacak alanlar olarak görülmektedir. Gazi direnişinin sarsıcı etkisi altında ‘80 öncesinin anıları kolayca deprezmekte, bu önemli halk direnişinde elde edilen belli kazanımlar da tutulan yolun doğruluğuna kanıt sayılmaktadır. Bu gelişmeyi, sınıf hareketinin aşılamayan tıkanıklığı karşısında zaten umutsuzluğa düşenlerin, semtlerdeki bazı gelişmelerin de etkisiyle, gerisin geri eski önyargılarına, ilgi alanlarına, çalışma tarzlarına ve mücadele anlayışlarına dönmeleri olarak da tanımlamak mümkündür.

“İşin daha ilginç yanı, bunun ‘devrimci

Ekim, sınıf çalışmasına vurguyu, halkçı ideolojinin yeniden güç kazanması tehlikesini önlemek için değil, fakat semt yoksullarının gelişen hareketliliğini başarılı bir siyasal sınıf önderliği ile kucaklamak üzere yapıyor. Bu başarıldığı ölçüde halkçılığın büyük darbeler alacağı kesin olmakla birlikte, sorun ideolojik değil fakat siyasal alanla ilgilidir. Komünist hareketle halkçı hareketler arası ilişkilere değil, fakat öncü sınıf olarak proletarya ile onun en doğal müttefikleri arasındaki siyasal mücadele ilişkisine ilişkindir.

mücadele dinamiklerine seyirci kalmamak’ adına yapılıyor olmasıdır. Sanki ortada patlak vermiş ya da patlamak üzere olan yaygın bir semt hareketliliği varmış da, birileri buna seyirci kalırlarken başka bazıları ona genel amaçlar doğrultusunda yön vermeye çalışıyorlarmış havalarında konuşuluyor. Oysa Gazi’nin yerel bir direniş olarak kaldığı bugün daha iyi görülebilmektedir. Söz konusu edilen potansiyel dinamiklerse eğer, bu aynı şekilde, hatta daha da fazlasıyla, sınıf hareketi için de geçerlidir. Ve kendini komünist olarak niteleyenlerin, işçi sınıfı devrimcisi olarak görenlerin, zaten çok sınırlı olan güç ve olanaklarıyla, sınıflar mücadelesinin ve devrimin bu belirleyici alanına yüklenmeleri gerekmektedir. İdeolojik tutarlılık, sınıf perspektifi ve partileşme hedefi kadar, devrimci siyasal mücadelenin gelişme seyri üzerine sağlam ve soluklu bir bakış da bunu gerektirmektedir. Semt yoksulları içindeki kaynaşmanın artması gibi bir olgu, sınıf devrimcileri üzerinde, olsa olsa, sınıf çalışmasına daha sıkı sarılmak, o alanda ayağını basacak daha sağlam bir zemini bir an önce kazanmak, sınıf hareketinin bugünkü dar iktisadi-sendikal çerçevesini parçalamak için daha etkin bir çaba ve çalışmaya yönelmek gibi bir etkide bulunabilir. Zira heterojen katmanların karmakarışık etkenlere dayalı bir hareketlenmesine belli bir istikrar ve doğrultu kazandırabilmenin, ona genel hedefler doğrultusunda başarıyla yön verebilmenin başkaca bir yolu yoktur. İşçi sınıfının devrimci siyasal mücadelede ve genel olarak devrimde önderliği boş bir söz kalıbı değilse eğer, ya da bu örneğin geçmişte olduğu gibi, açık veya örtülü bir ‘ideolojik önderlik’ olarak anlaşılmıyorsa, söylemeye çalıştığımızı anlamanın herhangi bir güçlüğü de yoktur.

“Popülizme ve onun geleneksel hareketteki en temel karakteristiklerinden biri olan ‘ideolojik önderlik’ anlayışı ve pratiklerine yöneltilmiş bunca eleştiriden sonra bile bunun bugün hala bir türlü anlaşılabilmesi, olsa olsa popülist önyargıların gücüne bir kanıt oluşturabilir.” (9. Yayın Yılına Girerken, sayı: 130, 1 Ekim ‘95)

Ekim’in *Orak-Çekiç*’in saldırısına ve sorularına dolaylı bir yanıtı oldu bu. Görüldüğü gibi ortada tümüyle iki ayrı bakış açısı var. *Orak-Çekiç*’in düşünüş ve davranış tarzı, tamı tamına, ‘70’li yılların devrimci-demokratların düşünüş ve davranış tarzına uygundur. O birinci sütunda ‘70’li yıllara ilişkin söylediklerinden gerçekte hiçbir temel yol gösterici sonuç çıkaramadığını, ikinci sütunda günümüze ilişkin sorunları ele alırken açıkça göstermektedir. Fakat bu kez onun yanıtlaması gereken bazı sorular var. Kendisinin sorunlara bu yaklaşımı doğru ve *Ekim*’in tutumu yanlışsa eğer, ‘70’li yılların halkçı-devrimci örgütlerinin kusuru nerededir o halde? Onlar da, bizzat *Orak-Çekiç*’in sözleriyle, “semtlerde gelişen anti-faşist mücadelenin doğurduğu kitlesel devrimci dinamığe” kapılmamışlar mıydı? Onlar da buna dayanarak toplumun genelinde bir devrimci politizasyon yaratmak yoluna gitmemişler miydi? Ve dahası, doğrusu bunda bir hayli de başarılı olmamışlar mıydı?

Orak-Çekiç’in Gazi sonrasında geliştirdiği bu düşünüş tarzı, gerçekte, geleneksel halkçı hareketin bazı mensuplarının kendi ‘80 öncesi yönelimlerini ve pratiklerini mazur göstermek üzere yakın dönemde bir ara ileri sürdükleri savunma tarzı ile olduğu gibi örtüşüyor. Onların söyledikleri de özette

şuydu: ‘70’li yıllarda ileri bir devrimci politizasyon gösteren, somutta anti-faşist mücadelenin kitle tabanını oluşturan kesimler, küçük-burjuva katmanlardı. Böyle olunca da, devrimci kitle hareketinden kopulmak istenmediği sürece, bu kesimler üzerinde yoğunlaşmak, onları eksen alan bir çalışma ve mücadele yürütmek zorunluydu. Dahası, bu yönelim, devrimci siyasal mücadelenin o günkü genel ihtiyaçlarına da uygundu, vb...

Söylenen buydu ve sınıf önderliğini geliştirmeyi ihmal etmemek üzerine tüm kayıtlarına rağmen, Gazi sonrasında *Orak-Çekiç*’in söylediği de özünde bundan başka bir şey değildir.

İktidar perspektifi ve işçi sınıfı önderliği

Orak-Çekiç bir konuda *Ekim*’e hak vererek şunları söylüyor: “Kuşkusuz semtlerdeki gelişmenin tekrar halkçı retoriği güçlendirme tehlikesi vardır. Küçük-burjuva devrimci örgütler, programlarından örgütsel yapılarına, kadrolarına kadar zaten sahip oldukları bu düşünceyi güçlendirmeye fazlasıyla yatkındırlar.”

Fakat hemen bunu izleyen sözler, onun *Ekim*’in altını çizdiği asıl sorunu anlayamadığını açıkça gösteriyor. Şöyle devam ediyor *Orak-Çekiç*: “Bunun önünü kesmenin yolu, en başta proletaryanın örgütlenmesinden ve anti-faşist savaşıma sokulmasından geçiyorsa da, bu alanlarda komünist bir çalışma ve önderliğin geliştirilmesi de yanısıra önemlidir. Bu oradaki zararı en aza indirir.”

Ekim, sınıf çalışmasına vurguyu, halkçı ideolojinin yeniden güç kazanması tehlikesini önlemek için değil, fakat semt yoksullarının gelişen hareketliliğini başarılı bir siyasal sınıf önderliği ile kucaklamak üzere yapıyor. Bu başarıldığı ölçüde halkçılığın büyük darbeler alacağı kesin olmakla birlikte, sorun ideolojik değil fakat siyasal alanla ilgilidir. Komünist hareketle halkçı hareketler arası ilişkilere değil, fakat öncü sınıf olarak proletarya ile onun en doğal müttefikleri arasındaki siyasal mücadele ilişkisine ilişkindir. Bunun doğru bir stratejik kavrayış ve buna uygun bir pratik müdahale ile sağlanması sorununa ilişkindir. Asıl sorun, o soyut stratejik şemalarda hep vurgulanan ve kağıt üzerinde bir doğru olarak pek az bir istisna ile hep tekrarlanan teorik gerçeklere ilişkindir. Daha somut olarak; devrimci siyasal mücadelede ezilenler cephesine siyasal önderlik yapabilecek ve onları kurulu düzene karşı iktidar mücadelesine yöneltebilecek biricik sınıf işçi sınıfıdır şeklindeki temel teorik ve tarihsel gerçeğe ilişkindir.

Sorun buradan kavranmadığı sürece, semt yoksullarına götürüleceği iddia edilen “komünist önderlik” salt bir ideolojik çizgi sorununa indirgenir. Bu da bir kez daha o pek ünlü “ideolojik önderlik” sorununa çıkar.

Sınırlı güçleriyle, parti öncesi bir örgüt olmanın getirdiği tüm sınırlılıklarıyla, sınıf içinde hala da ayağını doğru-dürüst bir yere basamamış bugünkü haliyle TİKB, semt yoksulları hareketine halkçılığın vereceği “zararı en aza indirme”yi nasıl başarabilecekmiş acaba? Tam tersine, bu tür bir çalışmanın, toplumsal zeminini henüz bulamamış bir TİKB üzerinde halkçı tahribatı “en çok” çıkarması daha akla uygun değil midir? Madem sınıf çalışmasında bir ilk ciddi mevzi elde etmeden bile sınıf müttefikleri içinde komünist mevziler yaratmak ve sınıf-dışı akımların burada yarattığı ve yaratacağı tahribatı “en aza indirmek” olanaklıdır, bunu Türkiye devriminin iki temel dinamığının biri olarak tanımladığımız Kürt ulusal hareketi için neden yıllardır yapmıyorsunuz? Bu tutum farkı herhalde yalnızca Kürdistan’ın biraz uzak, oysa semtlerin hemen yanbaşınızda olmasından kaynaklanmıyordur. Zira siyasal mücadelede ve sınıf ilişkilerine dair sorunlarda bu tür coğrafik faktörlerin esasa ilişkin bir önemi yoktur, olamaz.

Orak-Çekiç, sınıf önderliğini geliştirmenin sorunun asıl çözümü olduğunu reddetmiyor da, bunu başarıya kadar semtlerde “komünist bir çalışma ve önderliğin geliştirilmesi” yoluyla “oradaki zararı en aza indirme”yi savunuyor. Fiilen

de bu yola gidiyor. Fakat bu yol o tanıdık sınıfı ve müttefiklerini aynı anda birlikte örgütlemek yoludur ve biz bunun hangi sonuçlara yolaçtığını da bizzat *Orak-Çekiç*'in geçmişteki tespitlerinden biliyoruz. Hatırlanacağı gibi, o bu tutumun kaçınılmaz olarak yolaçtığı sonucu, '92 Mayıs tarihli önemli bir değerlendirmesinde şöyle ifade etmişti: "Genelde diğer alanlardaki çalışmalar ve ilişkiler örgütsel faaliyeti belirlemektedir". İşçi sınıfı hareketinin nispeten canlı, oysa tersinden "diğer alanlar"ın henüz hayli durgun olduğu bir sırada, o "birlikte örgütleme" taktiği bu sonucu doğurabiliyorsa eğer; bugünün koşullarında, yani semt katmanlarının canlandığı ve işçi sınıfı hareketinin nispeten geride kaldığı bir konjonktürde, bu "birlikte örgütleme"nin, gerçekte hızla semt eksenine kaymak anlamına geleceğini tahmin etmek (ve pratikte de zaten somut olarak geldiğini görmek) güç olmasa gerek.

Sözün burasında, faşizme karşı mücadeleyi önemsemek ve semtlerdeki anti-faşist toplumsal dinamiklere seyirci kalmamak adına ileri sürülen taktik tutumun gerisinde gerçekte neyin yattığı konusunda, *Orak-Çekiç*'e, onun hayli güvenilir bulacağı bir tanık göstereceğiz. *Devrimci Proletarya* dergisinin Kasım '94 tarihli 35. sayısında yer alan faşizm ve anti-faşist mücadele üzerine bir yazıdır bu. '94 Kasım'ı, Gazi direnişinin henüz dört-beş ay öncesi demek oluyor; semtler henüz önemli ölçüde durgundur ve *Orak-Çekiç*'in önümüzdeki sayısının tanıklığına göre, o gün için henüz verimli bir çalışma alanı da değildir. Dahası var. *Devrimci Proletarya*'nın sözünü ettiğimiz yazısındaki bir tespiti göre, halkçılığın "ideolojik önderlik" tezinin açık ya da örtülü biçimlerinin temsilcileri cephesinde ise, o günlerde durum şudur: "*Özellikle 12 Eylül sonrası, işçi sınıfının Türkiye'de toplumsal muhalefetin fiilen de başını çeken bir güç olarak kavga alanlarına çıkması, böylelerine yaşam alanı bırakmamıştır.*" (s.10)

İşte halkçılık açısından durumun bu olduğu bir evrede, *Devrimci Proletarya* faşizme karşı mücadele sorunlarını ele alırken, '80 öncesinin halkçı akımlarını faşizme karşı mücadele gerekçesiyle semt eksenli bir çalışmaya kaymaları konusunda güvenle şu son derece anlamlı değerlendirme ve eleştirileri yapabiliyordu:

"*İşçi sınıfının faşizme karşı mücadelede özel ve öncü rolünün kavranamayışı, halkçılığın 12 Eylül öncesinde düştüğü yanılgı ve yanlışların temel nedenlerinden bir diğeridir. ... (Halkçılığın) faşizme karşı mücadelenin bu en militan, kararlı ve tutarlı savaşçısını örgütlemek ve seferber etmek için özel çaba harcamak gibi bir yönelimi olmamıştır. Kendiliğinden mücadelede hangi kesim ve alan öne çıkmışsa halkçılık oraya yönelmiştir. Bu kah öğrenci gençlik olmuş, kah başını sokacak bir gecekondu peşinde koşan emekçilerin yoğunlaştığı semtler olmuştur. O kesitte kolay ve çabuk güç devşirebilen bu kesim ve alanlar, daha sonraki süreçte, aynı kolaylıkla dağılıp gitmişlerdir. Çünkü bu bir sınıfsal karakter sorunudur. Proletaryanın dışındaki güçlerin esas alınması ve bunlara dayanma, istikrarsız ve nitel açıdan zayıf bir temel anlamına gelmekle kalmamış; bu güç ve kesimler kendi sınıfsal özelliklerini, alışkanlıklarını, korku ve tereddütlerini, sosyalizmle çelişen yönlerini de hareket taşımışlardır.*" (s.12)

Orak-Çekiç'in bugün mazur göstermeye çalıştığı anlayış ve yönelimlerin önden vurucu bir eleştirisi sayılması gereken bu sözlerde, '80 öncesi deneyimlerden süzölmüş son derece açık bir kavrayış var gibi görünüyordu. Fakat yazının hacim olarak yarısını oluşturan "*Antifaşist Mücadele Komiteleri*" başlıklı 3. bölüm, görüntüye çok da aldanmamak gerektiğini daha baştan ve o zamandan gösteriyordu. Gerçekte *Devrimci Proletarya* da, tıpkı *Orak-Çekiç* gibi, 12 Eylül yenilgisiyle açığa çıkan gerçeklerin etkisi altında, bazı doğruları anlamını derinlemesine kavramaksızın yinelemekten öteye gidememiştir.

Gerek EKİM 3. Genel Konferansı'nın burada daha önce bir özeti verilen değerlendirmelerinde ve gerekse komünistlerin bunu izleyen tüm öteki değerlendirmelerinde semt yoksulları hareketinin küçümsemesinin en ufak bir belirtisi yoktur. Sorunun özü önemsemek ya da küçümsemek değil, onu kendi sınırları içinde yerli yerine oturtmak, bu

Yanlış ve çarpık olan, EKİM'in değil
TİKB'nin tutumudur. TİKB'nin
anti-faşist demokratik görevleri işçi
sınıfı dışındaki sınıf ve tabakalarla
özdeşleştiren tutumudur. Bu çarpık
ve mekanik bakışa göre, proletarya
sosyalizm için, "öteki sınıf ve
tabakalar" ise faşizme karşı
demokrasi için savaşır. Böyle
olunca, faşizme karşı mücadeleyi
önemsemek ve onu güncel bir pratik
mücadele olarak yürütmek demek,
herşeyden önce "öteki sınıf ve
tabakalar" içinde çalışmayı
önemsemek ve onlar içinde de her
durumda etkin bir pratik siyasal
çalışma yürütmek demektir.

hareketteki gelişmenin genel sınıf mücadelesiyle bağını doğru bir biçimde kurabilmektir. Bu gelişmenin acıllaştırdığı görevlere devrimci siyasal mücadelenin stratejik gerekleri ışığında bakabilmektir. Komünistlerin değerlendirmelerinde yapılan da budur. Bu hareketlilik kendi sınırları içinde yerli yerine oturtulmuş ve sınıf hareketinde mesafe alma görevine tam da gelişmekte olan bu hareketin önemi çerçevesinde gerekli vurgu yapılmıştır. Burada, bütünsel bir kavrayış içerisinde, genel hareketin sağlıklı bir gelişme seyri izleyebilmesinin belirleyici ve çözücü halkasına işaret edilmiştir.

Eğer semt yoksulları hareketi gerçekten önemli bir siyasal olanaksa, tam da bu gerçeğin kendisi, sınıf hareketinin devrimci gelişme görevine çok daha büyük bir aciliyet kazandırıyor demektir. *Orak-Çekiç* bunu kavrayamıyor; zira o, halkçı şartlanmışlıktan dolayı siyasal sınıf önderliği kavramını bir türlü yerli yerine oturtamıyor. Taktik sorunları ve görevleri ele alış tarzı, onun, geleneksel harekete bu noktadan yönelttiği genelde doğru eleştirilerin somut özüne inemediğini, bundan doğru taktik sonuçlar çıkaramadığını gösteriyor.

Orak-Çekiç, sorunun bu en kritik halkası üzerinden, *Ekim*'e hak verir görünüyor. "'70'li yıllarda semt merkezli geniş bir halk hareketine yolaçan antifaşist mücadele"nin iktidar perspektifini kazanamayarak "sınırlı, güdük bir antifaşizmin ötesine" geçemediğini belirtiyor:

"*İşçi sınıfının sınıf olarak önderlik etmekten uzak oluşu ve katılım zayıflığı, antifaşist savaşımın stratejik yönelimini zayıflatmış gibi, devrimci şiddetin proletaryanın yığınsal eylemleriyle doğru biçimde birleştirilebilmesi olanağını da ortadan kaldırdı. Maceracılığın öne çıkması giderek hareketi zayıflattı. Antifaşist savaşımında proletaryanın önderliği ve etkin katılımının zorunluluğunu bizzat yaşanan bu pratik de göstermektedir.*"

Doğru bir ideolojik bakışa ve '70'li yılların deneyimlerinden çıkarılmış isabetli sonuçların bu birarada sunulmasının, doğal olarak, dönemin taktik sorunlarına ve görevlerine de bu çerçevede yaklaşmayı getirmesi beklenir. Ama hemen ardından ve *Ekim* hedef alınarak söylenenler, yukarıdaki sözlerde yansıyan ideolojik bakışa ve deneyimlerin de süs olarak kaldığını gösteriyor. Yukarıdaki sözlerin devamını okuyoruz: "*Bu yönde dikkat çekici olmak, görevler koymak ayrı şeydir, mücadelenin önümüze koyduğu, örgütlemekle yükümlü olduğumuz görevlere sırt çevirmek ayrı şeydir.*"

Yani? Yani temel ve stratejik önemde olana dikkat çekilecek, buna ilişkin olarak görevler konulacak; fakat güncel olarak mücadele semt ekseninde öne çıktığına göre, somutta bunun gerekleri üzerinde yoğunlaşılacaktır. Peki ya bu, "*kendiliğinden mücadelede hangi kesim ve alan öne çıkmışsa oraya yönelmek*" (*Devrimci Proletarya*)

şeklindeki davranış tarzının bir yeni örneği değilse nedir? Eğer stratejik bakışa ve '80 öncesi deneyimlerin bir anlamı varsa, kent yoksullarında hareketliliğin uç verdiği noktada, sınıf hareketi üzerinde çok daha etkin bir biçimde yoğunlaşmak gerekmez mi? Hareketin istikrarı, "güdü bir anti-faşizmin ötesine" geçerek iktidar perspektifi kazanması, devrimci şiddetin maceracılık biçiminde yozlaşmasının önüne geçilmesi vb., vb., tüm bunlar tam da bunu gerektirmiyor mu? Parti bile olamamış, sınıf içinde ayağını az-çok sağlam bir zemine basamamış bir hareketin, bir an önce partileşmek ve siyasal mücadelenin sınıfa dayalı önderliğini güvenceye almak sorumluluğu, tam da bunları gerektirmiyor mu? Bu görevler günün en yakıcı ve çözümde belirleyici görevleri değil midir? Ama parti ile devrimi, sınıf ile müttefiklerini bir arada örgütleme biçimindeki bulanık bakışa bunlar, günün görevlerine "sırt çevirmek" olarak görünebiliyor.

Anti-faşist mücadele ve semt eksenli çalışma

Fakat bu çarpıklığı tamamlayan daha da kritik bir başka sorun var.

Yukarıdaki sözler "Tasfiyecilik EKİM'in teorisindedir ... demokratik ve anti-emperyalist görevleri küçümseyen sözde sosyalist devrimci programatik yaklaşımındadır" biçiminde sürüyor.

"Programatik yaklaşım"lara ilişkin tartışma konumuzu aşıyor. Zaten *Orak-Çekiç*'in niyeti de bu değil. Onun asıl sorunu, EKİM'in semt eksenli çalışma karşısında sınıf eksenli çalışmayı vurgulamasını alıp, bunu anti-faşist mücadelenin küçümsemesine bir kanıt saymasıdır. Anlaşılması güç bu tutumun gerisinde gerçekte TİKB'nin anti-faşist mücadeleyi algılama tarzı yatmaktadır. TİKB için, anti-faşist mücadele denilince her şeyden önce semtler ve anti-faşist toplumsal dinamikler denilince de sınıf-dışı katmanlar akla gelmektedir. Daha tam bir ifadeyle, TİKB çizgisindeki yayınlarda bunlar özdeş ilişkilendirilmelidir. Sınıf önderliği ve işçi sınıfının fiili katılımına ilişkin (süs olarak kalan) tüm kayıtlara rağmen bu böyle. Bunun böyle olduğuna yıllar öncesinden ve bugünden bir kaç örnek vermek istiyoruz.

Orak-Çekiç, sayı:67, Ocak-Şubat 1990:

"*Çalışmalarımız sadece işçi sınıfı ile sınırlı değildir ve olmayacaktır... çeşitli sınıf ve tabakalar arasında komünist düşüncüyü ve örgütlenmeyi geliştirmek, ... hedefimizdir. TİKB'liler bulundukları her yerde anti-faşist mücadelenin içindedirler. Komünistlerin en tutarlı demokrat, faşizme karşı mücadelenin en kararlı unsurları olması gerçeğiyle hareket etmektedirler.*" (Başyazı)

Orak-Çekiç, sayı:70, Mayıs 1990: "*Örgütsel çalışmamızın ağırlık merkezi işçi sınıfındadır. Fakat komünist çalışmanın alanı bununla sınırlandırılmaz... Bir bütün olarak demokratik görevlerin yadsınması veya küçümsemesi kabul edilemez.*" (Başyazı)

Devrimci Proletarya, sayı:36, Şubat '95:

"*Konunun, EKİM'in yalnızca işçi sınıfı dışındaki sınıf ve tabakalara değil, anti-faşist demokratik görevlere bakışıyla da yakından ilgisi vardır.*" (Öncülük ve Kuyrukçuluk yazısı, s.45)

Ve son bir örnek, Eylül '95 tarihli *Orak-Çekiç*'te, *Ekim*'in semt eksenli çalışmaya yönelttiği eleştiriyi "demokratik ve anti-emperyalist görevlerin küçümsemesi" ile ilişkilendiren tutumudur.

Nerede işçi sınıfı dışındaki sınıf ve katmanlar içinde çalışmaktan söz edilmişse, dikkate değer bir biçimde, hemen ardından anti-faşist mücadelenin ya da demokratik görevlerin önemi vurgulanmıştır. Ve tersinden, nerede EKİM'in işçi sınıfı dışındaki sınıf ve tabakaları küçümsemediği söylenmişse, aynı şekilde, hemen ardından bu onun anti-faşist mücadeleyi ya da demokratik görevleri küçümsemesine tartışmasız bir gösterge sayılmış, bu ikisi arasında organik bir bütünlük görülmüştür.

Bu sonuncusu üzerinden soruyoruz. Partileşme sürecinin temel önceliklerini gözetmek kaygısıyla ve iktidar perspektifine dayalı bir mücadelenin biricik toplumsal güvencesi olan sınıf içinde öncelikle sağlam bir yer tutmak amacı çerçevesinde; bir hareketin, taktik bir tutum olarak, işçi sınıfı dışındaki sınıf ve katmanlar içinde çalışmayı tali

önemde görmesinin “anti-faşist demokratik görevleri küçümsemek”le ne gibi bir ilgisi olabilir? Tersine, sınıfa dayalı bir öncü parti örgütlemek, sınıf içinde ayağını sağlamca yere basan bir politik güç olmak, anti-faşist demokratik mücadelenin iktidar perspektifine dayalı olarak sürdürülebilmesinin de en iyi güvencesi değil midir? Aynı şekilde, proletaryanın devrimci sınıf hareketini geliştirmek, bu mücadelenin sosyalizm hedefine bağlanan bir mücadele olarak geliştirebilmenin temel koşulu ve olanaklı biricik yolu değil midir?

Yanlış ve çarpık olan, EKİM’in değil TİKB’nin tutumudur. TİKB’nin anti-faşist demokratik görevleri işçi sınıfı dışındaki sınıf ve tabakalarla özdeşleştiren tutumudur. Bu çarpık ve mekanik bakışa göre, proletarya sosyalizm için, “öteki sınıf ve tabakalar” ise faşizme karşı demokrasi için savaşır. Böyle olunca, faşizme karşı mücadeleyi önemsemek ve onu güncel bir pratik mücadele olarak yürütmek demek, herşeyden önce “öteki sınıf ve tabakalar” içinde çalışmayı önemsemek ve onlar içinde de her durumda etkin bir pratik siyasal çalışma yürütmek demektir. İyi ama bu durumda, bu mantığa göre, temel bir demokrasi sorunu olan Kürt ulusal sorununu önemsemek de bir an önce Kürdistan’da etkin bir çalışmayı gündeme almayı gerektirmez mi? Oysa nedense bu aynı mantığın sahipleri, ulusal sorun sözkonusu olduğunda ve ulusal harekete verdikleri önem çerçevesinde, hep de etkin bir sınıf çalışmasına, sınıf hareketinin bir an önce devrimci bir gelişme mecrasına çekilmesine dikkat çekip duruyorlar.

Tutarsızlığı sergilemek için bu son örnek bile kendi başına yeterlidir. Fakat sorun hiç de basit bir tutarsızlık sorunu değildir. Gerisinde tersyüz edilmiş “emperyalist ekonomizm” diyebileceğimiz bir düşünüş tarzı vardır. Bu düşünüş tarzı, proletaryanın demokratik siyasal sorunları önemsemesini, salt proletaryanın kendi müttefiklerine karşı, onların sorun ve istemlerine karşı duyarlılığı ve sorumluluğu çerçevesinde algılar. Bunun proletaryanın kendi öz konumu ve çıkarlarıyla doğrudan bağına gözden kaçırır. Demokrasi mücadelesini ve demokratik sorunları “öteki sınıf ve tabakalara” özgü, onların çıkarlarıyla ilgili görür. Proletaryanın çıkarlarını salt sosyalizm ile, “öteki sınıf ve tabakalar”ın (ki içinde proletaryanın sosyalizm mücadelesindeki müttefikleri de vardır) çıkarlarını ise salt demokrasi ile ilişkilendiren bir tutumdur bu. TİKB sözkonusu olduğunda, ilk bakışta şaşırtıcı ve kaba, dolayısıyla inanılması güç gibi görünen bir düşünüş tarzıdır bu. Fakat stratejik öncelikler çerçevesinde sınıf üzerinde yoğunlaşan bir çalışma taktığının ona demokrasi mücadelesinin küçümsemesi, hatta hatta ihmali olarak görünmesi, başka türlü anlaşılamaz ve açıklanamaz. “Öteki sınıf ve tabakalar” içindeki çalışmanın önemsenmesini hep de anti-faşist mücadele ile, demokrasi görevlerinin önemsenmesi ile ilişkilendirilmesi, akla ancak bu düşünüş tarzını getirebilir. Nitekim taktik adımlar ve açılımlar da bu düşünüş tarzını akla getiriyor. İşçiler için “Emeğin Kurtuluşu” perspektifi çerçevesinde Kurultay aracı geliştirenler, sınıf-dışı semt katmanları için ise “demokratik kurtuluş” perspektifi çerçevesinde “Anti-faşist Komiteler” (AFMK’lar) örgütlenmesini geliştirmek yoluna gidiyorlar.

Bunun böyle olduğuna yakın dönemden bir örnek daha vermek istiyoruz. *Orak-Çekiç*’in 86. sayısı (Mart 1995) dönemin temel taktik görevlerini şöyle sıralıyor: “Yaşadığımız dönemde örgüt olarak bizi daha ileriye götürecek olan adım ve politikalar bellidir. Bunları şu üç ana başlık altında toplayabiliriz: Bir, işçi-emekçi kurultayı; iki, anti-faşist mücadele; üç, teori cephesindeki atılımın sürdürülüp derinleştirilmesi. ... Bütün bunlar, leninist strateji ve taktik biliminde ‘esas halka’ olarak tanımlanan ve sınıksız sarılmamız gereken türden bugünün stratejik görevleridir.”

Siyasal alana ilişkin ilk ikisinden ilki, sınıf çalışması ve ikincisi, sınıf dışı kesimler, yani dosdoğru semt çalışması anlamına geliyor. İlkinde “Kurultay”ın gördüğü işlevi, ikincisinde “AFMK’lar” denilen semt örgütlenmeleri yerine getiriyor. “AFMK’lar”ın konumu ve pratiği, anti-faşist mücadelenin “öteki sınıf ve tabakalar”a özgü ve semt eksenli algılandığına

iyi bir örnektir. Son bir yıllık gelişmeler apaçık hale getirmiştir ki, “faşizme karşı militan bir kitle mücadelesini örgütlemenin temel biçimi” olarak sunulan AFMK’ların etkinlik ve eylemleri tümüyle semt eksenlidir. Dar ve çarpık kavrayış, kendi mantığına uygun bir örgütlenmeyi ve pratiği de beraberinde getirmiştir. Anti-faşist mücadele ve AFMK’lar üzerine yazılarda, “sakınılması gereken yanlışlar” çerçevesinde konulan tüm sıkıntılı kayıtlara rağmen, sayfalar dolusu anlatım, bunun mekansal ve toplumsal zemininin semtler ve semt katmanları olduğunu gizleyemiyor. (*Devrimci Proletarya*, sayı:35, s.14-20) (“Silahlı mücadele” çizgisinin de kanıtı sayılan bu “AFMK’lar” anlayışı ve pratiğini ele almayı “programatik yaklaşımlar”la ilişkin tartışmalar bahsine bırakıyoruz.)

Semt çalışmasına “makul” gerekçeler

Orak-Çekiç’in tartışmakta olduğumuz “*Semtlerdeki Dinamikler ...*” başlıklı yazısı beş aşamalı bir iç yapıya sahip.

İlk aşamada, ‘70’li yılların semt eksenli çalışma tarzı mahkum ediliyor.

İkinci aşamada, Gazi Direnişi sonrasında semt çalışmasının apayrı bir önem kazandığı belirtiliyor. Oysa *Ekim*’in bunu kavrayamadığı, böylece “gelişen anti-faşist toplumsal dinamığa”, onun gerektirdiği güncel devrimci görevlere sırt çevirdiği iddiası bunu tamamlıyor.

Üçüncü aşamada ve *Ekim*’le tartışıyor olmanın basıncı karşısında, kuşkusuz asıl olan işçi sınıfıdır, işçi sınıfının önderliği olmaksızın, bu önderlik fiilen güvenceye alınmaksızın, semtlerdeki anti-faşist toplumsal dinamiklerin kendi başına iktidar eksenli bir mücadele yönelimi kazanamayacağı belirtiliyor.

Dördüncü aşamada, dönülüp fakat semt çalışması buna rağmen çok önemlidir deniliyor; bunun gerekçeleri ve “sınıf perspektifli bir çalışma” haline nasıl getirilebileceği ortaya konulmaya çalışılıyor.

Ve nihayet yazı, finali oluşturan beşinci aşamada, yapılan gerekçelendirmelerden alınan güçle semt çalışması kutsanarak, tüm örgüt komitelerinin önüne temel bir görev olarak konuluyor.

İlk üç aşamayı ele almış bulunuyoruz. Şimdi sıra dördüncü aşamada. Yani semtlerde “sınıf perspektifli çalışma”nın (ki bu aynı zamanda bir ara başlıktır) gerekçelendirilmesinde. Demek oluyor ki, semt çalışmasının teorize edilmesine ilişkin

bölümlerde.

Orak-Çekiç’in bugün “sınıf perspektifli” bir semt çalışmasını genel planda gündeme alırken buna gösterdiği ilk gerekçeyi daha önce görmüştük. Bu, küçük-burjuva devrimci örgütlerin bu alanda yaratacağı tahribatı “komünist bir çalışma ve önderliğin geliştirilmesi” yoluyla “en aza indirmek” üzerineydi.

Bunu şu ikincisi izliyor: “*İkinci olarak, semtlerdeki çalışma halkçı bir içerik ve örgütlenmeyle değil, komünist nitelikte, aynı zamanda sınıfsal öğelerini ayırıştırılarak yürütülecektir. Dünle sınırlayan bir düşünüşten kendisini kurtararak, semtlerin bugünkü yapısının doğru bir çözümlemesi ve derinleşmiş sınıf perspektifiyle yürütülecek bir çalışma, bizim işçi sınıfını örgütleme çalışmalarımızı zayıflatmaz güçlendirir.*”

Devamındaki tüm açıklamalar ve argümanlar ise, bu ikinci gerekçenin açılanmasını oluşturuyor. Bunlardan ilki, “semtlerdeki havanın devrimcileşmesi”nin, genel etki yoluyla olduğu kadar bu bölgelerde oturan işçileri etkilemesiyle de fabrikalara doğru yansıtacağı üzerinedir. Bu genel planda kuşkusuz doğrudur. Fakat bunun objektif bir etken olarak etkide bulunması ile, sınıf hareketini devrimcileştirmenin bir pratik yolu ve yöntemi olarak seçilmesi ve semtlerde bu amaca dayalı bir politik çalışma içine girilmesi, iki farklı şeydir. Bu ikincisi ‘70’li yıllardan kalmadır ve Gazi direnişi sonrasında yeniden revaçtadır (Gazi Direnişinden bu temel politika dersini ilk çıkaran SİP oldu). Semtlerde kolay ve hızlı güç kazanmanın cazibesine dayanamayan, fakat marksist açıdan sınıf eksenli bir çalışmanın da iyi-kötü farkında olan akımların, buna rağmen semtlere belli bir gönül rahatlığı ile yönelmelerini kolaylaştıran bir işlevi var bu argümanın.

Orak-Çekiç, hemen ardından, bunu tamamlayan ikinci argümanı sıralıyor: “*‘80 öncesinde semtlerde en geniş etkiyi sağlayabilmiş örgütler, bazı bölgelerde fabrikalarda da geniş bir işçi gücüne ulaşmışlardır.*”

‘80 öncesinin pratik sonuçları bakımından hayli çarpık bir deneyiminin bugün olumlu bir örnek olarak öne çıkarılması üzerinde geçen sayıdaki bölümde durmuştuk. Eksik bırakmamak için ekleyelim ki, *Orak-Çekiç*, ‘80 öncesi bu tarzın çarpık sonuçlarına elbette tümden gözlerini kapatmıyor. Fakat bunun “eleştirel bir bakışla” telafi edilebileceğini ve bu başarıldığında ise, sonuçta semt çalışması ve etkinliğinin “sınıfın örgütlenmesini güçlendirici ve kolaylaştırıcı olacağı”nı savunuyor. Buradaki temel yanlış, “eleştirel bakışa” duyulan aşırı naif güvenden geliyor. Bir yanda “eleştirel bakış” ve öte yanda, semtler üzerinden gelen ve karmakarışık bir sosyal-kültürel ortamın ürünü olan, her türlü darlık ve çarpıklıkla malül bir toplumsal-politik etki! Sözü edilen “eleştirel bakış”ın bu maddi-toplumsal etkiye çarparak yıkılması, yerini bu etkinin yeşerteceği “sınırlı bir antifaşizm ve halkçılığa” bırakması akla daha uygun değil midir?

Unutmamak gerekir ki, herhangi bir siyasal akımı ya da partiyi değil, henüz ayağını kendi öz toplumsal zeminine basamamış parti öncesi bir örgütü, onun çalışma taktiklerini tartışıyoruz. Ya böyle bir örgüt, henüz kendi toprağına filizlenme imkanını bulamamışken, semtlerin o bugün için verimli toprağına düşer de gelişip serpilmesini bu sosyal ve kültürel zeminde yaşarsa ne olacak? Türkiye’nin 30 yıllık deneyimlerinden sonra bunlar anlaşılması o kadar güç olan gerçekler midir? *Devrimci Proletarya*’nın kendisi, Gazi direnişinin beş ay öncesinde bize “bu bir sınıfsal karakter sorunudur” dememiş miydi?

Elbette semtlerden gelen basıncın olumlu devrimci havasından yararlanmak, öte yandan çarpık etkilerini gidermek mümkündür. Fakat bunun tek olanaklı yolu, bu etkiyi olumlu ve olumsuz yönleriyle doğru karşılama yeteneğine sahip olan en ileri sınıf zemininde maddi bir politik kuvvet olabilmektir. Bu bir sınıf ilişkileri, toplumsal-siyasal güçler dengesi alanıdır. Kürdistan’dan gelecek milliyetçi etkiyi ya da semtlerden gelecek karmaşık çarpık etkiyi doğru bir çizgide bloke edebilmenin, ve tersinden, bu devrimci demokrat

“Son 30 yılın sol hareketinin ortak paydası iktidar perspektifi ve iradesinden yoksunluktur. Revizyonist ve sosyal-reformist akımlar için özel bir açıklama gerektirmeyen bu olgu, gerçekte devrimci akımların da temel özelliğidir. Bu akımlar teorik perspektif, politik program, taktik çizgi ve örgüt cepheslerinde bir önderlik düzeyi ve kapasitesine ulaşmak bir yana, buna yaklaşamamışlardır bile. En iyi durumda oynadıkları rol, kitle mücadelelerine stratejik hedefler doğrultusunda yön vermek değil fakat bu mücadelelerden etkilenerek ve elbette onları etkileyerek birlikte sürüklenmek olmuştur. Popülist önyargıların yarattığı sınırlılık ve dizginlemeler nedeniyle, modern toplumun tek tutarlı devrimci sınıfı olan işçi sınıfını teorik ve pratik ilgilerinin odağına koymayı bile başaramayan bu akımların, devrimci önderlik boşluğunu dolduramamalarına şaşmak için de bir neden yoktur gerçekte. Modern sınıf ilişkilerinin egemen olduğu bir toplumda, toplum genelinde bir devrimci önderliği geliştirebilmenin tek olanaklı yolu işçi sınıfını hareket noktası olarak almaktan geçer. Bu bilincin ve yönelimin olmadığı bir durumda, demek oluyor ki işçi sınıfıyla kopmaz bağlar içinde bir komünist sınıf öncüsü inşa edilmeden genel devrimci önderlik ihtiyacına yanıt verilemeyeceği temel gerçeğinin kavranamadığı koşullarda, önderlik iddiasındaki başarısızlık her türlü niyeti aşan bir kaçınılmazlık olarak kendini gösterir.”

toplumsal-siyasal dinamiklerin devrimci güç ve etkisinden en iyi biçimde yararlanabilmenin tek gerçek olanağı, devrimci kimlik kazanmış bir sınıf hareketidir.

Eğer semt hareketliliğinin güç kazandığı ve tüm devrimci-demokratların semt eksenli bir çalışmaya odaklandıkları bir sırada, sosyalizm adına siz de şu veya bu gönül ferahlatıcı gerekçeyle aynı alana yönelirseniz, semt dalgasının sizi de yutması gibi önemsiz bir sonucun ötesinde, bunun iki önemli sonucu olur. İlk, işçi sınıfı hareketi bir kez daha sendika bürokrasisinin ve sosyal-reformizmin sınırsız tahribatına terk edilmiş olur. Ve ikinci olarak, işçi sınıfı hareketi semt katmanlarına dayalı bir devrimci sosyal-siyasal hareketliliğin gölgesinde kalır. Teorik muhakemenin mantıksal sonuçları bir yana, '80 öncesinin mücadele gerçekleri bile bunu bütün açıklığı ile göstermiyor mu? Yineliyelim ki, küçük-burjuva katmanlardan ve yarı-proleter yoksul yığınlardan beslenen ve sınıfsal, siyasal, kültürel, etnik, mezhepsel türden bir dizi karmaşık etkene dayanan bir hareketliliği, doğru bir mücadele kanalına çekebilmenin, ona doğru hedefler kadar az-çok istikrarlı bir gelişme seyri de kazandırabilmenin tek olanaklı yolu, devrimci bir işçi sınıfı hareketidir. Bu en basit ve temel önemde marksist doğruyu bir türlü kavrayamayanlar, ilişkiyi tersyüz ederek, semtin küçük-burjuva ve yoksul katmanları hareketine dayanarak sınıfı devrimcileştirmeyi umabiliyorlar. Bu çarpıklık, sosyalizme ve işçi sınıfına gönül veren geleneksel halkçı hareketin tüm siyasal yaşamını belirlemiş bir anlayış ve pratiktir. Zamanın darbeleri onu hayli yıpratmış bulunduğu için şimdilerde bu aynı anlayış ve pratiğe daha incelikli, daha "marksist" ve daha "proleter" bir görünüm kazandırılmaya çalışılıyor. Semti "sınıfsal öğeleri ayırtmak", "dünle sınırlayan bir düşünüşten kendisini kurtararak, semtlerin bugünkü yapısını doğru çözümlemek", çarpıklıkları "eleştirel bakışla" telafi etmek üzerine tüm söz yığınının işlevi budur.

Orak-Çekiç biraz aşağıda devam ediyor: "Semtlerdeki hareketin halkın çeşitli sınıf ve kesimlerini içerisinde barındırıyor olmasının proletarya hareketinin bağımsız örgütlenme ve eylemi üzerinde yapacağı olumsuz baskı, aslolarak devrimimizin içerisinde bulunduğu aşamanın sorunudur. Devrimin sosyalist dönüşüm aşamasında dahi proletarya ile yakın müttefikleri arasındaki ilişkide onlardan gelecek bir baskı olarak varlığını sürdürmektedir. İşçi sınıfı müttefikleriyle ilişkisinde bağımsız örgütlenmesini geliştirmeye, önderlik inisiyatifi elde tutmaya önem vermeli, onları devrimin içerisinde bulunduğu aşamanın stratejik hedeflerine doğru yönlendirir, ittifakını pekiştirirken, devrimci bir eleştireliliği de elden bırakmamalıdır."

Somut siyasal yaşam alanı ve bunun pratik gereklerinden soyut sınıf ilişkileri düzlemine, soyut teorik şemalar diyarına çıkıldığında, sorun güncel değil fakat genel tarihsel bir çerçevede ele alındığında, durum gerçekten bir hayli kolaylaşıyor. Proletarya elbetteki kendi müttefiklerinden gelecek basıncı kendi bağımsız örgütlenmesi ve önderlik inisiyatifi ile karşılama ve giderme olanağına sahiptir. Fakat sorunun kendisi, tam da proletaryanın kendi bağımsız kimliğini, örgütlenmesini ve önderlik inisiyatifi geliştirebilmesi sorunu değil midir? Tüm bunların başarılmasında komünist hareketin proletarya hareketine karşı somut politik-örgütsel görevleri sorunu değil midir? Teorik çerçevede proletarya "öncü" ve "temel" güç olarak, toplumun tek tutarlı devrimci sınıfı olarak, elbette tüm bunları başarabilme güç ve kapasitesine sahip bir sınıftır. Fakat zaten asıl sorun da, bunun pratik siyasal yaşamda bir gerçeğe dönüştürülmesi, soyut teorik gerçeklerin proletarya hareketi şahsında ete-kemiğe büründürülmesi, maddi bir güce dönüştürülmesi değil midir? Stratejik hedeflerin gereklerine uygun, onları kolaylaştıracak ve güvenceye alacak taktik yönelimler içerisinde olmak değil midir? Küçük-burjuva toplumsal hareketin semtlerden uygulayacağı "devrimci kuşatma" yardımıyla devrimcileşecek bir proletarya hareketinin vay haline! Böyle bir durumda teorik şemaların gerçek yaşam karşısında bir değeri kalmaz; proletarya hareketi, değil "önderlik inisiyatifi" ile küçük-burjuva etkiyi bloke etmek, kendisi bizzat onun ağırlığı altında kalır. Ve modern

Küçük-burjuva katmanlardan ve yarı-proleter yoksul yığınlardan beslenen ve sınıfsal, siyasal, kültürel, etnik, mezhepsel türden bir dizi karmaşık etkene dayanan bir hareketliliği, doğru bir mücadele kanalına çekebilmenin, ona doğru hedefler kadar az-çok istikrarlı bir gelişme seyri de kazandırabilmenin tek olanaklı yolu, devrimci bir işçi sınıfı hareketidir. Bu en basit ve temel önemde marksist doğruyu bir türlü kavrayamayanlar, ilişkiyi tersyüz ederek, semtin küçük-burjuva ve yoksul katmanları hareketine dayanarak sınıfı devrimcileştirmeyi umabiliyorlar.

sınıf ilişkilerinin egemen olduğu bir toplumda, küçük-burjuva hareket proletarya hareketini yedekleme yeteneğinden nesnel olarak yoksun olduğu içindir ki, gerçek sonuç da, proletarya hareketi burjuva-reformist akımların denetiminde kalırken, semtlerin küçük-burjuva demokratik hareketinin de proleter sınıf önderliğinden yoksun kalmanın yolaçağı kaçınılmaz akıbetle yüzyüze kalması olur. Söylenenleri anlamak için '80 öncesi Türkiye'nin sosyal-siyasal mücadeleler deneyimine bakmak yeterlidir.

Orak-Çekiç'in teorik şemalar düzlemindeki gerçeklere ilişkin paragrafı şu pratik vurguyla bitiyor: "'Erime' tehlikesine karşı savaşırız ama bu bizi devrimin ilerletici görevlerinden, bunun gerektirdiği ittifak ve örgütlenmelere girişmekten alıkoyamaz."

Girişte soyut teorik ve tarihsel çerçeveden söze başlanmış, bu çerçeve içinde proletaryanın tarihsel rolü ve önderlik kapasitesinden konuşulmuştu. Oysa paragrafın bitiminde söz somut duruma bağlanırken, proletarya bir anda "biz"le yer değiştiriyor, proletaryanın yerini henüz proletarya dışı bir örgüt olan TKB alıyor. Böylece de, soyut şemalarda proletaryaya atfedilen rol ve kapasite, TKB'nin semt eksenine kayan çalışmasını mazur ve makul göstermenin bir olanağına dönüşüyor. "Devrimin ilerletici görevleri"nden söz edenlerin eğer devrimler teorisi ve tarihi hakkında bir nebze olsun sindirilmiş bir görüşleri varsa, kolayca anlamaları gerekirdi ki, devrimci süreci stratejik amaçlar doğrultusunda ilerletebilmenin en öncelikli koşulu proletaryanın bağımsız sınıf örgütlenmesini geliştirmektir. Sınıf ittifakları üzerine kocaman laflar etmeden önce, bu ittifakları gerçekleştirme ve devrim sürecinin ilerletilmesine dayanak yapma yeteneğine sahip biricik toplumsal sınıf içinde ayağını sağlamca basacak bir parça yer tutabilmektir. "'Erime' tehlikesine karşı" biricik toplumsal güvence de budur.

Ardından "ittifak" örgütlenmelerine geçiliyor. Burada, genel planda daha çok bir slogan olan, somut durumlarda ise TKB taraftarı semt gençlerinin örgütlenmesinden başka bir şey olmayan "AFMK"lar'ın bu sınıflar ittifakının "semtlerde ortaya çıkmakta olan" örgütsel biçimi olduğu, büyük bir ciddiyetle iddia ediliyor. Bunu, semtler ve semtler üzerinden "sınıfsal ittifaklar" sorununun nerelere vardırıldığına bir gösterge sayıp geçiyoruz.

Semt çalışması üzerine teorizasyon çabası, tanım ve tespit olarak doğru, fakat güncel görevler ve yönelimler çerçevesinde çıkarılan sonuçlar yönünden yanlış anlatımlarla devam ediyor. Doğal olarak tüm anlatım semt yönelişinin "makul" gösterilmesine çıkıyor. Oysa tespit edilen tüm gerçekler, sınıf çalışması üzerinde özel bir çabayla yoğunlaşmanın, sınıf hareketinin bağımsız devrimci gelişmesi görevine daha sıkı bir biçimde sarılmanın dayanakları olarak da ele alınabilir. Elbette

marksist bir bakış açısına sahip olmak, güncel görevlere stratejik hedefler ve öncelikler ışığında yaklaşabilmek, leninist taktiğin bu en temel koşulunu gözönünde bulundurabilmek kaydıyla.

Semt çalışmasının "derinleşmiş sınıf perspektifiyle" yürütülmesi, semtlerin sosyal-kültürel açıdan heterojen yapısının "sınıfsal öğelerine ayırıştırarak" ele alınması, çalışmanın "genel bir anti-faşist halk hareketi düzleminde değil, emekçi kitleleri düzene yöneltecek sınıfsal taleplerle yürütülmesi" vb. yollarla çalışmanın "sınıfsal" niteliğini güvenceye almakla yetinmeyen *Orak-Çekiç*, çalışmaya bir de "proleter" bir kimlik kazandırmaya çalışıyor. Buna iki dayanak gösteriyor. Bunlardan ilki fabrika ve semtin içiçe geçtiği işçi ağırlıklı semt ya da işçi semtleri gerçeğidir. İkincisi ise, semtlerde yaygınlaşan "informel sektör"de çalışan (ağır çalışma ve sömürü koşulları içinde bulunan) işçilerdir. İlk gerekçe herhangi bir tartışma gerektirmiyor. Her sınıf çalışması sınıfı tüm yaşamı üzerinden, iktisadi, sosyal ve kültürel yaşamın tüm alanları üzerinden kucaklamaya çalışır. Fabrikalarla içiçe geçmiş işçi semtleri ise bu açıdan sınıf çalışması için son derece avantajlı mekanlardır. Komünistler bugüne kadar kendi somut çalışma bölgelerini saptarlarken, buna gerekli dikkati hep gösterdiler ve bu avantajdan yararlanmaya çalıştılar.

İkinci dayanağa, "informel sektör" işçilerinin semt çalışmasına proleter sınıf tabanı olarak geliştirilmesine gelince. Sanayi işçileri içinde sözü edilebilir herhangi bir ciddi ilerleme sağlamayı başaramayanların, genel semt yönelimlerine "proleter" bir sınıfsal dayanak kazandırmak kaygısıyla, sınıfın bu en geri ve en dağınık kesimlerinin semtlerdeki varlığına sığınmaları karşısında doğrusu biz söyleyecek söz bulamıyoruz.

Orak-Çekiç'in "Semtlerdeki Dinamikler..." üzerine yazısının beşinci ve son aşamasına geçiyoruz. Bu, ortaya konulan tüm gerekçelerden sonra güçlendirilmesi bir gereklilik olarak ortaya çıkan semt çalışması konusunda, "örgüt komiteleri"ne verilen talimatlardan oluşuyor: "Semtlerdeki çalışmalarımız bu yaklaşımla güçlendirilmeli, yeniden ele alınmalıdır. Örgüt komiteleri, konu ve alan yönelimlerine göre kendi içlerinde görev paylaşımı yapmalıdır. Çalışmalar örgüt güçleri ve sınırlı yakın çevresi ile yürütülür olmaktan çıkartılmalı, ortaya çıkan ve çıkmakta olan dinamiklerle kucaklayıcı, kitleleri politikalarımızla hareketlendirip buna denk örgütlülüklerde toplanan, geniş güçlerin önüne hedef gösterip görev koyan, tüm çevre güçlerin etkin şekilde bu çalışmaların içerisine sokulduğu bir anlayışla yürütülmelidir."

Semt eksenli çalışmaya bu tutkulu yönelişin TKB şahsında hangi sonuçlara yol açacağını birlikte göreceğiz.

Devrimci Proletarya'ya yanıtımızı burada noktallıyoruz. Onun ve onunla aynı çizgideki yayınların yıllardır bize yönelttikleri eleştiri ve ithamların yalnızca bir kısmını yanıtlamış olduk. Temel konular ve programatik sorunlar üzerinden gündeme gelecek bir ideolojik eleştiri, doğal olarak, bu yanıt çerçevesinde eksik bırakılan tüm öteki önemli konuları da içerecektir.

Düzeltilme:

Geçen bölümde metin içi ek olarak verilen parçada yaşanan bir satır atlama sonucu son iki cümle içiçe geçmiş ve bu önemli bir anlam karışıklığı yaratmıştır. Atlanan satırı italik dizerek ilgili cümleleri yeniden veriyoruz:

"Bu çalışmanın sonuçlarını işçi sınıfına taşımak, işçi sınıfına sosyalist *bilinç taşımanın ta kendisidir. Lenin bu sorunu, marksistlerin tüm pratik siyasal çalışmalarını fabrika işçileri arasında yoğunlaştırmaları gerektiği* sorunuyla bir arada, aynı makalede işler."

İşçi Sınıfına Yeni Bir Saldırı Yöntemi: *Kalite*

Burjuvazi bu sıralarda şu fıkrayı anlatıyor: "Orman'da piknik yapan bir Japon ve bir Amerikalı bir kaplanla karşılaşır ve kaçmaya başlarlar. Tam bu esnada Japon durur ve çantasından spor ayakkabılarını çıkarır. Bunu gören Amerikalı: 'Ne yapıyorsun? Ayağında spor ayakkabısı olsa bile kaplandan daha hızlı koşamazsın' der. Japon ise; 'Önemli olan kaplandan değil, sende daha hızlı koşmam' diye yanıtlar." Bu fıkra; emperyalist-kapitalist sistemin içinde bulunduğu imhacı rekabet ortamının özetidir. Burjuvazi içinde bulunduğu krizin farkındadır ve bu krizden çıkabilmek için yapısal sorunlarını tamamen çözemese bile, bu krizden ancak en az yara alanların çıkacağını bilmektedir.

II. Paylaşım Savaşı'ndan sonra, savaştan palazlanarak çıkan ABD ve onun önderliğindeki emperyalist güçler dünya pazarlarına istedikleri şekilde müdahale etmişlerdir. Burjuvazi; yüzyılın başında keşfedilen Taylorizm olarak adlandırılan üretim yönetimi sistemini özellikle bu dönemde başarı ile uygulamıştır. Burjuvazi, bu sistemle kafa ve kol emeğini ayırarak, Henry Ford tarafından keşfedilen hareketli montaj bantının kullanımı ile de işçileri hemen hemen vasıfsız halde çalıştırmaya başlamıştır. Üretim ile ilgili bütün problemlerin çözümü mühendisler tarafından düşünölmeye başlanmış, işçilere ise sadece söylenene itaat etme hakkı tanınmıştır. İşçilerin vasıfsızlaştırılmalarıyla, fabrika içerisinde işçiler üzerinde tam denetim kurulabilmiştir. Bunun sonucunda üretim maliyetlerini önemli oranda düşüren burjuvazi, pazara yüksek ölçeklerde standart mal sürebilmiştir.

Ancak 1970'lerden itibaren dünya kapitalist sistemi yeni bir

bunalıma girmeye başlamıştır. Dünya pazarları bu tip standart mallara doymuştur ve artık ABD dünyada önderliğini korumakta zorlanmaya başlamıştır. 1980'li yıllarda bu durum daha da belirginleşmiştir.

Kriz yapısaldır ve uluslararası sermaye krizin çözümü için yapısal çözümlere ihtiyaç duymaktadır. Kapitalizmin bu süreçte bulduğu çözümlerden biri de toplam kalite yönetimidir. Pazardaki rekabet arttıkça burjuvazi artık standart ama ucuz olan malları satamamaktadır. Dolayısıyla "kalite tuzağı" olarak adlandırdığı (Yandaki şekil) kalite kontrol maliyetlerini düşürerek hem üretim maliyetlerini düşürmeyi, hem de pazara görece kaliteli mal sürmeyi hedeflemektedir. Burada temel amaç müşteriye "kaliteli mal" satmak değil, daha fazla kâr etmektir.

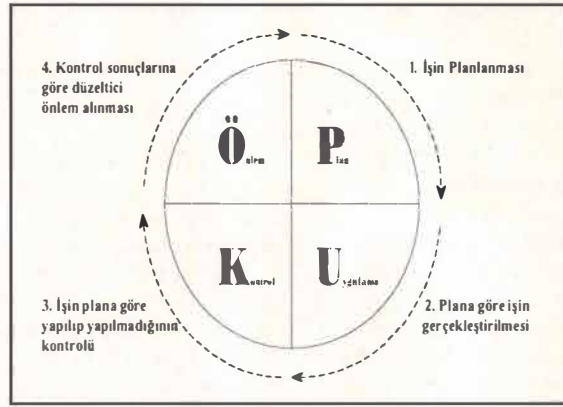
Üretilen malın kaliteli olabilmesi için, hammaddenin fabrikaya girişinden üretimin her safhasına, ürünün pazarlanmasından dizaynına kadar kalitenin denetlenmesi gerekmektedir. Bu yüzden sistemin adı "Toplam Kalite Yöntemi" olarak adlandırılmıştır. Fabrikaya giren hammadde ve parçaların kalitesinin denetlenmesi ve yan sanayiler üzerine tam denetim kurulması gerekmektedir. Bunun için ISO 9000 (*) vb. sistemler ile denetim zorunlu hale getirilmiştir. Üretim safhasındaki kalite denetimi ise bu sistemin motor gücüdür ve Kalite Çemberleri olarak adlandırılan çalışma grupları ile sağlanmaktadır.

Kalite Çemberleri Nedir?

Burjuvazi Taylorist yönetim sistemi ile malzemenin üretime girişinde ve üretimden çıkışında yaptığı kontrollerle kaliteyi istediği gibi kontrol edememektedir. Bunun için doğrudan işçinin yardımına, onun problem çözüme yeteneğine, yani onun kafa emeğine ihtiyaç duymaktadır. Ancak bu durum, Taylorist sistemin tersine, işçiye ürettiği mal üzerinde kısıtlı da olsa inisiyatif kullanma hakkını geri vermeyi gerektirmektedir. Dolayısıyla, işçinin kafa emeğini istediği gibi sağlayabilmek için, aşağıda belirtilen organizasyonla birlikte çeşitli önlemleri de alması gerekmektedir.

Kalite Çemberleri işyerine ve iş göre farklılık göstermesine rağmen, ortalama 5 ile 9 kişiden oluşur. Grubun oluşumu gönüllülük temelindedir ve grubun toplantıları da yine Kalite Çember üyelerinin inisiyatifli ile olur. "Çember" ismi PUKÖ (şekil 2) olarak adlandırılan çevrime ithafen verilmiştir. PUÖK (Planla-Uygula-Kontrol et-Önlem al) çevrimi çember üyelerinin çalışmalarının standartlaştırılması

için kullanılan, basit ama etkili bir yöntemdir. İşçilerden, çalışmalarını bu çevrime uygun bir şekilde yapmaları istenmektedir. Burada amaç, çalışmalarını bazı istatistik yöntemlerle geliştirip, ele alınan sorunun çözümünü standartlaştırmaktır.

Kalite Çemberlerinin firmalardaki organizasyonu ise genelde en yalın haliyle aşağıdaki gibidir:

Yürütme Komitesi:

Genel Müdür ve Fonksiyonel Yöneticilerden oluşur. Genelde sendika temsilcisinin de bu kurulda olması tercih edilir. Temel görevleri:

- Amaç ve hedefleri belirlemek
- Pilot bölge, rehber ve liderleri seçmek
- Rehber ve lider organizasyonlarını organize etmek
- Grup faaliyetlerini değerlendirmek

Rehber:

Rehber eğitimi alan müdür veya şeflerden gönüllü olan biridir. Temel görevleri:

- Toplantılarda tekniklerin usulüne uygun şekilde uygulanması
- Grubun dağılmasına sebep olabilecek olaylar belirdiğinde gruba müdahale etmek
- Yeni gönüllüler kazanmak
- Liderleri eğitmek, geliştirmek
- Yönetimin desteğini sağlamaktır

Lider:

Genelde, formen ya da posta başlarından oluşur. Grup liderinin "problem çözme teknikleri, davranış bilimleri, liderlik grup dinamiği" gibi konularda eğitim almaları sağlanır. Temel görevleri:

- Arzu ve destek temin etmek
- Yaratıcı problem tekniklerinin kullanılmasını sağlamak
- Bütün üyelerin çalışmalara katılmasını sağlamak
- Yönetimi bilgilendirmek

Üyeler:

İşçilerden oluşur. Grup liderinin önderliğinde çeşitli istatistik yöntemler hakkında eğitimden geçirilirler.

Firma Kültürü

Burada da görüldüğü gibi, gönüllülük temelinde çembere katılan işçi, çember liderleri ve rehberler aracılığıyla yönetim tarafından denetlenmektedir. Ancak, bu denetlemenin tam olabilmesi için burjuvazi işçiyi yoğun bir ideolojik

bombardmana tutmaktadır. İşçiler için özel seminerler düzenlenmekte, bu seminerlerde özellikle firma kültürüne dem vurulmaktadır. Burjuvazi, firma kültürü adı altında aynen bir ulusa, bir aileye ait olma duygusu gibi firmaya ait olma duygusunu işçilere aşılamak istemektedir. Japonya'da bu durum öyle yerleşmiştir ki,

işçiler öldüklerinde şehit ilan edilmekte, fabrikanın mezarlığına gömülmektedirler. Firmada çalışanlar arasında hiç bir ayrım olmadığı yalanı söylenmekte, bu yalanın yutturulabilmesi için yöneticilerin oturdukları odaların duvarları kaldırılmakta, yemekhanelerde ortak masalarda yemek yenilmektedir. İşçilere özel akşam yemekleri düzenlenmekte, "başarılı" işçiler ödüllendirilmektedir. Yine her sabah işe geldiklerinde firmanın marşı söylenmekte ve ortaklaşa sabah jimnastiği yapılmaktadır.

Matsushita İşçilerinin Marşı

*Yeni bir Japonya'nın kuruluşu için
Gücümüzü
ve aklımızı bir araya getirelim*

*Dünya insanlarına
kendi mallarımızı göndermek için
Sürekli ve sonsuza kadar
Suyun kaynaktan çıkması gibi
Büyük, endüstri, büyük, büyük, büyük!*

*Uyum ve dürüstlük!
Matsushita Elektrik!*

Örneğin Kalite Çemberi uygulamalarının çok geliştiği MMC (Mitsubishi Motor Company) firmasında; işçi-lider-formen-mühendis sistemi uygulanmaktadır. Bu sistemde, liderler, işçiler tarafından seçilmekte, her yıl düzenlenen bir sınavla liderlikten formenliğe, formenlikten mühendisliğe geçilebilmektedir.

Çemberleri

Sınav ikiye ayrılmaktadır:

1. İngilizce, Japonca, Matematik, Fizik, Bilim, Makale (Kısa)
2. Genel sorular, Makale (uzun), Japonca (zor), Gazete soruları, Şirket sorularıdır.

Ancak, her sene bu sınavı 4 ya da 5 kişi geçebilmektedir. Bir nevi piyango olan bu sınav ile işçiler yarıştırmakta, onlara sahte bir cennet vaadedilmektedir. Bu yalana kanan bazı işçiler çalıştıkları ortamı sahiplenmekte, bazen evlerine gitmek yerine fabrikada çalışmayı tercih etmektedirler.

Burjuvazi işçilerin dayanışmasına, sınıf kültürüne karşı milliyetçilikten, futbol taraftarlığına, mezhep ayrılığından, beyaz türklüğe kadar çok farklı aidiyetleri öne çıkarmaktadır. Son olarak, keşfettikleri firma kültürü ile bu saldırıyı en yalın ve en karlı bir şekilde yapmaktadırlar.

Bununla birlikte başarılı çember yarışmaları, en iyi öneriyi veren işçiler arasında yapılan yarışmalar ve bu yarışmalar sonucunda da kazanılan onore edilmesi ile işçiler arasında bireysel başarı amaçlaştırılmaktadır. Bu durum ise işçilerin birlikte çalıştığı arkadaşları ile dayanışmasını köreltmektedir.

“Ömür Boyu İş Garantisi” Kandırmacısı

Bazı Kalite Çemberleri uygulamalarında işçilere söylenen yalanlardan biri de “Ömür Boyu İş Garantisidir”. Burjuvazi, firma yöneticilerine verdiği eğitim programlarında, bu vaadin işçiler üzerindeki olumlu etkilerini belirtmekle beraber, kriz anlarındaki işçi tensikatlarını “gemi batmak üzere iken fazlalıkları elde tutmak aptalca olacaktır” şeklinde ifade etmektedir. Eğer bu uygulamayı yapan firmalar için, elde bulundurdıkları işgücü geçici bir süre fazla ise, esnek uzmanlaşma kapsamında, farklı bölüm ya da firmalara kaydırılmakta veya ABD’de kurulu Nissan firmasının yaptığı gibi gözboyama amaçlı kullanılmaktadır. Nissan firması, elinde fazla işgücü bulunduğu, eğer kendisi bu işgücünü kullanamıyorsa, bu işgücünü belediyenin hizmetine vermektedir.

Emekli olan işçiler için bu vaat çoğu zaman gerçeklik kazanmamaktadır. İşçiler ancak işkazasından ya da aşırı stresten öldüklerinde kendilerine verilen bu hakkı kullanmaktadırlar.

İşyeri Sendikacılığı

Bu yeni sistemin işlerliği için burjuvazinin aldığı en önemli önlem ise, yeni bir sendikacılık anlayışının dayatılmasıdır. Yeni tip sendika

Üretilen malın kaliteli olabilmesi için, hammaddenin fabrikaya girişinden üretimin her safhasına, ürünün pazarlanmasından dizaynına kadar kalitenin denetlenmesi gerekmektedir. Bu yüzden sistemin adı “Toplam Kalite Yöntemi” olarak adlandırılmıştır. Fabrikaya giren hammadde ve parçaların kalitesinin denetlenmesi ve yan sanayiler üzerine tam denetim kurulması gerekmektedir.

Bunun için ISO 9000 gibi sistemler ile denetim zorunlu hale getirilmiştir.

Üretim safhasındaki kalite denetimi ise bu sistemin motor gücüdür ve Kalite Çemberleri olarak adlandırılan çalışma grupları ile sağlanmaktadır.

anlayışını BRİSA’da Laspetkim-İş baştemsilcisi Refik Çömlekoğlu, Alınları gazetesinin yaptığı bir söyleşide şöyle açıklıyor. “...Sendikanın yapması gereken de işverenin sömürdüğü bu işçinin yaşam koşullarını düzeltmektir... Biz Amerikan tarzı sömürü sistemini aştık... Sendika ile işveren ortak toplantılar yapıyorlar. İşverenin pazarını, bugün, işçi de sendika da biliyor. Yönetimin içindeyiz. Geçmişte işveren; “Bunalımdayım, ücretlerini ödeyemiyorum” dediğinde inanmazdım. Ama bugün bende onunla beraber düşünüyorum. Ortada bir problem varsa onu çözmek için de teknikler, yöntemler

vardır. Yani PUKÖ (Planla, Uygula, Kontrol et, Önlem al -KÇ’lerin kullandığı problem çözme yöntemi) burada da işler. Bunalımın getirdiği rahatsızlığı çözecek yöntemler buluruz. Bazı insanlara senelik izin kullandırma, emeklilik vb. (a.b.ç) yollar bulunabilir. Bazı tasarruflar kısıtlanabilir. Çalışma saatleri ile orantılı olarak ücretler azaltılabilir. Örneğin Almanya’da Michelin çalışanları 1 ikramiyelerini şirkete bıraktılar. Mesele işçiye ve şirkete yaşattırmaktır.”

Bu yeni sendikacılık anlayışı, sendikayı işçilerin örgütü olmaktan çıkarıp doğrudan şirketin bir kurumu, dolayısıyla da patronun

işçiler üzerinde doğrudan denetim kurduğu bir araç haline getirmiştir. Daha önceleri burjuvazinin kriz dönemlerinde uygulamaya çalıştığı tipik çözümler, bu tip sendikalar tarafından rahatlıkla önerilebilmektedir. Burjuvazi, böylece bir taşla bir kaç kuşu vurmaktadır. Öncelikle işçilerin olası muhalefetini cepheden karşılamamaktadır. Varolan işçi örgütünü fiilen tasfiye etmektedir ve üstüne üstlük, adı işçi sendika olan bir örgüt ile işçilere yönelik ideolojik saldırısına devam etmektedir. Burjuvazinin en önemli kazanımı ise işçi sınıfındaki dayanışma duygularının körelmesidir. İşçi sınıfının bakışı kendi işyerinin sendikası ile şirketinin kapitalist pazarda başarısı yönünde köreltilmektedir. İşyeri sendikacılığında nihai amaç, firmanın başarısı, dolayısıyla da rakip firmaların başarısızlığıdır. Bu ise işçi sınıfı mücadelesinde bir bölünme yaratacaktır.

Sonuç

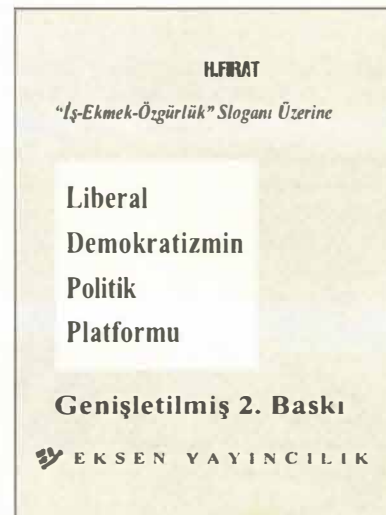
Başlangıçta, sadece kalite problemlerinin çözümlenebilmesi için düşünülen Kalite Çemberlerinin % 25’i şu anda doğrudan kalite ile ilgilidir. Geline aşamada Kalite Çemberlerinden işle ilgili tüm problemlerin (güvenlik, maliyet düşürme, iş iyileştirme, vb.) çözümü için yararlanılmaktadır. 1989 yılında Mitsubishi Motor Co. firmasında 6000 öneri yönetim sunulmuş ve bu önerilerin % 95’i uygulamaya konulmuştur. Firmanın bu önerilerden kazancı, binlerce dolar olarak ifade edilmektedir. Burjuvazinin bu yönetim sistemi ile kazançlı çıktığı açıktır. Ancak Kalite Çemberleri de burjuvazinin derdine tam derman olmamış ve yeni arayışlara girmişlerdir.

Yukarıda bahsi geçen bütün bu uygulamalarla sınıf çelişkileri karartılmakta ve işçilerin kendiliğinden bilinçlerinin oluşmasına dahi ket vurulmaktadır. İşçilerin burjuvazinin istediği koşullarda sömürülmesine “gönüllü” katılımı sağlanmakta ve işçiler üzerinde yeni denetim mekanizmaları kurulmaktadır.

İşçi sınıfı, burjuvazinin geçmiş saldırılarından öğrenmek kadar, bu saldırılardan kazandığı deneyimlerle sermayenin bugün ve gelecek için yaptığı yeni hesapları da öngörmek zorundadır. İşçiler, burjuvazinin ücretli köleliğe taktığı yeni maskeleri düşürmek için bir araya gelmeli ve kendi, bağımsız, ihtilalci partilerini kurmalıdırlar.

Yıkılacak Kapitalizmin Sultanı! Yaşasın İşçilerin Dayanışması!

EKSEN YAYINCILIK’tan YENİ KİTAPLAR

YAKINDA ÇIKIYOR!

(*) ISO 9000 Avrupa Topluluğunun zorunlu kıldığı kalite standart sistemidir. Bu sistemin en önemli bölümü tedarikçi firmaların uymaları gereken yazılı şartlardan oluşmaktadır. Bu sistemde ana firma tedarikçi firmalarını sürekli denetlemeli ve bu firmalarla ilgili kayıtları saklamalıdır. Denetimde ilgili şartlara uymayan tedarikçi firmalar kara listeye alınırlar ve bu firmalarla çalışılmaz.

ABD'de basın işçilerinin çetin mücadelesi

Dünya Proletaryası Deneyimlerden Öğrenmelidir

Sınıflar mücadelesi kapitalist düzenin hüküm sürdüğü her yerde belli zaaf ve zayıflıklarla da olsa sürüyor. Burjuvazi bu savaşta elde ettiği deneyimleri ve bu deneyimler üzerine geliştirdiği taktikleri kendi sınıfına yaymak, ortaklamak konusunda her türlü olanağı kullanıyor. Sonuçta işçi sınıfına dönük saldırı, ister gelişmiş kapitalist ülkelerin emperyalist burjuvazisi tarafından, isterse yarı sömürge ülkelerdeki işbirlikçi burjuvazi tarafından yöneltilsin, temel stratejiler açısından çok büyük oranda benzerlik gösteriyor. Kuşkusuz gelişmiş ülkelerin kapitalistleri kapitalist gelişim sürecinin ortaya çıkardığı sınıfsal problemleri daha önce yaşıyorlar. Buna karşın az gelişmiş/yarı sömürge ülkelerdeki işbirlikçi burjuvazi bu deneyimlerden yararlanıyor, çoğu zaman da emperyalistlerden aldığı talimatları uyguluyor. Burjuvazi sınıf savaşımında elde ettiği deneyim ve bilgileri "sınıf kardeşleriyle" paylaşmak konusunda çekingen davranmıyor. Uluslararası sermaye arası rekabet, söz konusu olan sınıf savaşımı olduğunda yerini güçlü bir işbirliğine bırakıyor. Bunun için kendi aralarında kurumsal alt yapılarını bile oluşturmuşlar. İşverenler sendikası, sanayi ve ticaret odaları vb. kuruluşlar kapitalistler arası işbirliğinin ortaya çıkardığı kuruluşlardır. Emperyalist burjuvazi de, bir yandan IMF ve Dünya Bankası gibi kuruluşlarla az gelişmiş ülkelerin zenginliklerini sömürürken, diğer yandan işbirlikçi burjuvaziye işçi-emekçi sınıfları nasıl daha "başarılı" bir şekilde sömürebileceğinin taktiklerini vermektedir.

Kapitalizmin devasa medya tekellerinin, yayınlarıyla kendisine sürekli propaganda ettiği "bireysel kurtuluş" aldatmacasının etkisi altında işçi sınıfı ise sınıf bilinciyle hareket etmekte zorlanıyor. Bunu kırmak ve sınıf bilincini geliştirmek için özel/yoğun bir çaba göstermek, bugünün en önemli ihtiyaçlarındandır. Bunun bir yolu da işçilerin tek tek yaşadıkları deneyimleri ortaklamak, tüm dünyada işçi sınıfının aynı temelden (üretim ilişkileri) gelen bir sömürü saldırısıyla karşı karşıya olduğunu göstermektir.

Kasım 1994'te dünyanın en gelişmiş kapitalist metropollerinden biri olan San Francisco/ABD'de *Chronicle* ve *Examiner* gazeteleri çalışanlarının TİS döneminde işletme kapitalistine, sendika bürokrasisine ve sermaye devletinin kolluk güçlerine karşı militan bir mücadele verdiler. Mücadele, TİS maddelerinin büyük oranda işçilerin belirlediği şekliyle kabul edilmesiyle sonuçlandı. Ancak TİS'in imzalanmasının hemen ardından işletme kapitalisti sözleşmeyi hiçe sayan uygulamaları devreye sokarak işçileri yıldırma ve kaybettiği mevziyi geri alma çabasına girişti.

San Francisco'daki basın tekelleri, 1934'deki bir genel grevle birlikte ABD tarihinde işçi sınıfının baskısıyla sendikaların taleplerine boyun eğmek zorunda kalan ilk tekellerdir. Bu nedenle burada sendikal hareketi ezmek, burjuvazi cephesinden ABD işçi sınıfına tam anlamıyla yıldırıncı bir mesaj vermek demek olacaktı. Grevin öncesinde, esnasında ve ardından burjuvazi bu amacına ulaşabilmek için elinden geleni yaptı. Demokrat Parti vali adayının grevi yerel seçimler sonrasına erteleme çabalarından başlayıp, işverenin grev kırıcıları dereye sokması ve en sonunda grevin kazanımlarını fiilen yerine getirmemesine kadar bir çok saldırı burjuvazi cephesinden örgütlendi.

Buna karşın sınıf cephesi greve oldukça geniş bir katılımı sağladı. Matbaa işçilerinden başlayıp, muhabir, yayın kurulu vb. basın mensuplarına kadar ulaşan, basın sektörünün tüm birimlerinin emekçilerinin katılımı sağlanmakla kalmadı, örneğin liman işçilerinin işletmeye gelen kağıtları gemilerden boşaltmayı kabul etmemeleri gibi dışarıdan da sınıf desteği sağlandı.

Öncü işçiler grev silahının gerçek gücünün sadece işi bırakmak olmadığının, esas hedeflenmesi gerekenin işletmedeki üretimi

durdurmak olduğunun bilincindeydiler. Direnişin temel stratejisi, grev gözcülüğünü grev barikatına dönüştürerek işletmelerin çalışanlarını engellemek üzerine kurdular. İşletmenin üç biriminden ikisinde üretimi durdurmayı başardılar. Grevci militan işçilerin üretimi engellemekteki başarıları tekelleri zor durumda bırakacak başka sonuçlar da doğurmuştur. Gazetelerini alamayan müşteriler aboneliklerini iptal etmeye; ilan veren firmalar, gazete müşterilere ulaşmadığından ilanlarını çekmeye başlamışlardır. Bu denli büyük bir basınç altında kalan kapitalistler 2 Kasım'da başlayan grev sürecine 13 Kasım'da, yani onbir gün gibi kısa bir sürede teslim olmak zorunda kalmışlardır.

Direniş zaferle sonuçlanmasına karşın hem sözleşmenin kendisi, hem de sendika bürokratlarının son anda işverenle ortak ekledikleri geçici maddeler işçilerin aslında bir satış anlaşmasıyla karşı karşıya olduğunu göstermektedir. Sözleşmeye eklenen geçici maddelerin özünü, işletmenin grev sürecinde maruz kaldığı "zararların" altından kalkabilmesi için geçici bir süre bazı sözleşme maddelerinin işletilmemesi oluşturuyordu. İşveren bu geçici maddelerin yürürlükte olduğu sürede, oluşan boşluktan yararlanarak tensikat saldırısına varıncaya kadar pek çok despotluğu uygulamaya soktu.

TİS anlaşmaları aslında sadece işverenin işçiyi ne kadar ve ne şekilde sömüreceğini belirleyen anlaşmalardır. TİS'in imzalanmasıyla sömürü ortadan kalkmaz, sadece şekli ve miktarı, üstelikte işçinin onayı alınarak belirlenir. Bu anlamıyla üretim ilişkilerini yeniden düzenlemeye yönelik olmayan, bu yeniden düzenlemeyi gerçekleştirmenin tek yolu olan iktidarı ele geçirmeyi hedeflemeyen

her mücadele, sadece sınırlı kazanımları getirir.

Ancak diğer yönden de kazanımla sonuçlanan her TİS mücadelesi kazanılmış bir mevzi demektir. Kazanım ya da kayıpla sonuçlanmasından bağımsız olarak da mücadelenin kendisi sınıf savaşımı için önemli bilgilerin ve deneyimlerin açığa çıkmasını sağlar. Hele işçi-emekçi katmanların sınıf bilincinden yoksun olduğu koşullarda, mücadele sırasında devlet güçleriyle karşı karşıya gelinmesi, sendika bürokrasisinin burjuvaziyle işbirliğinin açık ve net bir biçimde görülmesi, sözleşmenin imzalanmasının ardından kapitalistin saldırılarının devam etmesiyle sınıf mücadelesinin uzlaşmayla sona erdirilemeyeceğinin farkedilmesi, sermaye devletinin işçi-emekçilerin elini kolunu bağlamaya yönelik yasalarının sınırlılığının kavranması, burjuva hukukun söz konusu işçi-emekçiler olduğunda ne kadar ağır ve çarpık işlediğinin anlaşılması vb. emek-sermaye ilişkisi üzerine kurulu bir düzenin yapısını ve sınıf için anlamını ortaya çıkaracak bir bilinçlendirme aracıdır TİS süreçleri. Kuşkusuz tüm bu deneyim ve sonuçların değerlendirilmesi, sınıfsal mücadelede bir sıçrama tahtasına dönüştürülmesi ancak marksist-leninist bir bakışla ele alınmalarıyla mümkündür. Sınıf içerisinde ileri bir bilinç düzeyine sahip öncü işçiler, dünya işçi-emekçi sınıfların mücadelelerini yakından takip etmeli, bunlardan gereken dersleri çıkarmalı, sınıfsal konumlarının kendilerine doğal olarak sağladığı direngen, disiplinli ve yılmaz iradeyle bıkmadan, yorulmadan sınıf kardeşleriyle ortaklama çabası içinde olmalı, sınıf savaşını yükseltmenin mücadelesini vermelidirler.

İşçi Sınıfının Kurtuluşu Kendi Eseri Olacaktır!

Bütün Ülkelerin Proleterleri, Birleşin!

Aşağıdaki röportaj ABD'de yayınlanan "The Worker" adlı derginin 1995/bahar sayısından özetlenerek alınmıştır. Kendisiyle görüşülen Fred Ferguson, Tipografi İşçileri Sendikası 21 nolu şube üyesidir, ve aynı zamanda bir politik-sendikal yayın organı olan "Militant Printer" adlı bültenin redaksiyonunu yapmaktadır.

"Biz de Sokağa Çıkıp Onların Mücadelesine Katılmalıyız"

"Sözleşmenin süresi 1993 Kasım'ında doluyordu, ancak benim sendikamda biz çok önceden yeni sözleşmenin maddeleri üzerinde çalışmaya başladık. Tam bir yıl önce, Kasım 1992'de başladık. (...) hücre ölçeğinde bir komite kurduk ve bir dizi toplantı örgütledik. toplantılar 93 Haziran'ında başladı, yani sözleşmenin bitimine altı ay kala. Belirlediğimiz taleplerin büyük çoğunluğu sendikanın talepleri olarak benimsendi.

(...)

Grevin 1 Kasım 1994 gece yarısı başlaması gerekiyordu. Sendikaların yönetiminde bu konuda bir görüş ayrılığı vardı. Bazı sendikalar, dağıtımıcılar ve matbaacılar geceyarısı greve çıkmak istiyorlardı. Basın mensupları ve büro görevlileri bu konuda biraz daha tutucuydular. Ve sanırım pazarlamacılar, kapı görevlileri ve benim sendikamın yönetimi de onların kıyruğuna takılmıştı. Greve çıkmadan önce diğer tüm yolları tüketmek istiyorlardı. Ve işlemleri durdurdular, greve çıkıncaya kadar bir gün daha geçti. Ben bir süre için grev gözcülüğüne geçtim. Oldukça sert bir hava vardı ortalıkta ve işyerinin kapatıldığı açık bir biçimde anlaşıyordu. Herkes dışarıdaydı. Herkes bu grevin gerekli olduğundan kesinlikle emindi.

O gece Union City'de (üç işletmeden birinin bulunduğu bölge) bölgenin polis karakolundaki polislerin toplam sayısından fazla işçi vardı. İşçi ve polisler karşı karşıya gelmiş ve bir arbede yaşanmıştı. Söz konusu olan, bir polis saldırısıydı. Sanırım itler dizginleri ellerinden kaçırmışlar ve olay bir polis saldırısına dönüşmüştü. Yani oldukça çok şey kırılıp dökülmüştü. Polis Union City'de kontrolünü yitirmişti. Ve ne oldu dersiniz? İtler kaybetti. Yani işçiler onları ezip geçtiler ve kontrolü ele aldılar. Ve birdenbire dağıtım kamyonlarının tekerlekleri sökülüp, içleri boşaltılmıştı. İşçiler dağıtım merkezini kapattılar. Demek istediğim orada pek çok dağıtım aracı ve pek çok da gazete vardı. Ve şirket orayı bir

daha işletmeye kalmadı. Şimdi oraya eleman yerleştirdiler, ancak grev bittikten sonra bile bazı şeyler çalıştırılmadı. Matbaacılar çok bir şey olamadığını, mürekkep borularının kurumaya terk edildiğini ve dolayısıyla basım makinelerine mürekkep gelmediğini ve buna benzer şeyler olduğunu söylediler.

Ben ertesi günün sabah saat 7:00'sinde grevin genel merkezine geldim. Ortamta tam bir keşmekeş yaşanıyor. Tam anlamıyla bir karmaşaydı. Hiçbir organizasyon yoktu. Bütün sendikaların birinci kademe yöneticileri, hem bürokratlar hem de tam gün çalışmayan birinci kademe yöneticilerin tamamı belediye başkanlığında. Sadece işleri bir düzene koymak bile başlı başına bir işti. Bende kendi kendime, gözcü komitesindeki en kıdemli kişi ben olduğuma göre, komitede işleri yoluna koymam gerekiyor. Bir masaya ve bir telefona el koydum, bir parça aydınlar buldum, üzerine büyük harflerle 'Grev Gözcüleri Komitesi' yazdım ve duvara ilaştırdım. Ve grev gözcüleri komitesi işe girişti. Bunu takip eden yedi gün boyunca günde 13-14 saatimi burada geçirdim. Olayların akışını izlemek heyecan vericiydi.

Ben grev gözcüleri komitesinin yönetici yardımcılarındandım. Diğer yardımcı ise bir dağıtımıcıydı, ancak onun sendika başkanı kendisini geçici olarak takip işini yönetmesi için almıştı. Bu arkadaş o işle ilgiliydi ve ben de onun tam olarak ne yaptığını bilmiyordum. Takipçilerin işi suydı: Army caddesinden (işletmenin binalarından birinin bulunduğu bir bölge) grev kırıcı gazetelerle ayrılan dağıtım kamyonları vardı. Takipçiler bunları takip edecek, durduklarında onların çevresini hareketli bir grev gözcü hattı ile saracaklar ve kamyon şoförünü aracını terk etmesi için ikna etmeye çalışacaklardı. Bu bazen işe yaradı, bazen de yaramadı. İşe yaramadığı durumlarda şoförü takip etmeye devam edecekler ve yola bıraktığı tüm gazete balyalarını arkasından toplayacaklardı.

Grevin başarısında en temel rolü

oynayan kamyonları takip edip sokağa konar konmaz gazete balyalarını toplayan bu gençler oldu. -ben 22-23 yaşındaki gençlerden bahsediyorum-. Yüz yaşına da gelsem onların karşısında şapkamı çıkartırım.

(...)

Grev gözcü yerlerine militan insanlar yerleştirilmişti. Özellikle de Union City'dekine. Burada şirketin en büyük ve en önemli işletmesiyle olan bağı kesilmişti. Sonunda ellerinde işleyen sadece bir işletme kalmıştı. O da San Francisco'da, Army caddesindeydi. Burası tam kapasite bile çalışsa en fazla günde 200 ya da 220 bin gazete çıkarabilirdi. Her iki gazetenin grev öncesi günlük tirajları 800 bindi. Ancak sonuçta o bir işletme hala onların elindeydi.

(...)

Tek bir yer için grev gözcülerinin bulunamayacağı yönünde bir karar çıkmıştı, o da Army caddesiydi. Gerçeği söylemek gerekirse Army caddesinde 100-150 tane it bulunduruyorlardı. Böyle bir karar çıkartmamış bile olsalardı orada 150 it varken Army caddesini kapatmamız çok zor olacaktı. İtlere rağmen orayı kapatmak için çeşitli planlar ortaya atıldı ve eğer grev sona ermeseydi bunlardan biri en geç bir hafta içinde hayata geçirilecekti.

(...)

Oldukça ses getiren bir grevdi. İnsanların ilgisini uyandırdı. İnsanlar grevi izliyorlardı. Dört değişik yerden çıkarılan bir gazetenin basımının durdurulmasının mümkün olduğunu gördüler. Union City'deki itlerin dövülebileceklerini gördüler. 200 kişilik bir güvenlik ekibi de getirirse, bunun işverenin kazanacağı anlamına gelmediğini gördüler. Kendi sözleşmeni bürokratlara yaptırdığında grevi kazansan dahi sorunlar yaşayacağını gördüler. Bu dersler unutulmayacaktır. Bu grevin TV'de en çok yer verilen grev olduğunu da dikkate alarak belki ülkenin çeşitli bölgelerindeki 'biz de sokağa çıkıp onların mücadelesine katılmalıyız' diye düşünen işçilerin var olduğunu kabul edebiliriz."

1934-Genel Grevi ABD'de Burjuvazinin Korkulu Rüyası Olmaya Devam Ediyor!

Basın işçilerinin 1994'deki militan direnişleri, ABD'deki benzer bir çok radikal işçi eylemi gibi, bu ülke işçi sınıfı tarihinde önemli bir yeri olan 1934 San Francisco Genel Grevi'nin yarattığı militan gelenekten kök almaktadır. 1934 Genel Grevi'nin anı ve deneyimleri bugün hala burjuvaziye ürkütmektedir. Aşağıdaki yazıda bu grevin kısa bir tarihsel özetini okurlarımıza sunuyoruz:

9 Mayıs 1934'de insanca yaşamak için gerekli ücret artışı, insanca çalışma koşulları ve sendika hakkı için liman ve doklardaki tahmil-tahliye (yükleme-boşaltma) işçileri direnişe geçtiler. Bölgedeki kapitalistlerin örgütü Sanayi ve Ticaret Odası bu direnişi "bastırılması gereken komünist bir isyan" olarak nitelerken, yerel bir gazete "Kızıl Ordu Şehirde Yürüyüşe Geçti" başlığını atıyordu.

Tahmil-tahliye işçilerini desteklemek amacıyla kısa sürede tüm Pasifik kıyısı liman işçileri ve diğer denizcilik sendikalarının işçileri eylemlere başladılar. 3 Temmuz günü grev kırıcıları durdurmaya çalışan 3 grevci işçiye saldırıran polis bir işçiye katletti, diğerlerini yaraladı. 5 Temmuz günü polis direnişteki işçilere karşı topyekün bir saldırıya girişti. Göz yaşartıcı bomba, el bombası ve tüfeklerin kullanıldığı saldırıda iki işçi öldü, 115 işçi ağır yaralı olarak hastaneye kaldırıldı. Aynı gece bölge valisi orduyu alarma geçirdi. Zırhlı araçlar, tanklar ve makineli tüfeklerle donatılmış askerler kente girdi. Erlere "vur emri" verilmişti.

Kentte işçi-emekçilerin düzenlediği cenaze ve anma törenlerinin ardından 160 sendikadan 127 bin işçinin katıldığı bir genel grev başlatıldı. Bu genel greve valilik daha büyük bir askeri yığınakla cevap verdi. Valiliğin görevlendirdiği sivil ekipler sendikaların, işçi ve göçmen organizasyonlarının, solcu kitabevelerinin ve Komünist Parti'nin binalarını tahrip ettiler.

17 Temmuz'da Genel Grev Komitesi'nin içinde bulunan gerici unsurların baskısıyla Uzlaşma Mahkemesi'ne gidildi. Ardından 19 Temmuz'da grev sona erdirildi.

Bölgedeki işçilerin bu topyekün direnişi ABD burjuvazisini oldukça korkutmuştur. Bu korkunun izleri hala süregelmektedir. İşçilerin sınıf bilinçli, birleşik-militan bir tutum almaları halinde güç dengelerinin tamamen kendi aleyhine döneceğini bilen burjuvazi, her türlü yöntemi kullanarak işçilerin bilincini bulandırmaya çalışmaktadır. Bu saldırılara karşı koyabilmenin yolu, politik sınıf bilincini oluşturmak ve güçlendirmekten, tüm dünya işçilerinin düşmanının ortak olduğunu, benzer saldırılarla karşı karşıya olduğunu ve bunun kapitalist üretim ilişkilerine dayalı bir toplum yapısı içinde bulunmaktan kaynaklandığını kavratmaktan geçer.

İşçilerin Birliği Sermayeyi Yenecek!

Geleneksel devrimci hareketin, özellikle Gazi Büyük Halk Direnişi'nin ardından, zaten son derece cılız ve çarpık olan "sınıf çalışması"nı nasıl kolayca bir yana ittiğine hep birlikte şahit olduk. Proletaryanın tarihsel rolü ile devrim ve örgüt stratejisi içindeki öncü konumu bir kez daha kağıtlarda kalıyor, faaliyet tümüyle semtlere, buradaki heterojen halk tabakalarına yoğunlaştırılıyordu. Pratikte işçi sınıfının revizyonistlere, reformistlere ve sendika bürokratlarına terk edilişi anlamına gelen bu tutumun ideolojik-politik anlam ve sonuçlarını proleter sosyalizmin perspektifiyle işleyen aşağıdaki yazıyı yayınlıyoruz.

EKİM

*İşçi sınıfının kurtuluşu
kendi eseri olacaktır!*

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN!

Sayı:142,143,144, 1 Nisan- 1 Mayıs '96 Başyazı

Popülizm ve Sosyalizm

I

Marksist teorinin özünü, modern burjuva toplumunun yıkıcısı ve yeni sosyalist toplumun kurucusu olarak proletaryanın tarihsel rolünün açığa çıkarılması ve açıklanması oluşturmaktadır. Dünya tarihi içinde, kapitalist üretim ilişkilerindeki (dolayısıyla modern sınıf ilişkilerindeki) az gelişmişlik aşamasının bir ürünü olan bilimsel sosyalizmden sanayi devrimi sonrasında bir ürünü olan bilimsel sosyalizme geçişi işaretleyen temel fikir de budur. Bir başka ifadeyle, Marx'ın modern burjuva toplumuna egemen sınıf ilişkilerinin bilimsel tahlili yoluyla, proletaryanın bu toplumdaki özel konumu ve tarihsel rolüne ilişkin olarak ulaştığı bu sonuç sayesinde ki, sosyalizm bir ütopya olmaktan çıkmış, sınıf özü ve eksenine dayalı bir bilim haline gelmiştir. Zira bu sayededir ki, insanlık tarihinin bu modern aşamasında, Lenin'in deyişiyle "tarihsel hareketin materyalist temeli" açığa çıkarılmış; sosyalizm, kendi taşıyıcısı olma yeteneğine sahip biricik sınıf olan modern proletarya şahsında, gerçek maddi-toplumsal tabanına oturtulmuştur. Aynı yerde Lenin, "bizdeki popülizme benzeyen" diye tanımladığı ütöpik küçük-burjuva sosyalist akımların ortak özelliğinin, "tarihsel hareketin materyalist temelini anlamamak, kapitalist toplumdaki sınıflardan her birinin rolünü ve önemini" yerli yerine oturtamamak olduğunu söylemektedir.

Çok şükür ki bizdeki popülizmde durum bu kadar vahim değildir. Ütopacı sosyalizme bir geri dönüş ifadesi sayılması gereken "ideolojik önderlik" tezi bir yana bırakıldıktan sonra, bu '70'lerin ortası oluyor, hemen tüm devrimci akımlar genel teorik şemalarında proletaryanın tarihsel rolünü yerli yerine oturma başarısı gösterdiler. Başka türlü de olamazdı; zira tümü de bilimsel sosyalizm tabanı üzerinde durduklarını söylüyorlardı ve buna ilişkin teorik bilgileri şemayı başka türlü kurmalarını olanaksız kılıyordu. Programı olanların programlarında, olmayanların ise devrim stratejilerinde, proletarya hep baş yeri tutuyordu. O devrimin "biricik öncüsü"ydü ve demokratik devrimden kesintisiz olarak sosyalizme geçişin "biricik güvencesi"ydi. Türkiye'nin kapitalist gelişmişlik düzeyi konusunda nesnel gerçeğe daha yakın duran akımlar, devrimin bu biricik öncüsünü, aynı zamanda devrimin temel toplumsal güçlerinden biri, doğal olarak en önemlisi sayıyorlardı. Dahası var. Proletaryanın teori planındaki bu onurlandırılışı, hiç de yalnızca programlarla ve devrim stratejisine ilişkin şemalarla sınırlı kalmıyordu. Bir de işin örgüt ve dolayısıyla tüzük boyutu vardı. Olduğu

kadarıyla tüm tüzüklerde, tüzüğün olmadığı durumlarda ise örgüt sorununa ya da parti inşa süreçlerine ilişkin genel görüşlerde, proletarya yine aynı kuvvetle onurlandırılıyordu. Hatta daha da fazlasıyla. Zira ne de olsa devrim kuşkusuz proletarya önderliğinde fakat ancak müttefiklerle birlikte bir sonuca bağlanabilirdi. Dolayısıyla genel karakteri itibarıyla bir "halk" devrimiydi. Oysa örgüt ya da parti, ancak proletaryaya özgü, demek oluyor ki "proleter" sınıf karakterli bir oluşum olabilirdi.

Özetle, istisnaları olsa da, genelde teorik cephede durum, hiç değilse konumuzu oluşturan sorun çerçevesinde, oldukça iyi görünüyordu. Proletarya gerek devrim gerekse örgüt stratejisinde hakettiği yeri fazlasıyla bulmuştu.

Gelgelelim gerçek dünyada işlerin başka türlü seyrettiğini biliyoruz. Teori dünyasında baş köşeye oturtulan işçi sınıfı, gerçek dünyada ve en iyi durumda, halk sınıf ve tabakalarından herhangi biri olarak kalıyordu. Ne siyasal çalışma ve mücadelenin ve ne de örgütsel gelişmenin ana ekseniydi. Buna ilişkin stratejik belirlemelerin, siyasal ve örgütsel taktikler ve yönelimler planında herhangi bir değeri ya da somut anlamı yoktu. Daha da ötesi, buna uygun taktik ve pratik yönelimler "sapma" bile sayılabiliyordu. Teori planında devrimin öncüsü ve temel dayanağı olarak alınan ve sosyalizmin biricik güvencesi sayılan bir sınıf, pratik planda her türden politik reformizmin ürettiği bir alan olarak algılanabiliyordu. (Bunun tam da, teoride işçi sınıfına baş köşeyi verenlerin pratikte onu revizyonistlere, reformistlere ve sendika bürokratlarına bırakmalarından kaynaklanan bir durum olduğu görülmüyordu bile.)

Uzatmıyoruz; zira bu, yıllardır tartışılan ve artık çok iyi bilinen bir öyküdür. Bu öykünün akibeti de iyi biliniyor. Teoride ona baş köşeyi ayırıp da pratikte işçi sınıfını unutanlar ya da çok çok herhangi bir sınıf gibi ele alanlar, sonuçta gene halk hareketinin iktidar perspektifinden ve öncü kimlikten yoksun birer küçük-burjuva demokratik kolu olmaktan öteye gidemediler. Doğal olarak, ortaya çıkardıkları örgüt ya da partiler de küçük-burjuva ruhuna, yapısına, tabanına ve elbette çizgisine sahip örgüt ve partiler olabildiler ancak. Böyle yapıların karşı-devrim sonrası akibeti ise, görülmemiş kolaylıkta ve şiddette bir küçük-burjuva parçalanma ve dağılma ile karakterize olan bir tasfiye süreci oldu.

Engels, Lenin'in "sınıf-dışı sosyalizmin ve sınıf-dışı siyasetin" bir ifadesi olarak tanımladığı ütöpik küçük-burjuva sosyalizmi hakkında,

şunları yazmıştı: "Kapitalist üretimin olgunluktan uzaklığına, sınıfların durumunun olgunluktan uzaklığına, teorilerin olgunluktan uzaklığı yanıt verdi." (Anti-Dühring)

Elbette burada sorun genel insanlık tarihi yönünden konuyor ve sanayi devrimini önceleyen bir tarihsel aşama ile onun sonraki on yıllara etkisi söz konusu ediliyor. Ama yine de, bu materyalist bakışın, '70'ler Türkiye'sinin küçük-burjuva sosyalizmini anlamak bakımından belli bir işlevi var. Fakat yalnızca son tahlilde ve bunu da; "sınıfların durumunun olgunluktan uzaklığı"ndan çok, sınıf hareketinin politik olgunluktan uzaklığı ve o gün için bu açıdan daha ileri durumda olan küçük-burjuva hareketin gölgesinde kalması maddi olgusu çerçevesinde anlamak ve ele almak kaydıyla.

Kaldı ki, hiç değilse proletaryanın tarihsel rolü ile devrim ve örgüt stratejisi içindeki genel yeri açısından ele alındığında, bizde devrimci akımlar, daha '70'lerin ortasından itibaren, dünya tarihi içinde olgunlaşmış bir teoriye sahiptiler. Teorinin buna ilişkin temelleri Marx tarafından konulmakla ve Lenin tarafından geliştirilmekle kalmamış, üstelik Ekim Devrimi'yle (20. yüzyılın bu en ileri tarihsel pratiği içinde) en ileri düzeyde kanıtlanmıştı da. Modern toplumdaki özel yeri nedeniyle ki, marksistler, Rusya gibi son derece geri bir ülkede, bir köylü ve küçük-burjuvalar ülkesinde, devrim ve parti stratejilerinin bir gereği olarak proletaryayı pratik çabalarının merkezine koymuşlar, bu sayededir ki, devrimi zafere ulaştırmayı ve onu sosyalizmle taçlandırmayı başaramışlardır.

Genel teori ve tarih cephesinde durum bu olduğuna göre ve '70'lerin devrimci hareketi de bu teorik ve tarihsel mirasın ışığında işçi sınıfını devrim ve örgüt stratejilerinin baş köşesine oturtduğuna göre, nasıl olmuştu da tümüyle farklı bir pratiğin girdabında bulmuştu kendisini? Teori ve pratik arasındaki bu derin uçurum nasıl oluşmuştu?

Bu sorunun yanıtı organik bütünlüğü içinde çok çeşitli yönler içermektedir. Biz şimdilik bir yönünün altını çiziyoruz: Hep vurguladığımız gibi, kendiliğindencilik geleneksel hareketimizin en temel karakteristiklerinden biridir. Soyut planda yapılmış açık stratejik belirlemelere rağmen taktik planda, gündelik çalışma ve yönelimde bunlar anlamını kolayca yitirebiliyorsa, yerini dönemsel cereyanların yarattığı girdaba kapılmaya bırakabiliyorsa, burada tam bir kendiliğindencilik vardır. Taktik yönelimlerini ve çabalarını stratejik önceliklerin

ışığında, onların gerekleri doğrultusunda saptayamamak, bunun yerine olayların akıntısına kapılmak, kendiliğindenciliğin en tipik görünümlerinden biridir. Bu, teori ile pratik arasındaki bağı kopararak, oportünizmin bu kopuklukta ifadesini bulan en berbart bir türüne

de kapıyı aralar.

Geleneksel hareket yalnızca '80 öncesi geçmişiyle değil, bu geçmişi aşamadığı içindir ki, yeni dönem pratiği ile de bunun en açık örneklerini sergilemektedir. Bir başka kendiliğindenci sürükleniş olan '87 sonrasının

II

12 Eylül yenilgisi temelde küçük-burjuva devrimciliğinin yenilgisiydi. Kolay yenilginin, bu yenilginin görülmemiş ölçüde bir parçalanma ve dağılmaya, devrimden ve örgütten kaçışa dönüşmesinin gerisinde, bu toplumsal-siyasal kimlik vardı.

Sorun yalnızca bu kimliğin taşıyıcısı olan başlıca siyasal akımların akibeti ile sınırlı değildir. Fakat bununla kopmaz bir bütünlük oluşturan küçük-burjuva katmanlardan oluşan sosyal tabanla da ilgilidir. Komünistlerin eleştirilerinde sayısız kez yinelendiği gibi, bu kimlik bu toplumsal tabanda yeşermiş, onun politik yansımasından başka bir şey olmamıştır. Yükseliş döneminde yaşam ortamı ve güç kaynağı olmuş küçük-burjuva katmanlar, toplumsal özellikleri bakımından karşı-devrim dönemine dayanıksızlıkları ölçüsünde, 12 Eylül sonrasında görülmemiş hızla bir parçalanma ve dağılmanın da etkeni oldular.

Yeniden toparlanma dönemine girildiğinde, bu olgu, devrimci hareketin önemli bir kesimi için yüzeysel bir biçimde de olsa, irdelenip ideolojik sonuçlarına götürülmesi de, iyi-kötü hissedilen bir pratik ders durumundaydı. Yenilginin bu yüzeysel dersi ile küçük-burjuva kesimlerdeki yılgınlık ve durgunluk olgusu, aynı dönemde işçi sınıfı hareketindeki gelişmeyle de birleşince, dikkatler nihayet, o güne dek yalnızca teorik şemaların gözdesi olarak kalmış işçi sınıfına pratik olarak da yöneldi. Elbette istisnalar da vardı. Ama sol hareketin büyük bir bölümü, yeniden toparlanma çabalarını, sınıfa yönelik bir çalışma içinde gerçekleştirme yolunu tuttu. Sınıfa bu pratik ilgi, sürece paralel bir biçimde, etkilerini ideolojik formülasyonlarda, politik vurgularda, parti inşa süreçlerinin tanımında vb. göstermeye başladı. Fakat bu gelişme, geçmiş küçük-burjuva ideolojik ve örgütsel kimliğin açık bir sorgulanmasına, onunla hesaplaşmaya dönüşmediği ölçüde, gerçek bir ilerlemeye de yol açmadı. Yaşanan gelişmenin esası eski kimlik temelinde yeni bir toplumsal alana yöneliş olarak kaldı.

Bir başka toplumsal ortamda şekillenmiş eski ideolojik-politik ve kültürel kimlik ile bu yeni toplumsal alanın uyumsuzluğunun yarattığı problemleri bir yana bırakalım. Bu yeni yönelişin önemli konjonktürel güçlükleri de vardı. Bir kere bu bir ilk toparlanma dönemi idi. Güçler, olanaklar, örgütsel hazırlık, gelişen sınıf hareketine geçtik ciddi bir ilk müdahaleden, onunla fiziki bir ilk temasa bile yetmiyordu. Öte yandan, sınıf öncülerine güven verme ve sınıf içinde güçlenme hiç de kolay bir iş değildi. İşçi sınıfı bu açıdan ne öğrencilere, ne de '80 öncesinin küçük-burjuva katmanlarına benziyordu. Bu, hızlı ve kolay güç toplamaya fazlasıyla alışmış, bunu bir kültür haline getirmiş geleneksel akımlar için, onların sabrını ve solugunu zorlayan bir başka temel önemde güçlükü.

Tüm bu etkenlerin (güçlüklerin) yarattığı birleşik etki, "sınıf yönelimi" coşkusunu çok geçmeden kırmaya başladı. Buna bir de sınıf hareketinin yaşadığı tempolu yükselişin '91 başında kırılması ve sonraki yıllarda aşılamayan bir tıkanıklığa girmesi de eklenince, yeni dönemin "sınıfa yönelimi" modası iyice tavsamaya başladı. Gözler başka arayışlara yöneldiyse de, alternatif bir toplumsal

yöneldiyse de, alternatif bir toplumsal hareketliliğin yokluğu koşullarında sınıfa ilgi herşeye rağmen sürdü. (Yaşadığı canlılığa ve yarattığı ilgiye rağmen, kamu çalışanları bu açıdan alternatif bir alan değildi.) Kaldı ki, gerek bazıları aylar boyu gündeme oturan yerel direnişlerle ve gerekse de zaman zaman yaptığı toplu çıkışlarla, işçi sınıfı, her şeye rağmen bu ilgiyi hala da en çok hakeden sınıftı. Dolayısıyla işçiler, birçok geleneksel grup için ağırlıklı bir ilgi ve çalışma alanı olmayı iyi-kötü sürdürdüler.

1995 başında toplanan EKİM 3. Genel Konferansı, bu olgudan hareketle, mevcut durum ve bunun ortaya çıkardığı yeni ayrım çizgisi üzerine aşağıdaki tespiti yaptı:

"Kuşkusuz bugün, daha doğrusu son 7 yıldan beridir, işçi sınıfı içindeki çalışmaya özel bir ağırlık vermek, devrimci saflarda önemli bir pratik ayrım çizgisi olmaktan çıkmıştır artık. Zira sınıf çalışması, gelineklerde, küçük-burjuva devrimci demokratik kimlikle özdeşleşmiş bir iki istisna dışında, komünist olmak iddiasındaki tüm sol grupların ortak pratiğidir. Bugün "sınıfa yönelimi" bir ayrım çizgisi olmak bir yana, sözü edilen istisnalar dışında hemen tüm grupları kesen ortak bir payda durumundadır. 12 Eylül yenilgisi, küçük-burjuva yığınları saran politik pasiflik ve nihayet '80'lerin ikinci yarısında işçi sınıfı hareketindeki belirgin öne çıkış, popülist ideolojiye bu alanda büyük bir darbe vurdu ve bu sorunu kavrayışta olmasa da pratikte kendiliğinden çözdü.

"Bugünün ayrım çizgisi, sınıfa hangi ideolojik çizgi ve perspektiflerle gidileceği, sınıf hareketine hangi temel ve taktik politikalarla müdahale edileceği sorusunda odaklaşmaktadır. Dolayısıyla, sol harekette işçi sınıfına yöneliş şeklindeki genel eğilim, bugün ideolojik ayrım çizgilerine apayrı bir önem kazandırmıştır." (Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler, Eksen Yayıncılık, s.20-21)

Ne var ki, EKİM 3. Genel Konferansı'nın kendisini önceleyen dönemin gerçekliğini doğru bir biçimde özetleyen bir değerlendirme, bugün bazı yönleriyle geçerliliğini yitirmiş bulunmaktadır. Zira tam da aynı dönemde patlak veren Gazi Direnişi'nin devrimci hareket üzerindeki etkisi, yukarıdaki değerlendirmenin bazı yönlerini eskitmiştir. Bu değerlendirmede "sınıf yönelimi" küçük-burjuva demokratik kimlikle özdeşleşmiş bir iki istisna hariç, "hemen tüm grupları kesen ortak bir payda durumundadır" deniliyor. Oysa Gazi Direnişi, zaten köksüz ve iğreti olan "sınıf yönelimi" modasını, bir dizi başka grup için de belirgin bir biçimde sona erdirdi. Onun yerini son bir yıldır sürekli kuvvet kazanan "semt yönelimi" modası aldı.

Bugün bir tek EKİM hariç, solun devrimci kanadında yer alan irili-ufaklı hemen tüm gruplar, yeniden geçmişte kendilerini yeşerten ve besleyen sosyal ortama yönelmiş bulunuyorlar. Öğrenci hareketindeki son gelişmelerin artıracığı heveslerle, eski sosyal yaşam alanının bir başka halkasına daha ulaşılmış olacaktır. Geriye geçmişten farklı olarak taşranın kent ve kasabaları kalıyor. Olaylar bugünkü gelişme yönünü sürdürürse, büyük kentlerdeki hareketliliğin etkileri çok geçmeden buralara

"sınıf yönelimi" modasından son bir yıldır "semt yönelimi" modasına döngeri eden geleneksel hareketin bu durumunu, burada tartıştığımız konu çerçevesinde, bir sonraki sayıda ele alacağız.

yansıyacaktır. Devrimci örgütler için geçmişin o verimli sosyal gelişme ortamı da, farklı alan ve katmanlarıyla, böylece tamamlanmış olacaktır.

Ya işçi sınıfı? Ya devrimin öncü ve temel kuvveti sayılan toplumun bu en önemli toplumsal gücü? Ya marksist-leninist teoriye göre parti örgütlenmesinin eksen olması gereken bu biricik toplumsal sınıf? O, bir kez daha revizyonistlere ve reformistlere mi bırakılıyor? Son bir yılın ikinci yarısını belirgin biçimde kaplayan işçi hareketliliğine geleneksel devrimci grupların ilgisizliği bunun böyle olduğunu ve olacağını şimdiden göstermektedir. Bugün sınıf üzerine politika yapmak pratikte reformist akımlara terk edilmiş durumda. Geçmişte TIP, TSİP ve TKP'ye bırakılan alan, bu revizyonist partilerin yarattığı boşluğu bugün doldurmaya çalışan İP ve EP türü reformist akımlara bırakılıyor.

Bugünün geçmişten tek önemli farkı, geleneksel hareketin sağlam bir ideolojik eleştirisini yapmış ve popülizm deneyiminden temel önemde dersler çıkarmış bir komünist hareketin varlığıdır. Son bir yıl göstermiştir ki, Türkiye devrimci hareketinin yeni dönemdeki en büyük kazanımı olan bu hareket, EKİM, devrimci cephede cereyana göğüs gerebilme ve sınıf eksenli bir gelişme çizgisinde ısrar edebilme yeteneğine sahip tek devrimci örgüttür.

Komünistlerin yaptığı tespitlerden bir kısmını eskiten gelişmeler, buna rağmen, ne ilke ne de pratik bakımından, onlar için bir sürpriz oluşturmazdılar. İlke bakımından sürpriz değildiler; zira biz geleneksel hareketteki sınıf yönelimi modasının köksüzlüğüne en başından itibaren işaret ettik. Zaman içinde bunu sürekli olarak vurguladık. Bunun, küçük-burjuva katmanlara durgunluk hakimken, sınıf hareketinin canlı bir gelişme yaşamasının yarattığı bir yeni kendiliğindenci sürükleniş olduğunu hep söyledik. Geleneksel hareketin temel bir karakteristiği olan kendiliğindenciliğin kendini şimdi de sınıf hareketi seline kapılarak gösterdiğine hep işaret ettik. Dahası, sınıf hareketindeki ilk ciddi kırılmanın ('91 sonrası) somut etkilerinin (modanın hız kesmesi ve yeni arayışlar) tahlili temelinde bunu daha somut bir biçimde ortaya koyduk. (Bkz. *Solda Tasfiyeciliğin Yeni Dönemi*)

Geçmişleriyle açıkça hesaplaşamayanlar onu aşamazlar. Yeni cereyanların basıncı altında yüzeyde yaşayan tüm sözde değişimlere rağmen, derinlerde geçmişin anıları, önyargıları, alışkanlıkları kaçınılmaz olarak yaşamayı sürdürür. Bu nedenle de, koşullardaki değişmelerin ('80 öncesine benzer koşulların çok küçük ölçekte dahi olsa bir yeniden belirmesinin) ardından, geçmişin önyargılarına, anlayış ve pratiklerine yeniden dönmek çok fazla güçlük taşımaz.

Bizim soruna bakışımız buydu. Dolayısıyla semtlerdeki bir ilk hareketlenmenin dikkatleri sınıftan hızla ayırması, bizim için ilke bakımından herhang bir sürpriz oluşturmamaktadır.

Bu gelişme bizim için pratik bakımdan da bir sürpriz oluşturmaz. Bizzat EKİM 3. Genel Konferansı, Gazi Direnişi'nin sarsıcı etkisini doğru değerlendirerek, böyle bir gelişmeye önden işaret etti: *"Gazi Direnişi ile başlayan*

hareketlendiği bir döneme girdiğimizi kesinleştirdi ve ilk belirtiler, geleneksel devrimci grupların bu hareketlilik içinde az ya da çok güç kazanma olanağı bulacağını gösteriyor.” (Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler, s.55) Aynı değerlendirmede, bunun ortaya çıkardığı yeni sorunlara ve görevlere de yeterli açıklıkla işaret edildi.

Komünistler geleneksel hareketteki bu yeni eğilimi adım adım izlediler ve yol açtığı gelişmeleri olumlu ve olumsuz yönleriyle yine erken bir tarihte ortaya koydular. Ekim, Gazi derinleşen iki ay sonra kaleme aldığı “*Gelişen Kitle Hareketinin İmkânları ve Sorunları*” (sayı: 122, 1 Haziran 1995) başlıklı başyazısında, pratik veriler ışığında artık kesinleşen bu yeni durumu değerlendirdi. Üç temel tespit yaptı ve bunlardan sonuç çıkardı.

Bu tespitlerden ilki, semtlerdeki

huzursuzlukların ve gelişen mücadelelerin kuvvetli bir toplumsal mantığı olduğu, ve geleneksel devrimci grupların “buradaki devrimci toplumsal dinamiklerden beslenerek” devrimci siyasal mücadelede kendi rollerini oynayacakları üzerineydi. Bu zaaf olmak bir yana, genel devrimci siyasal mücadele için çok önemli bir kazanım da olacaktı. Dolayısıyla komünistler, bu gelişmeyi politik bakımdan tümüyle olumlayarak destekleyeceklerdi.

İkinci tespit, semt pratiğine bu dönüşün, beraberinde, “geçmişin anılarına ve ideolojik önyargıları”na bir dönüşü de kaçınılmaz olarak getireceği, bunun ise halkçı-demokratizme yeniden kuvvet kazandıracağı gerçeği üzerineydi. Bu ise, komünistlerin önüne, bu ideolojik cereyana göğüs germe, halkçı-demokratik önyargıların “sosyalizm adına” yeniden meşrulaştırılmasına karşı etkili

bir ideolojik mücadele yürütme görevi koymaktaydı.

Üçüncü tespit ise, bu yeni gelişme karşısında komünistler için çok daha ayrı ve acil bir önem kazanan politik-pratik görevlere ilişkin oldu. Yeni gelişmeleri de gözeterek; komünistler, “ezilenlerin öncüsü ve devrimci siyasal mücadelenin gerçek sürükleyicisi olma yeteneğine sahip biricik sınıfın, işçi sınıfının, kendi devrimci enerjisini ortaya koymasını kolaylaştıracak bir çalışmayı şimdi daha çok daha enerjik ve inatçı bir biçimde sürdürmek” zorundaydılar.

Bu tespitlerden özellikle üçüncüsü çerçevesinde konuya gelecek sayıda devam edeceğiz.

III

Ekim’in 5 Ağustos Dersleri başlıklı başyazısının son bölümünde şu değerlendirme yer almaktaydı: “*Son olarak, 5 Ağustos’un ışığında geleneksel devrimci grupların durumu var. Denebilir ki, yalnızca Türk-İş eylem takvimi değil, fakat son zamanların yerel işçi direnişleri de, bu grupların gitgide sınıftan uzaklaştıklarına tanıklık etmektedir. Semt olaylarında hareketlenen ve belirli kitle eylemlerine güç yığmak için özel bir çaba gösteren bu gruplar, işçi eylemlerinden dikkat çekecek ölçüde uzak durabilmektedirler. Semt yoksullarına doğal yakınlık ile sınıf hareketinden bu doğal uzaklaşma, sınıf hareketine müdahaledeki bu doğal yeteneksizlik ve isteksizlik, son bir yılın kitle hareketliliği sürecinde izlenegelen bu eğilim, geleneksel hareketin ideolojik-kültürel dokusu ve toplumsal kimliği hakkında son derece öğretici pratik açıklıklar sunmaktadır.”* (Sayı:128, 1 Eylül 1995)

Bu olguyu özel bir tarzda vurgulamanın gerisinde, aynı zamanda, semt yönelimi modasına ilişkin olarak ileri sürülen, kitle hareketliliğine devrimci müdahaleden geri durmamak biçimindeki gerekçenin tutarsızlığına işaret etmek kaygısı da vardır. Sorun gerçekten kitle mücadelelerine devrimci müdahaleye eğer, bu aynı tutum neden işçi sınıfının Ağustos-Ekim dönemini kapsayan büyük eylem dalgası karşısında göstermemiştir? Neden uzun süreli yerel direnişlere gerekli devrimci müdahaleler için az-çok ciddi bir çaba harcanmamıştır? İleri sürülen gerekçenin tutarsızlığını görmek için bu soruların sorulması bile yeterlidir.

Fakat dahası var. Bu tür bir kıyaslama yalnızca eşit ilgiyi hak eden çalışma alanları söz konusu olması durumunda bir anlam taşır. Oysa burada kıyaslanan işçi sınıfı ile semt katmanlarıdır. Bu durumda eşit bir ilgiden söz edebilmek ise, marksist kavrayış yitirilmedikçe mümkün değildir. Zira söz konusu olan; toplumun temel sınıf ilişkileri içerisinde tuttukları yer ve kuşkusuz bu nesnel temel üzerinde, devrimci siyasal mücadelede oynayabilecekleri roller kıyaslanmaz ölçüde farklı olan toplumsal kategorilerdir. İlkinde söz konusu olan, toplumun iki temel sınıfından birini oluşturan ve siyasal mücadelede ezilenler cephesine öncülük etme yeteneğine sahip bulunan biricik toplumsal sınıftır. Oysa ikincisinde, doğru bir rotaya ve istikrarlı bir mücadele çizgisine ancak bu sınıfın devrimci siyasal önderliği koşullarında kavuşabilecek olan heterojen ve şekilsiz toplumsal katmanlardır.

Bu farkı ayırt edememenin temelinde yatan ve geleneksel hareketin temel karakteristiklerinden ikisini oluşturan popülizm ve kendiliğindencilik, birbirlerine yakından

bağlıdır ve birbirlerini sürekli beslemektedirler.

Popülizm, kapitalist toplumdaki ezilen ve sömürülen sınıf ve tabakalardan her birinin önemini ve rolünü, soyut teorik şemalarda olmasa bile gerçek siyasal yaşamda yerli yerine oturtamamada ifadesini bulur. Daha açık bir ifadeyle bu, işçi sınıfının modern burjuva toplumdaki kendine özgü konumu ve bu çerçevede şekillenen benzersiz devrimci rolü konusunda açık bir kavrayıştan yoksunluk anlamına gelir. Sosyal ve kültürel bakımdan alabildiğine heterojen ve karmaşık bir kitle oluşturan semt katmanlarına aşırı ilgi ile işçi sınıfı hareketine belirgin bir ilgisizlik, bu tür bir kavrayışsızlığın güncel pratik bir yansımasından başka bir şey değildir.

Kendiliğindencilik ise, en genel planda, olayların ardından sürüklenmeyi anlatır. Fakat geleneksel akımlar tarafından bu, genellikle önde giden kitlelerin arkasında kalmak olarak, en dar biçimiyle ve tek yanlı olarak anlaşılır. Böyle anlaşılınca da, örneğin semtlerde hareketlenen yoksul kitlelerin önüne düşmeyi başaranlar, bunu başarmış olmakla siyasal mücadelede öncü bir rol oynadıklarına ciddi ciddi inanırlar. Gerçekte ise kendiliğindenci bir sürükleniş içinde olduklarının farkında bile olmazlar.

Oysa kendiliğindencilikğin en ayırdedici özelliği, tam da teorik perspektiflerin ürünü olan stratejik doğrultuyu ve öncelikleri dönemsel olayların ve gelişmelerin basıncı altında yitirmek, gündelik gelişmelerin girdabına kapılmak, içinde boğulmaktır. Eğer zaten ezilen ve sömürülen sınıf ve tabakalar içinde işçi sınıfının tuttuğu çok özel yer konusunda sağlam, derinlemesine özümsemiş bir kavrayışınız yoksa, sınıf çalışmasındaki pratik güçlükler ile semt çalışmasının kolaylıkları bir arada sizi hızla ve kolayca bir başka pratik gelişme rotasına sokar. Böylece stratejik doğrultunun ve önceliklerinin pratikte hiçbir değeri kalmaz. Bunlar kağıt üstünde soyut doğrular olmaktan öteye bir anlam taşıyamaz olurlar.

Gazi Direnişi ve onu izleyen gelişmeler, büyük kent varoşlarında yaşanan yoksul katmanlardaki hoşnutsuzluğu ve mücadele enerjisini sonut olarak gösterdi. Daha çok Kürt ve Alevi semtler için geçerli olsa da, bu olgunun ve gelişmenin devrimci siyasal mücadele için taşıdığı önem herhangi bir tartışma gerektirmez. Gazi Direnişi’nin sarsıcı etkisinin yanısıra, son iki yılın 1 Mayıs gösterilerinin kitleselliği ile bu gösterilere egemen devrimci hava, bu potansiyelin güncel rolüne ve önemine ayrıca ışık tutmaktadır.

Peki bu potansiyelin ve onun ürünü

gelişmelerin öne çıkardığı en önemli, en öncelikli görevler nelerdir? Bu soruya somut olarak verilmiş bulunan pratik yanıtlar, popülizm ile sosyalizm arasındaki ilkesel ve taktik ayrımlara bir kez daha önemli açıklıklar sağlamıştır. Popülizmi bir kimlik haline getirenler, yeni hareketlilik alanını aynı zamanda verimli bir gelişme alanı olarak da görerek, hızla bu zeminde mevzilenme yoluna gitmişlerdir. Oysa sosyalizmin temsilcileri olarak komünistler, yalnızca temel teorik gerçeklerden hareketle değil, aynı zamanda Türkiye’nin ‘80 öncesi tüm devrimci siyasal deneyimini de gözeterek, stratejik önceliklerinin pratik gereklerinde ısrar etmişlerdir.

Stratejik önceliklerin pratik gerekleri her zaman için marksist taktiğin temel hareket noktalarından biridir. Devrimci siyasal mücadelede öncü rolü oynama yeteneğine sahip biricik sınıf işçi sınıfıysa eğer; modern sınıf ilişkilerinin egemen olduğu toplumumuzda iktidar hedefine dayalı bir mücadele ancak bu sınıf ekseninde verilebilecekse; ve nihayet, yalnızca kent yoksullarının değil, genel olarak toplumun tüm ezilen ve sömürülen sınıf ve tabakalarının mücadelesi birikimi ancak bu sınıf ekseninde tutarlı bir rotaya sokulabilecek ve iktidar hedefine yöneltilebilecekse, bu durumda, kent yoksullarındaki bir hareketlenmenin yapacağı en uyarıcı etki, dikkatleri devrimci sınıf önderliğinin yaratılmasında daha çok yoğunlaştırmak, sınıf hareketinin politik ve örgütsel gelişmesine yönelik görevlere daha etkin ve daha enerjik bir biçimde sarılmaktır. Bu koşullarda sınıf hareketinin devrimci gelişme ihtiyacı, kendinden öte, gelişmekte olan kitle hareketinin temel bir ihtiyacı durumundadır. Toplumsal mücadelede sınıf öncülüğü kavramının gerçekten bir anlamı, bir pratik değeri varsa eğer, sorun başka türlü kavranamaz ve konulamaz.

Elbette sınıf öncülüğü olmadan da çeşitli toplumsal katmanların mücadeleleri gelişme seyrini sürdürecektir. Fakat böyle bir mücadeleden istikrarlı bir seyir ve iktidar hedefine yönelik kalıcı sonuçlar beklemek her türlü dayanaktan yoksundur. Modern sınıf ilişkilerinin egemen olduğu bir toplumda, ezilenler cephesinde iktidar olma gücüne ve yeteneğine sahip bulunan, dolayısıyla da bu doğrultadaki bir mücadelenin toplumsal dayanağı olabilecek olan biricik toplumsal güç işçi sınıfıdır. Kapitalist bir ülkede işçi sınıfını eksen almayan herhangi bir iktidar mücadelesi iddiası her türlü ciddiyetten yoksun boş bir safesatadır.

Üniversiteli Gençlik Kurultayı'na Giderken

**25-26 MAYIS'ta
KURULTAY'da
BULUŞALIM!**

- Kapitalizmin Üniversitelerinin Niteliğini
- Eğitim Sorunlarımızı
- Geçmiş Sürecimizi
- Örgütlenme Modellerimizi

Tartışıyoruz

Üniversiteli Gençlik Kurultayı
Tartış Komitesi

Ekim Gençliği
TÖDEF
SİP'li Öğrenciler
Kaldıraç

BULUŞALIM!

- Kapitalizmin Üniversitelerinin Niteliğini
- Eğitim Sorunlarımızı
- Geçmiş Sürecimizi
- Örgütlenme Modellerimizi

Tartışıyoruz

Ekim Gençliği
yayın kurumu gençlik dergisi

KURULTAYA ÇAĞRIMIZDIR

Eğitim adım adım paralı hale getirilerek üniversiteler ve diğer eğitim-öğretim kurumları işçi-emekçi çocuklarına kapatılıyor. Özel üniversite ve liselerin yaygınlaştırılması, üniversite öğrencilerinden haraç toplanması ve üniversitelerde uygulamaya konmaya çalışılan özelleştirme, eğitimi paralı hale getirme çabasıdır.

Bize "parası olan okur, parası olmayan okumaz" diyorlar.

Üniversite egemenlerin baskısı ve kuşatması altındadır. Bilim üreten kurumlar olmaktan çok, düzene uygun kafalar yetiştirmek ve öğrenci gençliği kimliksizleştirerek teslim alma görevini üstlenmiştir. YÖK kurulduğu günden bugüne egemen ideolojinin üniversitelerdeki uzantısı, öğrenciler üzerinde bir baskı ve tehdit mekanizması olmuştur.

Gençliğin geleceğine sahip çıkmasından korkan devlet, bugüne kadar öğrenci gençliğin siyaset yapmasını, üretmesini ve üniversite yönetimine katılmasını yasaklamıştır. Üniversite ve diğer öğretim kurumları tek tip insan yetiştiren, öğrenciler üzerinde baskı ve tehdidin her türünü kullanabilen kurumlar haline getirilmiştir.

Biz üniversite öğrencileri olarak, bu yıl yarattığımız olumlu eylem hattımız ve çizgimizle devletin gerçek yüzünü açığa çıkardık ve devletin her alanda uygulamaya soktuğu yeni saldırı paketinden payımıza düşen, eğitimde özelleştirmeye ve diğer uygulamalara karşı verdiğimiz mücadelede, toplumun pek çok kesiminden destek aldık.

Kurultay gündemi:

- Kapitalizmde üniversitelerin işlevi.
- Nasıl bir üniversite?
- Nasıl bir eğitim?
- Üniversiteler ve siyaset.
- Geçmiş sürecin değerlendirilmesi.
- Örgütlenme modelleri.
- Nasıl bir eylem hattı ve mücadele yöntemleri.

Biz öğrenci gençlik olarak, bu kazanımlarımızı somutta ete kemiğe büründürmek ve bu yıl beklenen haraç zammı vb. uygulamaları daha başından engellemek istiyoruz.

- Paralı eğitim ve haraç toplama kaldırılmalıdır.
- Üniversitelerdeki Özel

ve üniversitelerin polis işgalinde olması, öğrenci gençliğe saldırıdır. Bu uygulamalara derhal son verilmelidir.

- Öğrenci gençliğe kendi örgütlenmelerini kendisinin kurabilmesi doğrultusunda örgütlenme hakkı verilmelidir.
- Üniversitelerin ve üniversite profesörlerinin holdinglerle bağı kesilmelidir. Sermayenin eğitim ve bilimsel üretim üzerindeki belirleyiciliği yok edilmelidir.
- Herkese eşit ve parasız eğitim hakkı sağlanmalıdır.
- Bu yıl öğrenci eylemlerinden tutuklanan tüm öğrenciler serbest bırakılmalıdır.

Bizler bu taleplerimizi hayata geçirebilmek için örgütlenmeli ve sorunlarımızı hep birlikte tartışmalı, çözüm bulmalıyız. Bu amaçla tüm Anadolu çapında düzenlenecek olan Üniversiteli Gençlik Kurultayı'na tüm öğrenci arkadaşlarımızın katılımını ve desteğini bekliyoruz.

Bu doğrultuda öğrenci arkadaşlarımızı Kurultay Örgütlenme Komiteleri'ne katılmaya ve bu belgeye imzasını koyarak kurultayı desteklemeye çağırıyoruz.

Yaşasın Üniversiteli Gençlik Kurultayı!

Geçtiğimiz ay içerisinde yayını sermaye devleti tarafından durdurulan Ekim Gençliği Dergisi'nin yazışları müdürü Ahmet Turan'ın Kurultay girişimi ile ilgili görüşlerini aşağıda yayınlıyoruz.

"Son dönem gençlik hareketi bir yükseliş içerisinde. Kısaca "parasız-polissiz-bilimsel" eğitim talebi ile formüle edilebilecek, aslolarak haraçlara karşı mücadelede somutlanan bu yükseliş kendini iki ayrı kanaldan ifade etti. Birincisi Koordinasyon ve onun çevresine kümelenmiş olan bir takım grupların temsil ettiği reformist çizgi, ikincisi ise yapısını ağırlıklı olarak devrimci gençlik gruplarının oluşturduğu ÜÖP'ün temsil ettiği devrimci çizgi. Bu ayrım kendisini düzene karşı konumlanıştan tutum da seçilen eylem biçimlerine kadar bir çok açıdan ortaya koydu.

ÜÖP başlangıçta eylem ve güç birliği noktasında anlamlı bir birliği yaklamış ve bunu somut başarılarla dönüştürmüş olmasına rağmen (29 Şubat işgali gibi), bugün geline nokta kendi içinde bir netleşme evresine girmiş durumda. ÜÖP'ü oluşturan grupların gençlik politikalarındaki farklılıklar, düzene karşı konumlanışlarında yaşanan farklılaşmalar bu netleşmeyi zorlayan temel etmen. Özellikle DTCF işgali ve sonrası yaşanan süreç bunu açıkça ortaya koydu.

Burada netleşme olarak tanımlanan süreci bir ayrışma ve eylem birliklerine son verme olarak algılamamalıyız. Yaşanılan sürecin eleştirel değerlendirmesini yapma ve kazanılan başarılar üzerinden daha sağlam birliktelikler yaratma sorunudur bu. Konuya yaklaşırken kaygımız kitle hareketinin ve kitle hareketi içerisinde gençlik hareketinin ihtiyaçlarına yanıt verebilmek olmalı. Yaşanılan sürecin başarısı ya da başarısızlığı da bu ihtiyaçlara cevap verip vermediğimizden tartışılabilir.

Bu anlamda ÜÖP süreci, taban çalışması ve eylemlik hattının sürekliliği noktasında başarısızdır. Bunlar öğrenci gençliğin politikleşmesinin ve harekete geçmesinin temel aracı olduğu noktada bu başarısızlığın sonuçları daha iyi görülecektir. Bunun yanı sıra gençlik içerisinde taban örgütlülüklerinin ya-

ratılamamış olması sürecinin diğer bir eksikliğidir.

Geçtiğimiz süreç içerisinde gençlik hareketinin yarattığı ivmelenmeyi bir durağanlık dönemine terkedip yakalanan sıcaklığı kaybetmemek, dahası bunu yaygınlaştırmak gerekiyor. Öğrenci gençliğin politik gündemini canlı tutmak ve düzen karşısı bir konuma taşımak bununla mümkün olacak.

Kaldıraç çevresinin ve TÖDEF'in Kurultay önerisine olumlu yaklaşımımız bu açıdan ele alınmalıdır. Kurultayı gençlik hareketinin sorunlarına kesin bir çözüm, mutlak bir ihtiyaç olarak bakmamamıza ve belli bir temkinlilikle yaklaşmamıza rağmen tam da politik gündemin sıcaklığının korunması ve sürekliliğinin sağlanması noktasında anlamlı buluyoruz. Bunun ötesinde Kurultay çalışmalarının, ileriki süreçte birimlerde taban örgütlülüklerinin yaratılması noktasında bir ön çalışma niteliği taşıyabileceğini düşünüyoruz.

Ayrıca Kurultay'da gençlik politikalarının belli bir yöntemsel açıklıkla ve geniş bir katılımı tartışılacak olması önemli bir fırsattır. Bu, netleşmeyi hızlandıracak ve sağlam eylem birlikteliklerinin önünü açacaktır. Bunların yanı sıra Kurultay somut bazı sorunlara (bilimsel eğitim, örgütlenme, üniversite yönetimleri vb) yönelik modellerin tartışılabileceği bir platform olacaktır.

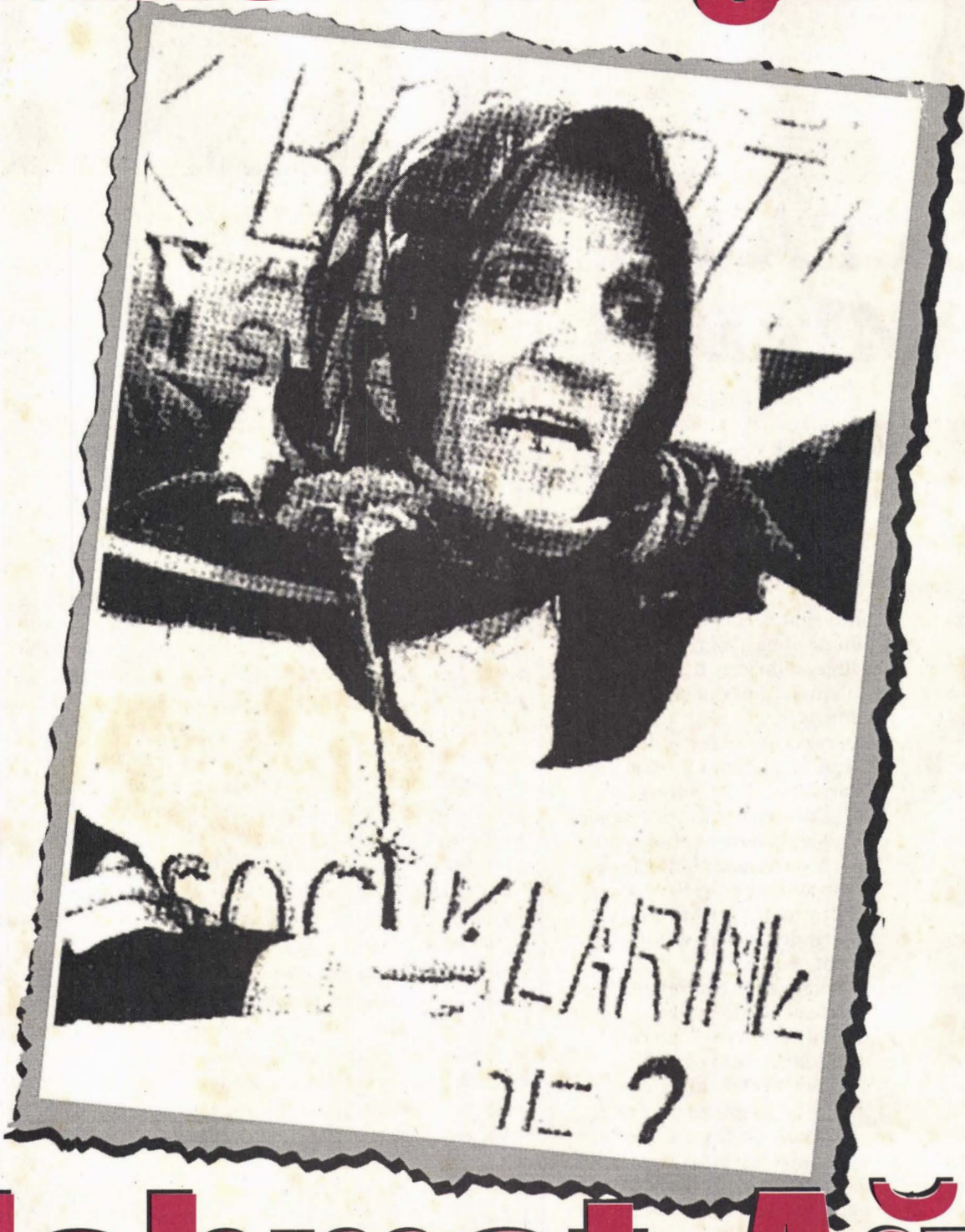
Diyaletğin bir cilvesidir, Kurultay'a ilişkin endişelerimizin temeli de aynı noktalarda şekilleniyor. Birincisi; Kurultay'a dönük taban çalışmalarının istenilen düzeye ulaşamamış olmasıdır. Bu katılımı sınırlandıracı oranda politik gündemin canlı tutulması ve yaygınlaştırılması noktasında da önemli bir eksiklik olacaktır.

İkincisi; Kurultay katılımcılarının Kurultay'a yükledikleri misyonlardaki farklılıklar ve devrimci gençlik gruplarının son dönem tekrar canlandırdıkları grup kaygıları ve içedönük tartışmalar gençlik hareketinin ihtiyaçlarının tartışılması noktasında sınırlayıcı olabilecektir. Ancak bu noktada ortak bir özveri göstererek sorunu çözebileceğimizi düşünüyorum."

Üniversiteli Gençlik Kurultayı Örgütlenme Komitesi

Ekim Gençliği • TÖDEF
SİP'li Öğrenciler • Kaldıraç

**Anaların Öfkesi
Katilleri Boğacak!**

**Mehmet Ağar
İSTİFA!**